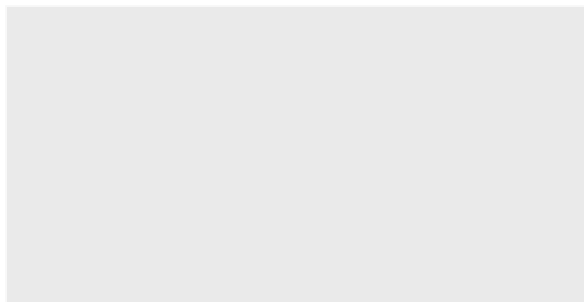

**Poznań.
Tu warto żyć.**

**Wielkopolski Regionalny
Program Operacyjny
2007 - 2013**

M I E J S K I P R O G R A M

REWITALIZACJI dla miasta POZNANIA

druga edycja

KOORDYNACJA PRAC NAD MIEJSKIM PROGRAMEM REWITALIZACJI

Ryszard GROBELNY	Prezydent Miasta Poznania
Tomasz Jerzy KAYSER	Zastępca Prezydenta Miasta ds. strategii rozwoju miasta
Lech ŁANGOWSKI	Pełnomocnik Prezydenta Miasta Poznania ds. Rewitalizacji i Traktu Królewsko – Cesarskiego, Dyrektor Wydziału Rozwoju Miasta

DORAŻNA KOMISJA RADY MIASTA POZNANIA DS. REWITALIZACJI

Jadwiga ROTNICKA	Przewodnicząca	Katarzyna KRETKOWSKA
Ryszard GROBELNY	Wiceprzewodniczący	Krzysztof MAĆZKOWSKI
Hubert ŚWIĄTKOWSKI	Wiceprzewodniczący	Halina OLSZEWSKA
Andrzej BIELERZEWSKI		Agnieszka PAŁAC
Andrzej GRZYBOWSKI		Janina PAPRZYCKA
Tymoteusz JACYNA-ONYSZKIEWICZ		Magdalena PAUSZEK
Tadeusz JARMOŁOWICZ		Andrzej PORAWSKI
Sławomir JEZIELSKI		Maria Jolanta SYP
Zbigniew KOPKA		

OPRACOWANIE I REDAKCJA MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Lech PODBREZ	Kierownik Oddziału Rewitalizacji
Natalia SZWARC	Oddział Rewitalizacji
Natalia WOLSKA	Oddział Rewitalizacji
Marzena GUŹDZIOL	Oddział Rewitalizacji
Dominik MICZKO	Oddział Rewitalizacji
Monika HERKT-RYNARZEWSKA	Kierownik Projektu Strategii Rozwoju Narodowego Produktu Turystycznego „Trakt Królewsko – Cesarski w Poznaniu”,

KONSULTACJE I WSPÓŁPRACA MERYTORYCZNA

Andreas BILLERT	Główny Konsultant
Paweł CHARZEWSKI	Współpraca, Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych

Włodzimierz GROBLEWSKI	Konsultacje, Dyrektor Biura Kształtowania Relacji Społecznych
Andrzej KUSZTELSKI	Współpraca w zakresie dziedzictwa kulturowego
Janusz MEISSNER	Konsultacje, Zastępca Dyrektora Wydziału Rozwoju Miasta
Szymon OŚCISŁOWSKI	Konsultacje, Kierownik Oddziału Funduszy Europejskich
Krzysztof PODEMSKI	Współpraca w zakresie socjologii, Dyrektor „Q-Market Research”
Grażyna SWOREK	Konsultacje, Kierownik Oddziału Statystyki, Analiz i Sprawozdawczości (Oddział SAS)
Agnieszka BOREJKO	Współpraca, Oddział SAS
Leszek ŁODYGA	Współpraca, Oddział SAS
Ewa MAJEWSKA	Współpraca, Oddział SAS
Jerzy SKRZYPCZAK	Współpraca, Oddział SAS
Andrzej STACHOWIAK	Współpraca, Oddział SAS
Anna WAWDYSZ	Współpraca, Oddział SAS
Halina ŻABIEREK	Współpraca, Oddział SAS
Karolina WALKOWIAK	Współpraca, Biuro Kształtowania Relacji Społecznych

WSPÓŁPRACA W RAMACH ZESPOŁU ZADANIOWEGO

Leszek TAJSNER	Wydział Budżetu i Analiz
Maciej DOHNAL	Wydział Działalności Gospodarczej
Bożena WIŚNIEWSKA	Wydział Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej
Lech POLKOWSKI	Wydział Kultury i Sztuki
Piotr SZCZEPANOWSKI	Wydział Ochrony Środowiska
Grażyna LISIECKA	Wydział Oświaty
Katarzyna KUJAWIŃSKA	Wydział Urbanistyki i Architektury
Wojciech LEWANDOWICZ	Wydział Wspierania Jednostek Pomocniczych Miasta
Ryszard URBAŃSKI	Wydział Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa
Alicja SZCZEŚNIAK	Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych

Borys FROMBERG
Maria STRZAŁKO
Krzysztof CESAR
Roman GĘZIKIEWICZ

Biuro Kształtowania Relacji Społecznych
Miejski Konserwator Zabytków
Miejska Pracownia Urbanistyczna
Zarząd Geodezji i Katastru Miejskiego
GEOPOZ

INSTYTUCJE UCZESTNICZĄCE W PRACACH NAD PROGRAMEM

AQUANET S.A.
Antykwariat-kawiarnia
„Pokój z widokiem”
Centrum Ekonomii Społecznej
Centrum Innowacji Społecznej SIC!
Izba Skarbowa w Poznaniu
DALKIA Poznań S.A.
Kino „Malta”
Komenda Miejska Policji w Poznaniu
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Młodzieżowy Ośrodek Sportowy –
POSiR

Parafia Archikatedralna
pw. Św. Piotra i Pawła
Poznańska Ogólnokształcąca
Szkoła Muzyczna I st. Nr 2
Powiatowy Urząd Pracy
Rada Osiedla
Ostrów Tumski-Śródka-Zawady
Stowarzyszenie InterCity
Stowarzyszenie Środek Świata
Wydział Architektury Politechniki
Poznańskiej
Zarząd Dróg Miejskich
Zarząd Komunalnych Zasobów
Lokalowych

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	13
1.1. OGÓLNE INFORMACJE nt. DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	13
1.2. SPECYFIKA MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DLA MIASTA POZNANIA.....	18
2. CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI NA TERENIE POZNANIA....	20
2.1. CHARAKTERYSTYKA PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNA MIASTA POZNANIA.....	21
2.1.1. Położenie	21
2.1.2. Usytuowanie w systemie ponadlokalnym	22
2.1.3. Historyczno – kulturowe wartości przestrzeni miasta	22
2.1.3.1. Przestrzeń miasta jako wynik procesu rozwoju historycznego	22
2.1.3.2. Elementy przestrzeni historyczno – kulturowej.....	24
2.1.3.3. Stan ochrony prawnej przestrzeni historyczno – kulturowych miasta.....	28
2.1.4. Struktura funkcjonalno-przestrzenna i strefy przestrzeni miasta	29
2.1.5. Struktura i system transportu	32
2.1.5.1. Infrastruktura drogowa	33
2.1.5.2. System parkowania	35
2.1.5.3. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym	35
2.1.5.4. System komunikacji publicznej.....	36
2.1.5.5. System transportu w ocenie społeczności lokalnej	36
2.1.6. Środowisko przyrodnicze, tereny zielone	38
2.1.6.1. Stan jakości powietrza i zagrożenia środowiska naturalnego	41
2.1.6.2. Ocena społeczna jakości ekologicznych	44
2.2. DEMOGRAFIA.....	46
2.2.1. Trendy demograficzne	46
2.2.2. Wpływ tendencji demograficznych na procesy społeczno - ekonomiczne	50

2.3. GOSPODARKA.....	51
2.3.1. Profil gospodarczy miasta	51
2.3.2. Podmioty gospodarcze.....	52
2.3.3. Rozwój przedsiębiorczości, małe i średnie przedsiębiorstwa	55
2.3.4. Dochodowość przedsiębiorstw	57
2.3.5. Innowacyjność przedsiębiorstw i relacja nauki i produkcji	58
2.3.6. Bariery dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności	59
2.4. BUDOWNICTWO	60
2.5. HANDEL	61
2.6. SYTUACJA SPOŁECZNA.....	62
2.6.1. Rynek pracy i jego trendy	62
2.6.2. Dochody społeczeństwa	64
2.6.2.1. Struktura dochodów	64
2.6.2.2. Struktura wydatków gospodarstw domowych.....	65
2.6.2.3. Wynagrodzenia za pracę	65
2.6.2.4. Renty i emerytury	66
2.6.3. Problemy bezrobocia	66
2.6.4. Ubóstwo	68
2.6.5. Poziom życia mieszkańców w odczuciu społecznym	69
2.6.6. Poziom przestępczości i społeczne poczucie bezpieczeństwa	71
2.7. MIESZKALNICTWO	74
2.7.1. Zasoby mieszkaniowe i ich standard.....	74
2.7.2 Stan techniczny powierzchni mieszkaniowych	75
2.7.3. Zapotrzebowania na mieszkania	75
2.7.4. Działania w zasobach komunalnych	76
2.7.5. Działania w zasobach prywatnych	77
2.7.6. Sytuacja mieszkaniowa w odczuciu społecznym	78
2.8. OCHRONA ZDROWIA.....	80

2.8.1. Infrastruktura	80
2.8.2. Społeczna ocena służby zdrowia	81
2.9. SZKOLNICTWO I UCZELNIE WYŻSZE	82
2.9.1. System i poziom kształcenia szkolnego	82
2.9.2. Edukacja i instytucje edukacyjne w ocenie społecznej.....	83
2.9.3. Szkolnictwo wyższe	84
2.9.4. Rynek pracy dla absolwentów szkół wyższych	84
2.9.5. Poziom szkolnictwa wyższego	85
2.9.6. Bariery dla rozwoju szkolnictwa wyższego.....	85
2.10. KULTURA, SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	85
2.10.1. Rynek kultury	85
2.10.2. Możliwości i potencjały sportu i rekreacji.....	89
2.10.3. Turystyka	90
2.11. ZAANGAŻOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ I DZIAŁALNOŚĆ URZĘDÓW W OCENIE MIESZKAŃCÓW	92
3. POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	95
3.1. NARODOWY PLAN ROZWOJU	95
3.2. DOKUMENTY OKREŚLAJĄCE POLITYKĘ NA SZCZEBLU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO:	96
3.2.1. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020	96
3.2.2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego	98
3.3. DOKUMENTY OKREŚLAJĄCE POLITYKĘ MIASTA POZNANIA	100
3.3.1. Program Strategicznego Rozwoju Miasta Poznania	100
3.3.2. Plan Rozwoju Miasta Poznania na lata 2005-2010	101
3.3.3. Polityki i programy sektorowe miasta Poznania	103
3.3.3.1. Miejska Strategia Polityki Społecznej.....	103
3.3.3.2. Polityka Transportowa Miasta Poznania	103
3.3.3.3. Program Ochrony Środowiska dla miasta Poznania na lata 2004-2007.	105

3.3.3.4. Strategia Rozwoju Rynku Turystycznego w Poznaniu	106
3.3.3.5. Miejski Program Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego.....	107
3.3.3.6. Wieloletni Program i Zasady Współpracy Miasta Poznania z Organizacjami Pozarządowymi	108
3.3.3.7. Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Poznania na lata 2004-2008.....	109
3.3.3.8. Strategia Rozwoju Produktu Turystycznego Trakt Królewsko-Cesarski w Poznaniu.....	110
3.3.4. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Poznania	112
4. ZAŁOŻENIA MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	113
4.1. WSTĘPNE ZASADY PROGRAMOWANIA I FINANSOWANIA.....	113
4.2 KRYTERIA I ZASADY WYBORU OBSZARÓW REALIZACJI MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	114
4.2.1. Wnioski z analiz dotyczących ogólnej sytuacji miasta.....	114
4.2.1.1. Znaczenie Miejskiego Programu Rewitalizacji dla realizacji celów rozwoju metropolitalnego	114
4.2.1.2. Ocena sytuacji społeczno – ekonomicznej miasta.	115
4.2.1.3. Walory i zagrożenia dla przestrzeni miasta i znaczenie Śródmieścia ..	118
4.2.2. Konsultacje społeczne dla rewitalizacji	119
4.2.3. Śródmieście jako obszar koncentracji zjawisk kryzysowych	122
4.2.3.1. Sytuacja demograficzna	122
4.2.3.2. Sytuacja pod względem społeczno – gospodarczym	123
4.2.3.3. Problemy struktury przestrzennej na tle innych zjawisk kryzysowych. .	124
4.2.4. Wnioski z analiz dotyczących obszaru miasta	125
4.2.5. Uzasadnienie wyboru obszaru Miejskiego Programu Rewitalizacji	127
4.2.5.1. Obszar Śródmieścia – obszarem wiodącym dla rozwoju Miasta Poznania	127

4.2.5.2. Obszar Śródmieścia obszarem kryzysowym.....	128
4.2.5.3. Podsumowanie.....	129
4.3. CELE I ZADANIA MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	130
5. OBSZARY MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	133
5.1. ŚRÓDKA – OSTRÓW TUMSKI - CHWALISZEWO	135
5.1.1. Zasięg i podstawowe dane obszaru	135
5.1.2. Uwarunkowania historyczne	137
5.1.3. Walory i potencjały	147
5.1.4. Deficyty i zagrożenia	147
5.1.5. Spodziewane efekty rewitalizacji.....	149
5.2. JEŻYCE – ŁAZARZ.....	150
5.2.1. Zasięg i podstawowe dane obszaru	150
5.2.2. Uwarunkowania historyczne	152
5.2.3. Walory i potencjały	162
5.2.4. Deficyty i zagrożenia	162
5.2.5. Spodziewane efekty rewitalizacji.....	163
6. PLANOWANE DZIAŁANIA W LATACH 2006 – 2007 I W LATACH NASTĘPNYCH NA OBSZARACH MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	165
6.1. DZIAŁANIA NA OBSZARZE – „ŚRÓDKA – OSTRÓW TUMSKI – CHWALISZEWO”	165
6.1.1 Zestawienie zbiorcze planowanych działań (a)	165
6.1.2 Opis poszczególnych działań	170
6.2. DZIAŁANIA NA OBSZARZE – „JEŻYCE, ŁAZARZ”	211
6.2.1. Zestawienie zbiorcze planowanych działań (b)	211
6.2.2 Opis poszczególnych działań	215
6.3. DZIAŁANIA WSPÓLNE NA OBSZARACH REWITALIZACJI.....	246
6.3.1. Zestawienie zbiorcze planowanych działań (o)	246
6.3.2. Opis poszczególnych działań	248

7. FINANSOWANIE MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	261
8. ORGANIZACJA MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI, ZARZĄDZANIE PROGRAMEM	263
8.1. UCZESTNICY PROCESU REWITALIZACJI.....	263
8.1.1. Doraźna Komisja Rady Miasta Poznania ds. Rewitalizacji.....	263
8.1.2. Pełnomocnik ds. Rewitalizacji	264
8.1.3. Zespół Zadaniowy ds. rewitalizacji.....	264
8.1.4. Mieszkańcy Poznania	264
8.2. MONITORING WDRAŻANIA MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI...	267
9. BIBLIOGRAFIA	269
10. ZAŁĄCZNIKI.....	271

4. ZAŁOŻENIA MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

4.1. WSTĘPNE ZASADY PROGRAMOWANIA I FINANSOWANIA

Biorąc pod uwagę konieczność traktowania rewitalizacji jako elementu polityki rozwoju miasta, oraz tworzenia programu rewitalizacji zgodnie z odpowiednimi dokumentami, przyjęto następujące zasady programowania i finansowania rewitalizacji na obszarze Poznania:

Miejski Program Rewitalizacji dla miasta Poznania powinien być programem wieloletnim, krocącym, okresowo uzupełnianym i aktualizowanym w zakresie uwarunkowań i zadań przewidywanych na kolejne lata kalendarzowe.

Istotnym elementem procesu rewitalizacji jest partnerstwo i współdziałanie samorządu terytorialnego, społeczności lokalnej oraz innych partnerów (m.in. organizacji społecznych, gospodarczych i pozarządowych) zaangażowanych w działania rewitalizacyjne na danym obszarze. Program rewitalizacji nie może powstać bez takiej współpracy.

W procesie realizacji zadań rewitalizacyjnych przewiduje się wykorzystanie trzech rodzajów środków finansowych:

- publicznych, własnych - pozyskiwanych przez projektodawców sfery publicznej, w tym władze miasta, np. z dochodów lub w formie pożyczek, kredytów, obligacji itp.;
- publicznych, zewnętrznych – pozyskiwanych z budżetu państwa i funduszy europejskich w formie dotacji;
- prywatnych – pozyskiwanych z kapitału prywatnego zarówno krajowego jak i zagranicznego, poprzez tworzenie odpowiedniego klimatu do inwestowania w sposób zgodny z założeniami projektu rewitalizacji.

Horyzont planowania Miejskiego Programu Rewitalizacji obejmuje lata 2007 – 2013. Zakłada się jednak, że z racji stojących przed programem zadań, horyzont planowania będzie znacznie dłuższy. Doświadczenia europejskie wskazują na to, że programy rewitalizacji trwają od 15 do 20 lat.

4.2 KRYTERIA I ZASADY WYBORU OBSZARÓW REALIZACJI MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Wobec konieczności wyważenia złożonych uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych, oraz potrzeby zintegrowania zadań rewitalizacji z zadaniami rozwojowymi miasta, w celu określenia obszarów objętych Miejskim Programem Rewitalizacji wzięto pod uwagę następujące kryteria wyboru:

- wyniki konsultacji społecznych w postaci: wniosków złożonych przez osoby fizyczne i prawne, o objęcie terenów Miejskim Programem Rewitalizacji, oraz terenowych konsultacji społecznych poświęconych wyborowi obszarów do rewitalizacji;
- wyniki analizy stanów kryzysowych i deficytów występujących na obszarze miasta;
- priorytety wynikające ze strategii i planu rozwoju miasta.

4.2.1. Wnioski z analiz dotyczących ogólnej sytuacji miasta

4.2.1.1. Znaczenie Miejskiego Programu Rewitalizacji dla realizacji celów rozwoju metropolitalnego

Położenie miasta, jego korzystna lokalizacja w europejskim systemie połączeń transportowych, stanowi ważny, ale niewystarczający atut dla jego rozwoju jako jednej z polskich metropolii o powiązaniach europejskich. Rozwój tego atutu, zapisanego w różnych dokumentach europejskich, narodowych i regionalnych, związany jest z realizacją poważnych projektów rozwojowych, wymagających wielu działań politycznych i administracyjnych, jak i znacznych nakładów finansowych. Nie sposób ich wpisać jako zadania do Miejskiego Programu Rewitalizacji, jako, że dotyczą rozwoju ponad lokalnego.

Niemniej jednak rozwój lokalny Miasta Poznania, któremu służyć ma program rewitalizacji, stanowi jeden z najistotniejszych warunków dla zapewnienia rozwoju metropolitalnego miasta.

Rozwój taki, jest bowiem zależny m.in. od jakości przestrzeni miejskiej i kondycji żyjących w niej społeczności lokalnych. Wiadomo również, że rozwój lokalny

i rozwój metropolitalny stanowią system sprzężenia zwrotnego. Konieczne dla szczególnie nowoczesnego i dynamicznego rozwoju metropolitalnego potencjały nowej technologii, wysokich szczebli zarządzania i wysokiej jakości konsumpcji, skłonne są wybierać lokalizacje o odpowiednio wysokiej jakości. Tę z kolei, odnosząc się zarówno do jakości przestrzeni miasta, jak i do kondycji jej mieszkańców, zagwarantować może przede wszystkim prawidłowy rozwój lokalny, którego dalszy rozwój, odpowiadający ambicjom miasta, następuje pod wpływem wspomnianych, nowoczesnych lokalizacji. Procesy takie nie są jednak łatwe do uruchomienia nawet w znaczących ośrodkach miejskich. Większość z nich realizuje jednak szerokie programy rozwoju lokalnego i swych potencjałów endogenicznych, aby uzyskać szansę na pozyskanie nowych, egzogenicznych potencjałów rozwojowych. Płynąć one mogą zarówno z obszaru produkcji fordystycznej, jak i postfordystycznej (nowoczesnej) oraz z różnych poziomów zarządzania i konsumpcji. Generalnie istnieje wysoki stopień niepewności, co do perspektyw rozwojowych poszczególnych miast europejskich. Zaniechanie jednak przemysłanej i dobrze prowadzonej polityki rozwoju lokalnego, będzie w każdym przypadku szkodliwe.

W ten sposób Miejski Program Rewitalizacji wnosi istotny wkład również dla zagwarantowania Miastu Poznaniowi szans dla powstawania i rozwoju tych potencjałów endogenicznych, które w istotny sposób wspierać będą rozwój Poznania jako metropolii.

4.2.1.2. Ocena sytuacji społeczno – ekonomicznej miasta.

Ocena tej sytuacji nie jest łatwa. Jest ona bowiem, zależna od tego, czy miarą jej będą ambicje rozwojowe miasta w kierunku budowania jego metropolitalnej przyszłości, czy też traktowania go wyłącznie, jako wyrazu dobrze się rozwijającej gospodarki lokalnej.

O warunkach dla rozwoju metropolitalnego miasta, wspomniano już wyżej. Realizacja tak ukierunkowanego rozwoju miasta jest w znacznym stopniu zależna od wielu czynników, na które obszar zarządzania lokalnego ma jedynie ograniczony wpływ. Nie mniej jednak – jak już powiedziano – pozytywny rozwój

lokalnej gospodarki i życia społecznego ma niebagatelny wpływ na szanse, wpływające z pozyskiwania nowoczesnych potencjałów egzogenicznych.

Gospodarka Poznania, której sytuacja, włącznie z niską stopą bezrobocia oceniana jest w przeważającym stopniu pozytywnie, stanowi formę dobrze się rozwijającej gospodarki lokalnej. Jej podstawę stanowi produkcja przemysłowa typu fordystycznego oraz handel i usługi o znaczeniu lokalnym, częściowo regionalnym.

Jej rozwój po roku 1990 przypisać należy przede wszystkim dwom istotnym czynnikom – tradycji przemysłowej i tradycyjnym walorom społecznym, takim jak ambicje zachowania dobrego statusu społeczno – ekonomicznego i aktywność w zakresie kreowania małej i średniej przedsiębiorczości. Z tej też racji, przeważają w Poznaniu raczej niewielkie i średnie podmioty gospodarcze.

W Poznaniu istnieje stosunkowo dobra równowaga między dochodami a rynkiem lokalnym. Istniejący poziom życia zapewnia funkcjonowanie obszaru przeciętnej i średniej jakości konsumpcji i rozwój budownictwa.

Warto jednak zauważyć, że nie mały procent ludzi z wyższym wykształceniem, nie znajduje pracy i postuluje się lepsze dostosowanie szkolnictwa wyższego do rynku pracy. Z drugiej strony brak na obszarze przemysłu nowoczesnych technologii, stanowiących rynek pracy dla wysoko kwalifikowanych specjalistów, o wysokich zarobkach.

Obszar usług związanych z doradztwem firm, również skierowany jest na liczne małe i średnie firmy, wzgl. związanych z administracją nieruchomości. Nie małe znaczenie ma też zatrudnienie w instytucjach państwowych – administracji i uczelniach wyższych.

Jak długo istnieć będzie w gospodarce Poznania obecny stan względnej równowagi, tak długo będzie można liczyć się z stosunkowo niską stopą bezrobocia. Sytuacja ta jest jednak związana w istotny sposób z perspektywą demograficzną miasta. Miasto Poznań liczy niespełna 600.000 mieszkańców, czyli na poziomie granicznym miast, którym przypisuje się szanse rozwoju w kategoriach metropolii. Zauważalne wyrażnie w Poznaniu negatywne trendy demograficzne, stanowią podstawowe zagrożenie dla gospodarki miasta.

W wyniku spadku ilości mieszkańców, spadać będzie siła nabywczą i zapotrzebowanie na handel i usługi. Proces ten dotknie również publiczny rynek pracy – administrację i szkolnictwo wyższe. Połączony ze spadkiem jakości obszarów śródmieścia, wzmagać będzie negatywne procesy w zakresie struktury społecznej. Trudno też ocenić perspektywy fordystycznego przemysłu Poznania, zależne nie tylko od kosztów produkcji, ale również od polityki centrów zarządzania, których siedziby z reguły nie podlegają wpływowi polityki lokalnej.

Wiadomo równocześnie, że wzrost demograficzny, a co najmniej stabilizacja liczby mieszkańców, nie może być dzisiaj osiągnięty przyrostem naturalnym, ale praktycznie wyłącznie imigracją. Dla jej zagwarantowania konieczne jest długofalowe zabezpieczenie walorów rynku pracy, jak i jakości życia w mieście – w tym pozytywnego rozwoju jakościowego centrów miast.

Również powyższe aspekty sytuacji społeczno – gospodarczej Poznania, winny skłaniać do koncentrowania wysiłków w ramach polityki rozwoju, na poprawę struktury i jakości miasta, w tym szczególnie jego obszarów śródmiejskich.

W zakresie działań w kierunku pozyskiwania nowoczesnych potencjałów gospodarczych, rozwój tych obszarów winien również uwzględniać restrukturyzację licznych śródmiejskich obszarów poprzemysłowych, po militarnych i po kolejowych.

Stanowią one główne cele współczesnych projektów rozwojowych, dla realizacji których, konieczne jest pozyskiwanie inwestorów globalnych. Dla tego celu konieczne jest zdynamizowanie polityki przestrzenno – rozwojowej miasta i jej ukierunkowanie na aktywne działania w zakresie zarządzania jego rozwojem.

Pod tym względem istnieje konieczność uwzględnienia w Miejskim Programie Rewitalizacji zarówno odpowiednich projektów, jak i instytucji koniecznych dla ich przygotowania i koordynacji.

Innym istotnym postulatem, będzie szczególna uwaga, jaką poświęcić winien Miejski Program Rewitalizacji procesom koncentracji negatywnych problemów społeczno – ekonomicznych. Podstawą dla takich projektów będzie przeprowadzona w dalszej części analiza obszarów śródmiejskich, gdzie obok problemów przestrzennych, w szczególny sposób występuje koncentracja negatywnych procesów społeczno – ekonomicznych.

4.2.1.3. Walory i zagrożenia dla przestrzeni miasta i znaczenie Śródmieścia

Z prezentowanych analiz sytuacji przestrzennej i społeczno – gospodarczej, widzianych zarówno z perspektywy oceny Urzędu Miejskiego, jak i społeczności lokalnej, wynikają określone cechy pozytywne i negatywne – walory i deficyty miasta, których ocena ułatwia ustalenie kierunków działania w ramach Miejskiego Programu Rewitalizacji.

Wśród walorów miasta na czołowe miejsce wysuwa się jego podstawowa struktura, stanowiąca wynik przemysłanego, chociaż zróżnicowanego chronologicznie planowania. Miasto Poznań, stanowiąc w swej podstawowej strukturze przykład prawidłowo się rozwijającego obszaru miejskiego, o wysokich wartościach historyczno – kulturowych, z wyraźnie wykształconym Śródmieściem i zróżnicowanymi strefami zabudowy pośredniej i peryferyjnej, posiada jednocześnie planowo zorganizowany system ekologiczny w formie osi doliny Warty, wspomnianych „klinów zieleni” i szeregu dobrze wykształconych obszarów zielonych.

Zagrożeniem dla tej struktury jest – jak wynika z wcześniej prezentowanych ocen i analiz – proces intensywnej urbanizacji terenów peryferyjnych, jak i naruszanie przezeń równowagi struktury zabudowy i systemów ekologicznych. Proces ten wpływa równocześnie destrukcyjnie na obszary śródmiejskie, powodując zjawisko postępującej degradacji i dekapitalizacji przestrzeni oraz substancji budowlanej, jak i negatywny proces opuszczania tych terenów przez mieszkańców. Zjawiska te, koncentrując się właśnie na obszarze Śródmieścia, zagrażają rozwojowi tego kluczowego obszaru Miasta Poznania. Z procesem tym związane są negatywne zjawiska społeczno – ekonomiczne, jak i zagrożenie dla istniejących tam i dobrze rozwiniętych funkcji administracyjnych, mieszkaniowych, kulturalnych, naukowych i handlowo – usługowych. Istotne deficyty obszaru śródmiejskiego stanowią również panująca tam sytuacja ekologiczna, w tym szczególnie nadmierne obciążenie emisjami, wywołanymi natężeniem ruchu i starymi systemami ogrzewczymi, istnieniem kanalizacji ogólnospławnej i generalne obciążenie środowiska.

W szczególny sposób negatywnie odbiły się na Śródmieściu działania urbanistyczne lat 70-tych, doprowadzając do dezintegracji Centrum miasta, jak i spustoszenia obszarów Ostrowa Tumskiego, Śródky, Chwaliszewa i pasów nadbrzeżnych Starego Miasta, ciągnących się wzdłuż koryta Warty.

4.2.2. Konsultacje społeczne dla rewitalizacji

Z badań prowadzonych przez CBJŻ dotyczących źródeł informacji obywateli o sprawach miasta, uderza fakt, że najczęściej informacji uzyskują obywatele z telewizji, radia i prasy, najmniej z bezpośrednich spotkań.

Generalnie rzecz biorąc, świadczy to o poważnych deficytach w zakresie bezpośrednich kontaktów obywateli z administracją i polityką. Rozwój lokalny miasta, realizowany w oparciu o zintegrowane planowanie i realizację Miejskiego Programu Rewitalizacji, wymaga znacznej intensyfikacji procesów partycypacyjnych. Winny one obejmować zarówno działania i decyzje dotyczące problematyki planowania przestrzennego, jak i problemów społeczno – ekonomicznych.

W przeprowadzanym procesie rewitalizacji przewidziano dwa etapy partycypacji społecznej. Pierwszy etap polegał na przeprowadzeniu terenowych konsultacji społecznych poświęconych wyborowi obszarów do rewitalizacji oraz zebraniu wniosków złożonych przez osoby fizyczne i prawne, o objęcie terenów Miejskim Programem Rewitalizacji.

W okresie od lutego do września 2005 r. złożono 71 wniosków o objęcie terenów Miejskim Programem Rewitalizacji. Wnioski dotyczyły zarówno obszarów, jak i pojedynczych obiektów, a złożone zostały przez osoby zainteresowane i właścicieli prywatnych, zarządców nieruchomości i spółdzielnie mieszkaniowe, firmy deweloperskie, instytucje publiczne, w tym kościelne, rady osiedlowe i wspólnoty mieszkaniowe.

Znaczna ilość wniosków i ich rozkład na obszarze miasta wykazały skupienie na obszarze Śródmieścia i na południe od tego obszaru, oraz na dwóch obszarach na prawym brzegu Warty. Inne wnioski rozproszone były w różnych częściach miasta. Zestawienie, podstawowy opis i kategoryzację wniosków, oraz ich rozmieszczenie przestrzenne i waloryzację przedstawiono w załącznikach nr 1 i 2.

W dniach 21, 22 i 23 lipca 2005 r. w siedmiu zróżnicowanych przestrzennie, społecznie i kulturowo punktach miasta przeprowadzono terenowe konsultacje społeczne. Ankieterzy, przeszkoleni do prowadzenia konsultacji przeprowadzili wśród mieszkańców Poznania ankietę w sprawie rewitalizacji miasta. Wg ankieterów: mieszkańcy wyznaczając obszary „zaniedbane” kierowali się przede wszystkim kryteriami najbardziej widocznymi, oczywistymi, zdroworozsądkowymi: względami estetycznymi (brud, bałagan, zniszczenia) i w większości nie dostrzegali bardziej „ukrytych” społeczno-kulturowych wymiarów zaniedbania. Jeżeli dostrzegali, to mieli na myśli większe – w ich mniemaniu - nasilenie patologii społecznych i przestępczości. Takie pojmowanie „zaniedbania” wpłynęło zarówno na wskazanie najbardziej zaniedbanych obszarów jak i na proponowane rozwiązania rewitalizacyjne. Za najbardziej zaniedbaną część Poznania uznano Wildę (łącznie 113 głosów) w tym rejony takich ulic jak Fabryczna, Robocza, Przemysłowa, św. Czesława i Sikorskiego.

O takim wyborze zadecydowało przekonanie o szczególnym niedoinwestowaniu ulic i budynków tej dzielnicy oraz o znacznym nasileniu patologii społecznych. W dalszej kolejności wymieniano inne dzielnice o starej, kamienicznej zabudowie: Główna (89), Chwaliszewo (73), Śródka (57), Łazarz (52), Jeżyce (36), oraz zabudowaną barakami ulicę Opolską i opuszczone poprzemysłowe tereny Starej Rzeźni. Wg ankieterów, większość pytanym dostrzegało problem rewitalizacji przede wszystkim w aspekcie zapotrzebowania na remont budynków i poprawę otoczenia, a ożywienie przestrzeni miejskiej rozumiało przede wszystkim w kryteriach „kulturalno – rozrywkowych”, natomiast metody zapewnienia bezpieczeństwa publicznego dostrzegano w działaniach represyjnych.

Zaskakujące jest to, że poznańskie „sypialnie”, w tym zwłaszcza Winogrody były wymieniane na równi z willowym Sołaczem, jako najbardziej zadbane rejony miasta. Osiedla wielkopłytowe odbierane są pozytywnie, gdyż stanowią jednolitą przestrzeń o określonym i łatwo czytelnym układzie, kojarząc się jeszcze silnie z pozytywnymi doświadczeniami mieszkania w „nowym mieszkaniu”, jak i brakiem drastycznych procesów degradacji czy powstawania pustostanów (w odróżnieniu np. od miast wschodniemieckich, gdzie osiedla wielkopłytowe stoją na najniższej pozycji w hierarchii atrakcyjnych lokalizacji). Tego typu osiedla są w Poznaniu sukcesywnie dowartościowywane nowymi inwestycjami

deweloperskimi i TBS-owskimi, jak i atrakcyjnymi powierzchniami użytkowymi. Jest to obserwacja bardzo ważna, gdyż może świadczyć o tym, że ew. migracje, wywoływane procesami rewitalizacji starych zasobów, kierujące się na nowe osiedla, nie będą odczuwane przez migrantów (np. grupy społeczne, które nie mogą opłacić zwiększonych po rewitalizacji czynszów), jako akt degradacji ich pozycji społecznej. Wzór ankiety przedstawiono w załączniku nr 3, a zestawienie wyników w załączniku nr 4. Załącznik nr 5 przedstawia wyniki ankiety w rozmieszczeniu przestrzennym.

Drugi etap polegający na przeprowadzeniu szczegółowych konsultacji z lokalnymi społecznościami jest w trakcie realizacji. W ramach drugiego etapu szczegółowych konsultacji z mieszkańcami zebrano dotąd 154 wnioski o umieszczenie projektów w Miejskim Programie Rewitalizacji. Zestawienie, podstawowy opis i kategoryzację tych wniosków oraz ich rozmieszczenie przestrzenne i waloryzację przedstawiono w załącznikach nr 6 i 7. Przeprowadzono również dwie tury spotkań z mieszkańcami na obszarze przeznaczonych do rewitalizacji w pierwszej kolejności (śródmieście), który podzielono organizacyjnie na 5 rejonów: „Wyspy” – Śródka, Ostrów Tumski, Chwalizewo, Grobla, Cytadela, tereny nadwarciańskie; Centrum; Jeżyce; Łazarz i Wilda. Spotkania cieszyły się sporym zainteresowaniem, prócz mieszkańców byli przedstawiciele Rad Osiedli, lokalne media oraz zainteresowani tematyką rewitalizacji w Poznaniu. Podczas pierwszej tury spotkań rozmawiano na temat najistotniejszych, w odczuciu mieszkańców, problemów istniejących na śródmiejskim obszarze. Druga tura spotkań polegała na dyskusji na możliwych rozwiązaniach tych problemów oraz propozycji do kolejnego etapu Miejskiego Programu Rewitalizacji.

Aspekty organizacyjne konsultacji społecznych opisano w pkt 8.1.4.

4.2.3. Śródmieście jako obszar koncentracji zjawisk kryzysowych

Dla określenia obszarów, na których występują stany kryzysowe, a które mogą być objęte Miejskim Programem Rewitalizacji zastosowano szereg wskaźników wg określonych kryteriów społecznych, ekonomicznych i przestrzennych.

Zestawienie użytych kryteriów, wskaźników, źródeł danych oraz stopnia ich agregacji przestrzennej zawiera załącznik nr 8.

W zakresie czynników społecznych, ekonomicznych i przestrzennych, za stan kryzysowy uznano występowanie wartości poszczególnych wskaźników mniej korzystnych niż średnie dla całego miasta na poszczególnych jego obszarach. Analizy stanów kryzysowych pokazano na mapach o następującym zakresie problematyki:

- poziom bezrobocia – załącznik nr 9;
- poziom ubóstwa – załączniki nr 10;
- poziom przestępczości – załączniki nr 11;
- poziom przedsiębiorczości mieszkańców – załącznik nr 12;
- poziom degradacji technicznej infrastruktury i zanieczyszczenia środowiska naturalnego – załącznik nr 13;
- wiek mieszkańców – załącznik nr 14;
- aktywność inwestycyjna – załącznik nr 15.

Wyniki syntetyczne otrzymano poprzez nałożenie pięciu wskaźników stanów kryzysowych (zał. Nr 9, 10, 11, 12, 13) i zwaloryzowanie częstości ich występowania na obszarze miasta – załącznik nr 16.

4.2.3.1. Sytuacja demograficzna

Sytuacja demograficzna na terenie Śródmieścia jest najpoważniejszym wyzwaniem pod adresem polityki rozwojowej miasta i wymaga jak najszybszych działań.

Charakteryzuje ją alarmujący spadek ludności, połączony z opuszczaniem przez nią miejsc zamieszkania. Zjawisko to wyróżnia negatywnie Śródmieście od

wszystkich innych dzielnic miasta, jako, że zmniejszenie się na tym obszarze liczby ludności w przeciągu kilku zaledwie lat, osiąga już przeszło 20.000 osób. Przyczyną tego procesu jest wysoka podaż nowych miejsc zamieszkania na peryferyjnych obszarach miasta i gwałtowne pogorszenie się warunków mieszkaniowych i walorów lokalizacyjnych Centrum i historycznych przedmieść Miasta Poznania.

Tabela 2. Bilans ludności na wybranych obszarach śródmieścia

Osiedle pomocnicze	Stan na dzień 25.07.2000	Stan na dzień 16.04.2005	Saldo
28 Czerwca 1956	5002	4746	256
Jeżyce	32827	26049	6778
Ostrów Tumski – Śródka – Zawady	2668	2523	145
St. Przybyszewskiego	3242	1929	1319
Starówka	12456	10623	1833
Śródmieście	7791	7149	642
Św. Marcin	8403	7169	1234
Św. Łazarza	36420	32010	4410
Targowe	9310	8164	1146
Wilda	28416	26154	2262
Razem strat ludności	148567	128541	20025

Źródło: Wydział Wspierania Jednostek Pomocniczych Miasta

Na obszarach tych rośnie jednocześnie liczba osób w starszym wieku. Zjawisko to ilustruje załącznik nr 14.

4.2.3.2. Sytuacja pod względem społeczno – gospodarczym

Sytuacja społeczno – gospodarcza na terenie Śródmieścia jest zróżnicowana. Określa ją z jednej strony znaczna koncentracja funkcji administracyjnych, kulturalnych, handlowych i usługowych, które stworzyły z tego obszaru nowy, szeroki rynek pracy, z drugiej zniknęły z niego liczne miejsca pracy w zakresie przemysłu.

Negatywna sytuacja demograficzna Śródmieścia i proces degradacji jego wartości lokalizacyjnych – w szczególnym stopniu dla mieszkalnictwa – wywołuje tam już od dłuższego czasu proces negatywnej selekcji mieszkańców pod względem ich pozycji społecznej. Wzrasta na obszarze liczba osób bezrobotnych i ubogich.

Proces ten prowadzi do tworzenia się na terenie Śródmieścia dwóch poziomów społeczno – ekonomicznych. Pierwszym z nich jest duża aktywność podmiotów gospodarczych w zakresie handlu i usług, jak i wysoka liczba miejsc pracy w dziedzinie kultury, administracji i nauki, z drugiej w tym rynku pracy w coraz to mniejszym stopniu uczestniczą mieszkańcy Śródmieścia, co prowadzi do zjawiska ich marginalizacji i separacji od „świata gospodarki” tego terenu.

Innym wymiarem sytuacji śródmieścia jest zagrożenie regresem jeszcze tam istniejących obszarów aktywności społeczno – ekonomicznej, wynikająca z pogarszających się permanentnie wartości lokalizacyjnych, spowodowanych degradacją przestrzeni, substancji budynków i pogarszaniem się jakości struktury społecznej.

Na podstawie istniejących na terenie Śródmieścia warunków społeczno – ekonomicznych mieszkającej tam ludności, teren ten nosi znamiona obszaru kryzysowego. Dotyczy to bezrobocia – załącznik nr 9.

Także poziom ubóstwa na terenie Śródmieścia przekracza znacznie podobne wskaźniki na innych terenach miasta – załącznik nr 10.

Znacznie większy niż na innych, szczególnie peryferyjnych obszarach miasta, jest również na terenie Śródmieścia poziom przestępczości, liczony na 1000 mieszkańców. Badania wykazały jego szczególną koncentrację na obszarze Starego i tzw. Nowego Miasta (w ramach Ringu Stübkena), jak i na obszarze historycznych przedmieść – załącznik nr 11.

Jednocześnie na terenie Śródmieścia odnotowano relatywnie niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców – załącznik nr 12 i wyższą aktywność inwestycyjną – załącznik nr 15.

4.2.3.3. Problemy struktury przestrzennej na tle innych zjawisk kryzysowych.

Z oceny analiz ogólnie miejskich wynika, że znaczenie Śródmieścia w ramach Miasta Poznania, stoi w wyraźnej sprzeczności z istniejącymi tam licznymi zjawiskami negatywnymi, stanowiącymi bariery i zagrożenia dla jego pożądanego rozwoju.

Sygnalizowane wyżej zagrożenia, zostały poddane dokładniejszej analizie na tle sytuacji ogólnie miejskiej.

Z powyższych zestawień wynika, że szczególnie obszar Śródmiejski określają znaczne czynniki negatywne. Podkreślić należy fakt, że również na tych obszarach większość przedstawicieli społeczności lokalnej dostrzega wyraźne znamiona zjawisk niekorzystnych i kryzysowych.

Potwierdzeniem tych ogólnych wniosków jest dokładniejsza analiza obszaru Śródmieścia. W zakresie czynników funkcjonalno – przestrzennych, stwierdzono wysoki poziom degradacji technicznej infrastruktury i zanieczyszczenia środowiska naturalnego głównie na terenie Śródmieścia – załącznik nr 13 oraz potencjały i zagrożenia stanu struktury funkcjonalno – przestrzennej – załącznik nr 17. w oparciu o materiały wykonane w ramach prac nad Studium Uwarunkowań Zagospodarowania Przestrzennego miasta Poznania w Miejskiej Pracowni Urbanistycznej, o problematyce: ochrona konserwatorska; wartość estetyczna struktur przestrzennych; elementy struktury funkcjonalnej wpływające na rozwój miasta.

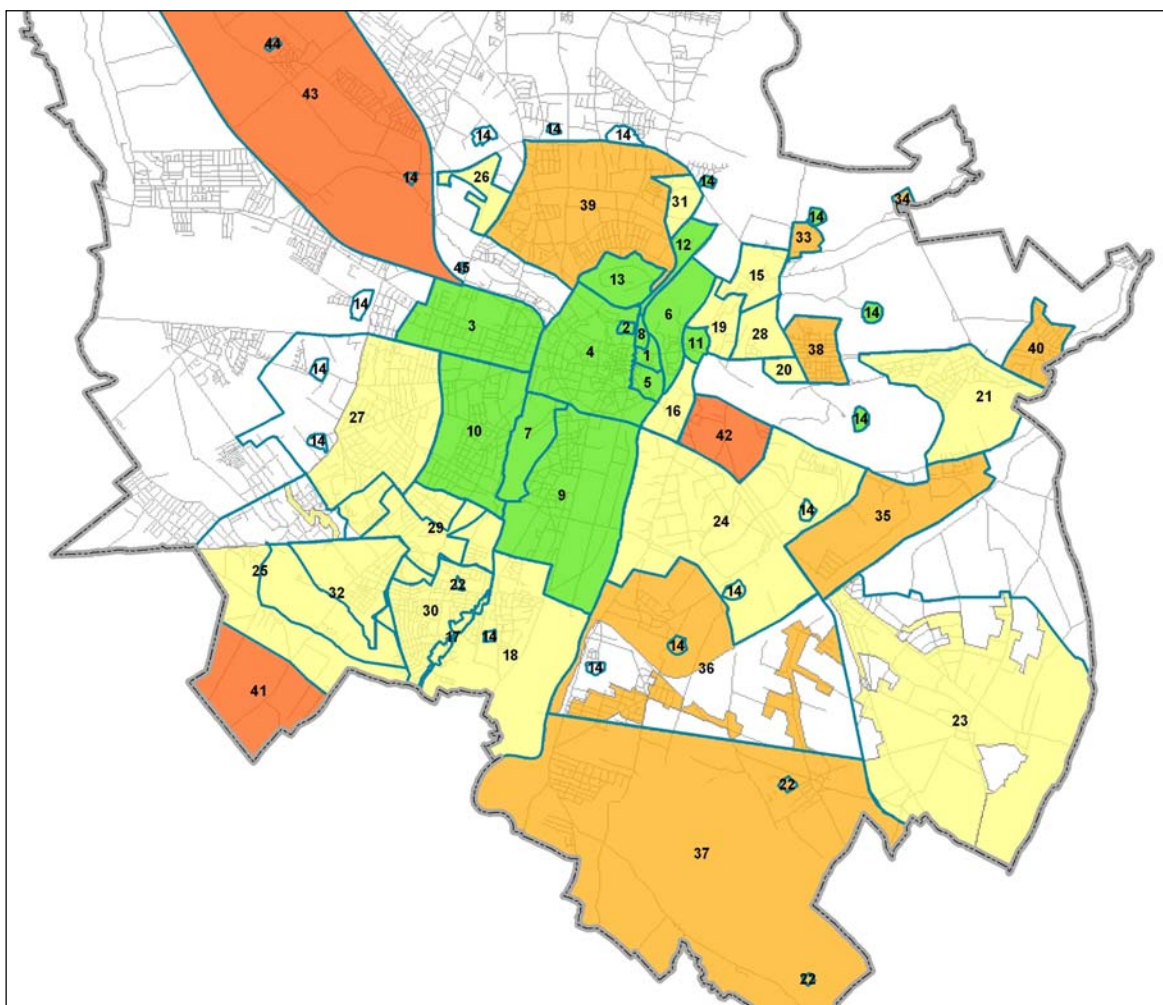
4.2.4. Wnioski z analiz dotyczących obszaru miasta

Syntezy wszystkich wyników dokonano przez porównanie wyników składowych obejmujących konsultacje społeczne (ankieta i wnioski o objęcie obszaru programem rewitalizacji – pkt 4.2.2.), analizę stanów kryzysowych (pkt 4.2.3.) i priorytety rozwojowe miasta (pkt 3.3.). Syntezę przedstawiono w załącznikach nr 16 i zbiorczo w formie zestawienia tabelarycznego zawierającego komplet elementów analizy (tabelę zamieszczono w dokumencie „MPR etap pilotażowy Śródka”.

Trzeba zauważyć, że wspólnym i nie budzącym kontrowersji obszarem, z punktu widzenia trzech wyżej omówionych kryteriów wyboru, jest Śródmieście Poznania w granicach II ramy komunikacyjnej. Wstępne analizy stanu struktury przestrzenno – funkcjonalnej i społeczno – ekonomicznej, jak i dotychczasowa działalność inwestycyjna na obszarze Śródmieścia, wskazują na istnienie tam potencjałów i walorów rozwojowych, zainteresowania prywatnego i publicznego sektora inwestycyjnego, a jednocześnie istnienia niezwykle poważnych deficytów

i zagrożeń. Równoczesność występowania obu tych czynników (pozytywnych i negatywnych) w zasadniczym stopniu utrudnia pełnienie przez obszar Śródmieścia jego podstawowych funkcji oraz nie gwarantuje takiego rozwoju, jaki wyznacza mu polityka rozwojowa miasta i jej cele strategiczne.

Należy podkreślić, iż istnieją również obszary, na których występują zjawiska kryzysowe i znaczne niekiedy zainteresowanie opinii społecznej ich rewitalizacją, lecz nie mają one zasadniczego znaczenia dla polityki rozwojowej miasta.

Zgodnie ze stanowiskiem Doraźnej Komisji RMP ds. Rewitalizacji:

- zaakceptowano podział rozpatrywanych obszarów w czterech kategoriach A-D;

- uznano, iż w pierwszej kolejności powinny zostać poddane rewitalizacji obszary wymienione w zestawieniu tabelarycznym, w pozycjach 1-14, oznaczone symbolem „A” (kolor zielony na rysunku);
- zaproponowano, aby w dalszej kolejności zwrócić szczególną uwagę na obszary wymienione w zestawieniu tabelarycznym, w pozycjach 15-32, oznaczone symbolem „B” (kolor żółty na rysunku).

4.2.5. Uzasadnienie wyboru obszaru Miejskiego Programu Rewitalizacji

4.2.5.1. Obszar Śródmieścia – obszarem wiodącym dla rozwoju Miasta Poznania

Obszar Śródmieścia stanowi doniosły przykład rozwoju środkowoeuropejskiego osadnictwa grodowego a następnie miejskiego ostatniego tysiąclecia. Obejmuje obszary związane z początkami osadnictwa z IX i X wieku (Ostrów Tumski, Zagórze), średniowiecznych lokacji miasta (Śródka, Stare Miasto), obszaru miasta założonego na przełomie XVIII i XIX wieku tzw. Nowe Miasto w ramach Ringu Stubbena) i historycznych przedmieść, włączonych do miasta w pocz. XX wieku (Św. Łazarz, Jeżyce, Wilda, Główna, Zawady). Równocześnie obejmuje w zdecydowanej większości zabudowę historyczną, pochodzącą z X – XXI wieku. Występują tam relikty obiektów wczesnośredniowiecznych, średniowiecznych, nowożytnych i nowoczesnych. Reprezentują przykłady budownictwa reprezentacyjno – publicznego, sakralnego, mieszkaniowego, militarnego i infrastrukturalnego. Są to obiekty o wysokiej wartości historyczno – kulturowej i artystycznej, w tym obiekty o znaczeniu europejskim, jak i wybitnym znaczeniu dla kultury narodowej. Szczególne znaczenie ma symboliczno – narodowy charakter obszaru Ostrowa Tumskiego, stanowiący pomnik początków polskiego chrześcijaństwa i polskiej cywilizacji państwowej. Na obszarze programu występuje większość obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Obszar stanowi zwartą, przestrzennie i architektonicznie zróżnicowaną zabudowę, obejmującą planowo założony układ urbanistyczny, oparty o siatkę ulic, systemy placów, terenów zielonych i koryta Warty oraz Cybiny, mosty, wiadukty i ciągi tras nadbrzeżnych. Śródmieście stanowi obszar Miasta Poznania, o wysokiej koncentracji funkcji mieszkaniowych, handlowo – usługowych,

religijnych, administracyjnych, kulturalnych i naukowych, dobrze zintegrowany z głównymi elementami systemu transportu miasta, równocześnie zawierający w sobie istotne węzły i elementy lokalnych, regionalnych, narodowych i europejskich systemów transportu drogowego, kolejowego i wodnego. System transportu na obszarze programu powiązany jest bezpośrednio z nadrzędnym systemem miasta – dróg wylotowych, głównych obwodnic, ram komunikacyjnych i mostów oraz dojazdu do autostrady Berlin – Warszawa. Jest dobrze zintegrowany z ogólnomiejskim systemem komunikacji publicznej – liniami tramwajowym i autobusowymi. Na północ, południe i zachód od obszaru programu, rozpościerają się znaczące dla Miasta Poznania obszary zurbanizowane w ramach których znajdują się wielkie skupiska osiedli mieszkaniowych i terenów o funkcjach przemysłowo – usługowych, jak i rekreacyjnych i wartościowych obszarów ekologicznych. Do obszaru programu prowadzą kliny zieleni, stanowiące jeden z najistotniejszych elementów ogólnomiejskiej struktury przestrzennej Miasta Poznania.

Na obszarze programu zlokalizowanych jest większość miejsc pracy w sektorach lokalnej i ponad-lokalnej administracji, instytucji kulturalnych i naukowych, a także znaczna liczba miejsc pracy związanych z handlem, gastronomią, hotelarstwem, oraz turystyką i rekreacją.

Wyjątkowo wysokie walory historyczno – kulturowe i przestrzenno – funkcjonalne obszaru programu, decydują o jego wyjątkowym znaczeniu dla identyfikacji mieszkańców Miasta Poznania.

4.2.5.2. Obszar Śródmieścia obszarem kryzysowym

Deficyty i zagrożenia obszaru Miejskiego Programu Rewitalizacji wynikają z mających tam miejsce negatywnych zjawisk i procesów naruszających jego podstawowe wartości historyczno – kulturowe, przestrzenno – funkcjonalne oraz społeczno – ekonomiczne, prowadząc do sytuacji, że obszar ten nie jest obecnie w stanie w zadawalający sposób wypełniać swych funkcji, wynikających z jego endogenicznych wartości. Obniża to jego znaczenie w ramach przestrzeni ogólnomiejskiej i hamuje jego pożądaný rozwój.

Głównymi deficytami obszaru są:

- Dezintegracja jego struktury przestrzennej, osłabienie i degradacja jego struktury funkcjonalnej oraz dekapitalizacja substancji.
- Wyższe od przeciętnych miejskich: poziom bezrobocia i liczba mieszkańców uprawnionych do pomocy socjalnej, przestępczości.
- Procesy demograficzne, polegające na ponadprzeciętnym spadku ilości mieszkańców w stosunku do pozostałych rejonów miasta.

Głównymi zagrożeniami są:

- Degradacja wartości historyczno – kulturowych obszaru.
- Utrata symboliczno – kulturowego, przestrzenno – funkcjonalnego i społeczno – ekonomicznego znaczenia obszaru, jako centralnego elementu struktury ogólnomiejskiej Miasta Poznania.
- Utrata znaczenia Miasta Poznania jako ośrodka obszaru metropolitalnego i metropolii o znaczeniu ogólnokrajowym o powiązaniach europejskich
- Zahamowanie ogólnego rozwoju Miasta Poznania.

4.2.5.3. Podsumowanie

W świetle wyżej wyszczególnionych deficytów i zagrożeń, omawiany teren nosi wszystkie znamiona obszaru kryzysowego, którego sytuacja przestrzenno – funkcjonalna, społeczno–ekonomiczna i w zakresie ochrony wartości historyczno –kulturowych stanowi zagrożenie dla pożądanego rozwoju ogólnomiejskiej przestrzeni Miasta Poznania i jego społeczności lokalnej. Sytuacja ta, jest również zagrożeniem dla sprawnego spełniania przez Miasto Poznań swej funkcji, zgodnej z zapisami planów i strategii europejskich, narodowych i regionalnych.

Zakres deficytów i zagrożeń obszaru, powoduje, że stanowi on obszar kryzysowy wymagający interwencji rewitalizacyjnej, polegającej na realizacji szeroko zakrojonych działań, skierowanych na jego kompleksową odnowę i rozwój. Osiągnięcie oczekiwanych rezultatów (poprawy sytuacji) może nastąpić poprzez realizację projektów przygotowywanych i wdrażanych w oparciu o Miejski

Program Rewitalizacji z wykorzystaniem mechanizmów zintegrowanego finansowania z funduszy prywatnych, gminnych, narodowych i europejskich.

4.3. CELE I ZADANIA MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

W oparciu o analizy sytuacji przestrzennej i społeczno – ekonomicznej Śródmieścia Poznania jako cel Miejskiego Programu Rewitalizacji uznaje się rewitalizację obszaru Śródmieścia, skierowaną na:

- rozwój jego walorów przestrzennych, historyczno–kulturowych i symboliczno–identyfikacyjnych;
- likwidację zjawisk degradacji i dekapitalizacji przestrzeni i substancji budowlanej;
- istotną poprawę sytuacji życia, pracy i zamieszkania społeczności lokalnej;
- zapobieganie procesom wykluczenia, marginalizacji i segregacji społecznej;
- tworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju funkcji handlu i usług sprzyjających rozwojowi miejsc pracy;
- poprawę systemu transportu publicznego;
- poprawę warunków ekologicznych.

Działania te mają sprzyjać rozwojowi Miasta Poznania:

- jako metropolii o znaczeniu ponadregionalnym o powiązaniach europejskich;
- jako miejsca lokalizacji nowoczesnego przemysłu i technologii oraz central zarządzania gospodarką i handlem;
- jako najważniejszego centrum regionalnego;
- jako ośrodka nauki i kultury o znaczeniu ponadregionalnym i europejskim;
- jako celu turystyki krajowej i zagranicznej;
- jako symbolu początków chrześcijaństwa i cywilizacji Państwa Polskiego;
- jako obszarowi o zrównoważonej strukturze społecznej;

Dla osiągnięcia tych celów Miejski Program Rewitalizacji obejmować będzie następujące zadania:

W zakresie przestrzennym:

- Pokonanie dezintegracji przestrzennej Śródmieścia spowodowanej działaniami urbanistycznymi lat 70-tych (Trasa Solna, Ostrów Tumski, Śródka, tereny koryta Warty, północne obszary Starego Miasta, braki w zabudowie na głównych ulicach miasta np. na ul. Św. Marcin, 27 Grudnia i Piekary) oraz skutkami dezindustrializacji oraz degradacji terenów kolei, dawnej infrastruktury miejskiej i wojska (obszary po przemysłowe, po wojskowe, po portowe i po kolejowe);
- Przywrócenie znaczenia i walorów przestrzennych oraz nośności symbolicznej obszaru Ostrowa Tumskiego;
- Restrukturyzacja obszaru Cytadeli w celu zintegrowania w jej przestrzeni wartości historycznych, pamięci narodowej, funkcji rekreacyjno turystycznych i walorów ekologicznych;
- Odnowa zasobów budowlanych Starego Miasta, Śródki, Ostrowa Tumskiego, Nowego Miasta (w zakresie Ringu Stubbena) oraz historycznej zabudowy Jeżyc, Łazarza i Wildy;
- Odnowa i zwiększenie potencjału istniejących obszarów zieleni w Śródmieściu;
- Modernizacja starego systemu kanalizacji ogólnospławnej

W zakresie funkcjonalnym:

- Zintegrowanie realizacji Traktu Królewsko – Cesarskiego z działaniami rewitalizacyjnymi na terenie Śródmieścia;
- Kompleksowa realizacja systemu transportu i parkowania, oparta o zasady uspokojenia ruchu i priorytet komunikacji publicznej;
- Rozwój funkcji nowych technologii i wysokiej jakości powierzchni biurowych oraz funkcji kongresowych oraz integracja tych działań z projektami restrukturyzacji i odnowy Śródmieścia;

- Wzmocnienie atrakcyjności i zakresu funkcji handlowych drogą realizacji nowych centrów wielofunkcyjnych na obszarze Centrum i opracowanie koncepcji zrównoważonego rozwoju handlu i usług dla Śródmieścia;
- Doprowadzenie do uzyskania zrównoważonej struktury mieszkalnictwa na obszarze Śródmieścia;
- Wzmacnianie funkcji kulturalnych w oparciu o rozwój istniejących instytucji kultury i sztuki oraz aktywizację inicjatyw kulturalnych i integrację tych działań z projektami restrukturyzacji i odnowy Śródmieścia;
- Wzmacnianie funkcji naukowych drogą koncentracji i rozwoju lokalizacji wyższych uczelni i zapobieganie peryferyzacji tych funkcji oraz integracja tych działań z projektami restrukturyzacji i odnowy Śródmieścia;
- Rozwój infrastruktury turystycznej w zakresie informacji i szeroko dostępnych funkcji hotelowych oraz integracja tych działań z projektami restrukturyzacji i odnowy Śródmieścia;

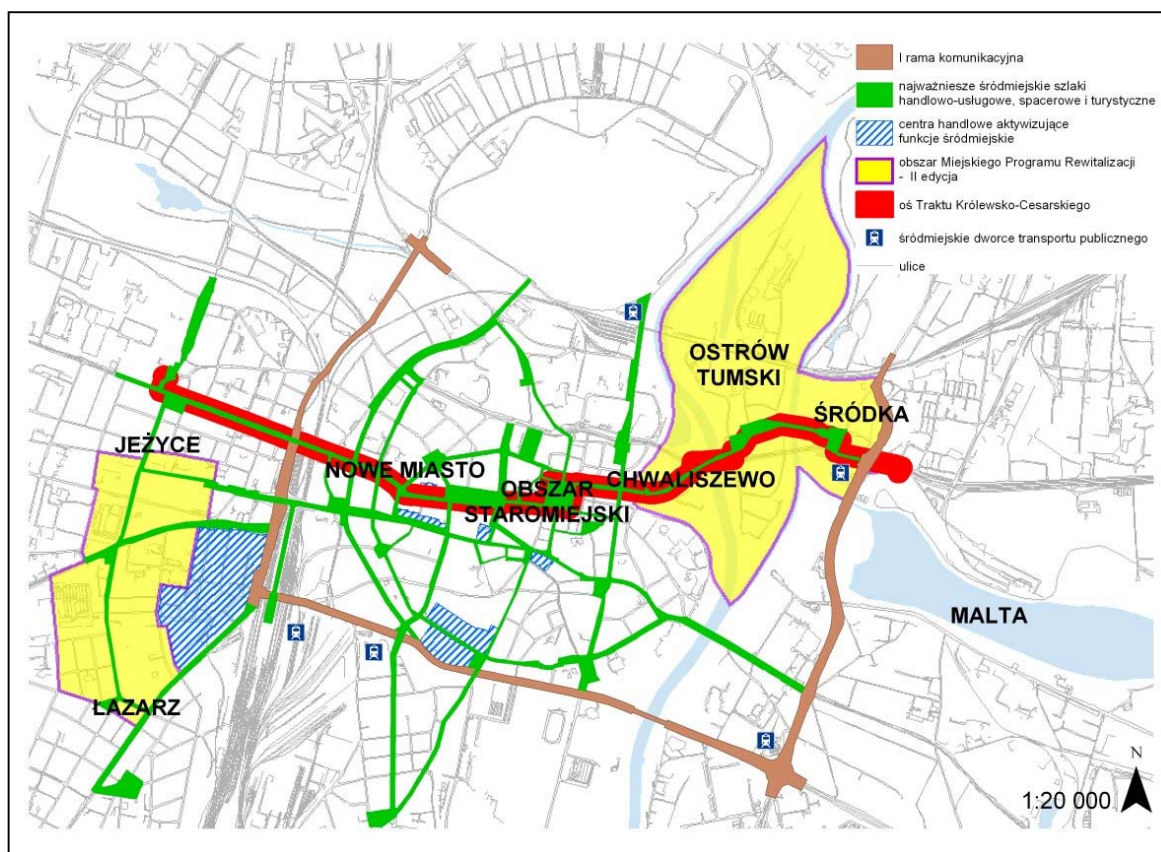
W zakresie społeczno – ekonomicznym:

- Rozwój partycypacji społecznej w ramach przygotowywania i wdrażania Miejskiego Programu Rewitalizacji, w celu zwiększenia aktywności i identyfikacji społecznej oraz zwiększenia wpływu obywateli na decyzje administracyjno – polityczne w ramach przygotowywania i wdrażania programu;
- Działania skierowane na kształcenie i podnoszenie kwalifikacji grup społecznych wykluczonych z rynku pracy i zagrożonych bezrobociem na obszarach objętych Miejskim Programem Rewitalizacji w celu ich ponownej integracji z rynkiem pracy;
- Działania skierowane na stabilizację mieszkańców na terenie Śródmieścia i rozwijanie w jego zasobach szeroko dostępnych i zróżnicowanych powierzchni mieszkalnych, zapobieganie „ucieczce” mieszkańców z obszaru Śródmieścia;
- Organizacja centrów managementu projektów i doradztwa w dzielnicach objętych Miejskim Programem Rewitalizacji.

5. OBSZARY MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

W pierwszym etapie Miejskiego Programu Rewitalizacja dla Poznania, wybrano jako **pilotażowy** obszar historycznej dzielnicy Śródka. W aktualnej, drugiej edycji programu, obszar ten powiększono o Ostrów Tumski i Chwaliszewo. Cały ten obszar, który wraz ze Starym Miastem posiada kluczowe znaczenie przestrzenno – funkcjonalne dla Centrum Miasta Poznania, położony jest między zachodnimi starymi dzielnicami miasta i największym poznańskim obszarem rekreacyjnym Malta oraz rozwojowymi wschodnimi terenami miasta, przy głównym śródmiejskim odcinku Warty.

W drugiej edycji Miejskiego Programu Rewitalizacji wybrano również obszar położony poza ścisłym centrum, w bezpośrednim sąsiedztwie Międzynarodowych Targów Poznańskich, w dwóch śródmiejskich dzielnicach przyłączonych do miasta w XIX wieku, tj. Jeżycach i Łazarzu, na osi ważnych ulic o znaczeniu centrotwórczym dla tych dzielnic.

Rewitalizacja, zarówno obszaru „Śródka – Ostrów Tumski – Chwaliszewo”, jak i „Jeżyce – Łazarz” ma znaczenie dla rozwoju terenów położonych na osi Traktu Królewsko-Cesarskiego, dla którego strategia, jako narodowego produktu turystycznego jest obecnie wdrażana w Poznaniu.

5.1. ŚRÓDKA – OSTRÓW TUMSKI - CHWALISZEWO

5.1.1. Zasięg i podstawowe dane obszaru

Granice obszaru „Śródka - Ostrów Tumski - Chwaliszewo” stanowią:

- od północy – rzeka Warta i Cybina oraz ul. Św. Wincentego;
- od wschodu – ulica Podwale i Jana Pawła II;
- od południa – rzeka Cybina, w tym tzw. „kanał ulgi” oraz płd.-zach. granica tzw. starego koryta Warty;
- od zachodu – płn.-zach. granica tzw. starego koryta Warty oraz rzeka Warta;

Powierzchnia obszaru: 154,9 ha w tym obszar pilotażowy „Śródka” - 26,2 ha;

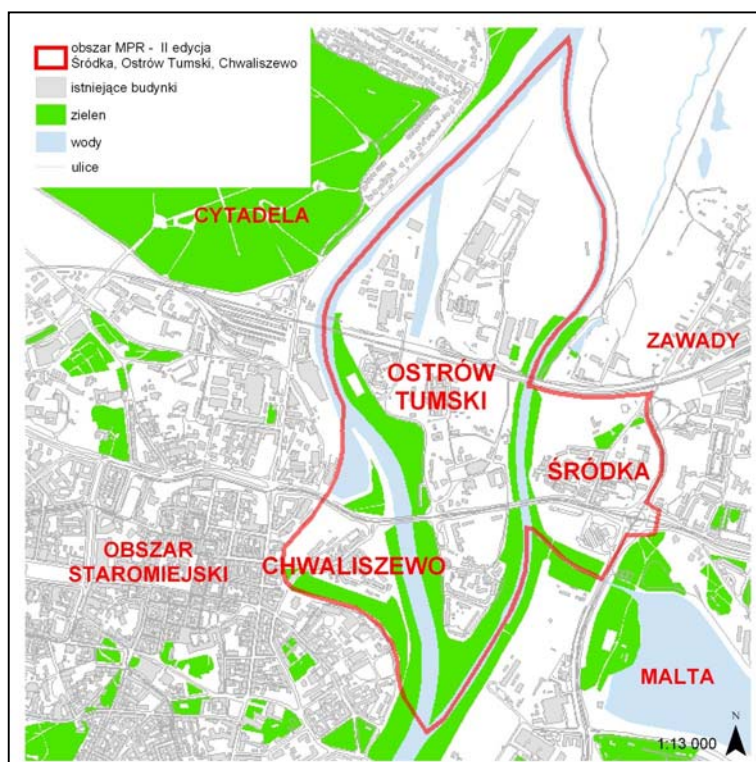
Podstawowe dane dot. obszaru:

Zabudowa - liczba istniejących budynków mieszkalnych:	ok. 170
Powierzchnia obszaru do zabudowania w ha:	ok. 52
Ludność – liczba mieszkańców:	2654
Ubóstwo - liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej:	199
Przeciętny miesięczny dochód na ww. rodzinę w zł:	467
Liczba osób w ww. rodzinach:	473
Przeciętny dochód miesięczny na osobę w zł:	205
Bezrobocie - liczba bezrobotnych ogółem:	178
Liczba bezrobotnych kobiet:	93
do 25 lat:	14
od 25 do 50 lat:	62
powyżej 50 lat:	17
Liczba bezrobotnych mężczyzn :	85
do 25 lat:	8
od 25 do 50 lat:	50

powyżej 50 lat:	27
Przestępczość - liczba zgłoszonych przestępstw ogółem:	188
rozbojów:	14
kradzieży:	82
włamań:	54
uszkodzeń:	18
bójek:	12
narkomanii:	8
Podatnicy PIT - liczba podatników PIT:	1654
Kobiety:	896
do 25 lat:	119
od 25 do 50 lat:	403
od 50 do 65 lat:	177
powyżej 65 lat:	197
w tym: powyżej 85 lat:	8
Mężczyźni:	758
do 25 lat:	104
od 25 do 50 lat:	446
od 50 do 65 lat:	130
powyżej 65 lat:	116
w tym: powyżej 85 lat:	4
Liczba podatników PIT nie prowadzących działalności gospodarczej:	1498
Średni miesięczny dochód na podatnika nie prowadzącego działalności gospodarczej w tys. zł:	1,4
Liczba podatników PIT prowadzących działalność gospodarczą:	156

Średni miesięczny dochód na podatnika prowadzącego działalność gospodarczą w tys. zł:	3,2
Podatnicy CIT - liczba podatników CIT:	67
Średni miesięczny dochód na podatnika w tys. zł	10,1
Emerytury i renty – liczba emerytów i rencistów	539
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w tys. zł	0,9

Uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne obszaru przedstawia załącznik nr 19, a inwentaryzację fotograficzną załącznik nr 20.

5.1.2. Uwarunkowania historyczne

Obszar Śródki i Ostrowa Tumskiego, stanowi część rozlewiska Warty, do której z przeciwnych stron wypływały dwie rzeczki: Cybina i Bogdanka, które były przyczyną powstania tego rozlewiska. Wniknięcie nurtów obu tych cieków spowodowało spowolnienie przepływu głównego nurtu Warty, co musiało sprzyjać osadzaniu się materiału, które niosła rzeka, powstawaniu łąk i wysepek,

rozlicznych ramion rzeki, co z kolei pociągnąć za sobą musiało ciągłe meandrowanie głównego nurtu, poszukującego jak najprostszego przepływu. Procesy te spowodowały poszerzenie na odcinku rozlewiskowym stosunkowo wąskiej doliny Warty, do szerokości ok. 1,5 km (między wzgórzem Przemysła a wzgórzem reformackim).

Mnogość odnóg Warty, łąch i wysepek tworzyło naturalny bród, ściągający ruch ze wschodu i zachodu. Rozwój najwcześniejszych jednostek osadniczych po wschodniej stronie tego obszaru wskazuje na Gniezno, centrum państwa piastowskiego. W układzie tym, obronny gród powstały na jednej z wysp, stanowił dla tego małego państwa plemiennego punkt graniczny, broniący naturalnej linii obronnej, jaką stanowiła Warta. Rola obronna grodu szybko ustąpiła kontrolnej, dla przechodzącego przez Poznań traktu, gdy teren państwa gnieźnieńskiego znacznie się rozszerzył na zachód.

Jak wskazują znaleziska archeologiczne, rola Poznania niepomrotnie wzrosła w momencie przyjęcia chrześcijaństwa. Wprawdzie jest to przedmiotem sporu, ale większość badaczy skłania się do przekonania, że Poznań stał się głównym ośrodkiem tworzenia struktury kościelnej. Siłą rzeczy musiało to przynieść pewne elementy stołeczności, objawiające się częstszymi i dłuższymi pobytami panującego z dworem. Tu znalazł swą stałą siedzibę pierwszy polski biskup, powstała wielka kamienna katedra, tu pochowano pierwszego polskiego władcę, tworząc nekropolię rodu panującego.

Stan zachowania źródeł pozwala śledzić przemiany ukształtowania systemu wodno – przestrzennego Poznania dopiero od XV w. W tym czasie Ostrów Tumski, wbrew nazwie, nie był wyspą. Główny nurt Warty na wysokości Zagórza (południowego obszaru Ostrowa) dość raptownie skręcał na zachód, opływając wyspę później nazywaną Chwaliszewo. Teren Ostrowa był zintegrowany ze wschodnim brzegiem Warty od południowego - wschodu. Jedynie Cybina opływała od południa Śródkę, skręcając na północ wykorzystywała dawne koryto wschodniego ramienia Warty, nadal oddzielając Ostrów od dzielnic na wschodzie. Już w dokumencie z 1039 r. użyta jest forma „castro Ostrow”, na określenie grodu poznańskiego, co oznacza, że już wtedy określano to miejsce wyspą. Wydaje się, że w pierwszym półtysiącleciu Poznania nastąpiła zasadnicza zmiana w ukształtowaniu systemu wodnego w mieście. Główny nurt Warty trwale

skierował się na zachód, co spowodowało, że Ostrów Tumski stracił status rzeczywistej wyspy. Przywróciła mu go powojenna przebudowa systemu wodnego, polegająca na przeniesieniu głównego nurtu rzeki między Chwaliszewo i Ostrów oraz rekonstrukcji wschodniego ramienia, nadal nazywanego w Poznaniu Cybiną. Przywróciło to Ostrowowi Tumskiemu formę wyspy.

Jej ukształtowanie topograficzne w ciągu ponad tysiąca lat uległo zasadniczym przemianom. Na podstawie wykopalisk wiadomo gdzie się znajdował i z grubsza jak wyglądał gród. Znajdował się on mianowicie w miejscu obecnego kościoła Panny Marii, na rzucie zbliżonym do koła, o dość ograniczonej powierzchni, mieszczący przynajmniej palatium z kaplicą. Od wschodu znajdowało się podgrodzie o owalnym narysie, które dość wcześnie wypełnił budynek katedry i zabudowania przypuszczalnie duchowieństwa. Kolejne podgrodzie znajdowało się na południe od opisanego układu, obszar dziś nazywany Zagórze, zakreślone ulicami Wieżową i Zagórze, słabo rozpoznane archeologicznie, choć wiadomo ze źródeł, że znajdował się tam, co najmniej od XII w. kościół św. Mikołaja (rozebrany dopiero w połowie XIX w.), a cały zespół zabudowy w tymże stuleciu był otoczony obwarowaniami obronnymi z wieżami. Jeszcze jedno podgrodzie znajdowało się po północnej stronie katedry, którego zakres wyznaczają ulice: Lubrańskiego, Posadzego oraz Dziekańska. Jak w żadnym innym miejscu łatwo zauważalne uskoki terenu ukazują przykryte stosunkowo cienką warstwą gleby wały otaczające podgrodzie w tradycyjnej, konstrukcji ziemno – drewnianej, uzupełnionej materiałem kamiennym. Takimi śladami są wyraźne uskoki, n.p. między poziomem ulicy Lubrańskiego a terenem położonym na zachód, czy jeszcze większy uskok na północ od ulicy Posadzego.

Do mniej więcej połowy XIII w. siedziba władcy w Poznaniu znajdowała się na miejscu pierwotnego grodu. Na miejscu palatium, jak ujawniają ostatnie badania, znalazł się murowany zamek. Niewiele później, po lokacji miasta na lewym brzegu Warty, przeniosła się tam władza świecka, pozostawiając obszar Ostrowa władzy duchownej. W ślad za dworem przeniosła się ludność z podgrodzi, na wschód na Śródkę lub na zachód do nowego miasta w murach. Teren Ostrowa podzielony został na obszerne działki z drewnianymi prawdopodobnie kuriami – zabudowaniami duchowieństwa. Już wtedy wykształcił się istniejący do dziś charakter zagospodarowania, rozproszonej niskiej

zabudowy, podporządkowanej monumentowi katedry. Sam kościół katedralny w XII w. przeszedł wymianę: pierwsza katedra z pojedynczą, stosunkowo krępą wieżą od zachodu, zwaną westwerkiem, uległa rozbiórce i zastąpiono ją romańskim, kamiennym kościołem z dwuwieżową fasadą. W połowie XIII stulecia wschodnią część świątyni zastąpił zamknięty poligonalnie gotycki chór z obejściem i trzema kaplicami w wieżach ponad nim. Wzbogaciło to niezwykle sylwetę katedry w widoku z daleka.

Na początku XV w. biskup Wojciech Jastrzębiec wznosił nowy dwór biskupi, później kilkakrotnie rozbudowywany, w miejscu obecnego pałacu arcybiskupów. Przesłanek miejsc wcześniejszych siedzib biskupich nie posiadamy. Informacja o budowie dworu może być wskazówką zmiany materiału, z którego powstawać zaczęła zabudowa dzielnicy. Odnotować należy dalszą przebudowę katedry: jeszcze w połowie XIV w. rozbiórkę i budowę w formach gotyckich dwuwieżowego korpusu nawowego, zawalenie się chóru katedry i jego odbudowę (do pierwszych dziesięcioleci XV w.) w formach niezwykle bogato dekorowanego gotyku pomorskiego. Ten sam warsztat rozpoczął następnie wznosić w miejscu starej kaplicy zamkowej kolegiatę Panny Marii, której budowy nie ukończono zarówno co do zamierzanej długości a nawet wysokości murów. Nieukończona też została dekoracja elewacji zewnętrznej. Zapewne z powodu braku funduszy zrezygnowano z usług warsztatu pomorskiego i zatrudniono inny warsztat, który przesklepił i zamknął od zachodu elewacją wzniesiony fragment kościoła. Na polecenie biskupa Jana Lubrańskiego, na początku XVI stulecia skupisko zabudowy kurii duchownych otoczone zostało murem, z dwiema bramami na przyczółkach mostów, od zachodu przez Wartę, od wschodu przez Cybinę. Wygląd zachodniej bramy znany jest w ogólności z widoku z końca XVIII w.; pozostałości wschodniej bramy spenetrowano archeologicznie ostatnio. Mur założono w czworobok, opierając na narożach o budynki: od południowego – zachodu kanonię „fundi Godziemba” (Ostrów Tumski 6), od północnego – zachodu budynek Akademii fundowanej przez biskupa Lubrańskiego, od południowego – wschodu przypuszczalnie rozbudowany dwór biskupi, zabudowa w czwartym narożu nie jest znana. Mur wzniesiony długimi, prostymi kurtynami wzmacniany był tak zwanymi wykuszami, trójściennymi wyłamaniami stabilizującymi jego strukturę. Wykusz taki znaleziono ostatnio pośrodku

północnego odcinka. Mur wykorzystywano jako przedmiot oparcia kolejnych kanonii. Pierwszym była psalteria przy zachodnim odcinku muru, kolejną kanonia przy ul. Ostrów Tumski 11. Trzecią kanonię między oboma wymienionymi wyżej budynkami (Ul. Ostrów Tumski 10), dobudowano w XVII w. po zewnętrznej stronie muru Lubrańskiego. Większość pozostałych budynków w dzielnicy powstała później, w XIX stuleciu. Od czasu lokacji miasta na lewym brzegu Warty, gęstość zabudowy Zagórza spadła, choć cały czas istniało tu niezbyt liczne skupisko mieszkańców.

Wśród zmian jakie zaszły na Ostrowie w XVIII w. należy wymienić zmianę wystroju zewnętrznego katedry, w tym dwukrotną fasady oraz generalną przebudowę dworu biskupiego na barokowy pałac. W następnym stuleciu wrzecionowaty kształt wyspy zamieniono na fortecę, stanowiącą element obwarowań Poznania. Na południowym cyplu wzniesiono wielki, pięcioboczny fort Radziwiłł, z wielkim cylindrycznym rdzeniem z czerwonej klinkierowej cegły. Pozostałe brzegi zostały umocnione murowanymi kurtynami umożliwiającymi ostrzał i obronę. Fragment obwarowania, wraz z wyjściem na nieistniejącą śluzę zachował się po wschodniej stronie wyspy. Śluza łączyła twierdzę Ostrów z umocnieniami na Śródce oraz miała umożliwić podtopienie przeprawy przez Wartę w razie zagrożenia. Pod koniec XIX stulecia pojawiła się zabudowa dzielnicy wprowadzająca całkowicie nowe proporcje. Sprawił to wielki budynek seminarium duchownego z kaplicą – kościołem oraz nieistniejący klasztor karmelitanek bosych. Kontynuacją w podobnej skali była budowa na północnym krańcu dzielnicy wielkiego kompleksu Seminarium Księżych Chrystusowców dla Polonii Zagranicznej, kompleks ukończony według nowego projektu w latach osiemdziesiątych XX w. Kontynuacją podobnej tendencji jest wielkokubaturowa zabudowa na obszarze Zagórza, kolejne budynki seminarium duchownego i wydziału teologicznego Uniwersytetu. Na początku XX w., gdy zniesiono ograniczenia demolacyjne wzdłuż ul. Zagórze pojawiła się wyższa i intensywniejsza zabudowa mieszkalna. Dopełniło ją małe osiedle mieszkaniowe, Nowe Zagórze z lat dwudziestych.

Zniszczenia wojenne pozwoliły na regotyzację katedry oraz usunięcie fortu Radziwiłł, na którego miejscu stało niewielkie osiedle mieszkaniowe zabudowy jednorodzinnej, szeregowej. Usunięto też większość XIX wiecznych obwarowań.

Śródka kształtowała się w nieuchwytny źródłowo sposób najpierw jako osada służebna kompleksu na Ostrowie Tumskim. Obecny teren Śródki składa się właściwie z dwóch składników, przez wieki funkcjonujących na całkowicie odrębnych statusach prawnych. Chodzi o miasto biskupie Śródka oraz miasto kapitulne Ostrówek. Ten ostatni jest dziś szczególnie trudno uchwytny, mimo że zachowały się źródła. Wiemy, że istniał między Ostrowem Tumskim i Śródką, co poświadcza krótka ulica o tej nazwie. Brak niestety jakichkolwiek przekazów kartograficznych pozwalających zapoznać się z pierwotną sytuacją topograficzną. Domyślamy się, zgodnie z nazwą, że była to niewielka wysepka w nurcie Cybiny, na tyle stabilna, że mogła się na niej wykształcić stała osada, w źródłach znamy stałych mieszkańców tego miejsca już w pierwszej połowie XIV w. W miarę upływu czasu uzyskała status osobnego miasta, rządzonego na prawie polskim, później magdeburskim. Z powodu braku rozstrzygających badań można wyłącznie snuć przypuszczenia co do stosunków przestrzennych Ostrówka. Wskazać tu należy zbieg ulic Ostrówek, Śródka, Filipińskiej i św. Jacka, jako miejsca, jak się zdaje, o istotnym znaczeniu. Rozwidlenie się ulic Śródka i Filipińskiej może być nie tylko wynikiem skupiania się ciągów komunikacyjnych przechodzących przez Rynek Śródecki i omijających od północy lub od południa kościół tam stojący, ale także skupiających się w punkcie przejścia przez bród lub most, na nurcie odnogi Cybiny. W tym wypadku, ulica św. Jacka znaczyłaby linię przepływu tego ciek. Z elementów zagospodarowania Ostrówka zachowała się główna oś komunikacyjna (ulica Ostrówek), także zachowany w podziałach własnościowych układ ulic i nieruchomości od południa może być pozostałością pierwotnego zagospodarowania Ostrówka, z rodzajem nieregularnego placyku połączanego krótkim odcinkiem ulicy Cybińskiej.

Czas powstania Śródki jest nieporównanie starszy. Pierwszą wzmiankę źródłową, z 1231 r., uznać trzeba za wyjątkowo późną. Mówi ona o istniejącym już kościele św. Małgorzaty. Wezwanie to rozpowszechniło się w Europie po rozpoczęciu wojen krzyżowych. Próbuąc wskazać czas, w którym osada śródecka mogła zacząć się zawiązywać, wskazać trzeba na fakt istnienia w 1187 r. leżącego w pobliżu, ale znacznie dalej od kompleksu na Ostrowie Tumskim kościoła św. Michała, będący albo poprzednikiem albo wcześniejszym wezwaniem obecnego kościoła św. Jana. Oznaczać to musi znacznie intensywniejsze

wczesne użytkowanie terenów na wschód od Ostrowa Tumskiego już w XII, a może nawet w XI w. Wydaje się, że najpierw osada, później miasto dopełniały funkcje głównego ośrodka od czasu gdy na Ostrowie zabrakło miejsca pod dalszą zabudowę. Mogło to nastąpić już w XI stuleciu.

Później, najwcześniej w końcu XII w. nastąpiło wytyczenie obszernego rynku, placu zbliżonego do prostokąta, na którym znalazł się kościół. Podkreślić trzeba wagę tego obiektu urbanistycznego, jako najstarszego zachowanego śladu kształtowania przestrzeni w Poznaniu. Mimo braku murów obronnych, w XIII w. właśnie Śródka pełniła rolę miasta, po lokacji Poznania na lewym brzegu była określana „starym miastem”. Kreowanie nowego miasta na zachodnim brzegu Warty, jego intensywny rozwój od początku XV w. spowodował stagnację rozwoju Śródki, która uzyskała status faktycznego przedmieścia. Ważnym wydarzeniem w życiu tego miasteczka – przedmieścia była budowa nowego gotyckiego kościoła parafialnego w XIV lub XV w., kolejnymi o podobnym charakterze wydarzeniami było osadzenie po połowie XVII w. na zboczu wzgórza górującego od wschodu, reformatów oraz drugiego zakonu filipinów przy kościele św. Małgorzaty. Reformaci po kilku dziesiątkach lat utrzymywania zabudowań drewnianych wznieśli w ostatnich dwóch dekadach wieku kościół i klasztor, po kasacie w XIX w. przeznaczony dla zakładu głuchych. Filipini nieduży klasztor wznieśli przy ulicy Filipińskiej dopiero w XVIII w.

W okresie zaborów, w bezpośrednim sąsiedztwie Śródki przebiegł odcinek obwarowań pruskich ujmujących Poznań. Najistotniejszym elementem był wielki fort Prittwitz, ulokowany na wschód od zabudowań poreformackich, na szczycie nazywanym wzgórzem reformackim. Jego rdzeń otrzymał rzut niepełnego owalu, dominował nad dzielnicą. Dwoma pozostałymi elementami twierdzy wpływającymi bezpośrednio na Śródkę były dwie bramy, wyprowadzające ruch z miasta: Bydgoska, na północ, Warszawska, na wschód. Ta ostatnia otrzymała formę wyraźnie nawiązującą do bram starożytnego Rzymu. Po zniesieniu zakazu wysokiej zabudowy na przełomie XIX i XX w. w krótkim czasie nastąpiła pełna wymiana zabudowy. Proces zabudowywania terenów na to przeznaczonych nie zakończył się do dziś. Wszystkie elementy twierdzy zostały usunięte w okresie międzywojennym lub po wojnie. Po rozbiórce fortu, przebito w jego miejscu ulicę Podwale.

Najprawdopodobniej również Chwaliszewo w początkach stanowiło łachę w nurcie rzeki, której stabilność zachęciła do zagospodarowania przez człowieka. Wykorzystując ją, zaczęto zapewne nasypywać groblę, początkowo dla uzyskania drogi bez względu na porę roku i stan wody w Warcie. Świadczy o tym pierwsza znana nazwa tego obszaru: Grobla Kapitulna. Wykształcenie się osi drogowej przez ową Groblę nastąpiło dopiero po lokacji lewobrzeżnego Poznania, skoro stanowi ona przedłużenie jednej z ulic odrynkowych, ulicy Wielkiej. Nadanie Chwaliszewu w 1427 r. przywilej wójtostwa, a w 1444 r. lokacja miasta kapitulnego na prawie niemieckim musiały być poprzedzone dość długą i stabilną „prehistorią” osady, zapewne sięgającą XIV w. Pomyślny okres, u progu, którego powstało miasto, zagwarantował spokojny rozwój przestrzenny, w miarę poszerzania się terenów podatnych do zabudowy. Rychło, w ciągu kilku dziesiątków lat pojawiła się infrastruktura miasta: ratusz, mniej więcej w połowie północnego ciągu zabudowy ul. Chwaliszewo, oraz dwa kościoły ze szpitalami u przyczółka mostu na Ostrów Tumski, od północy św. Barbary, erygowany w 1453 r., może przeznaczony dla osobnej parafii chwaliszewskiej. Wcześniej Chwaliszewo należało do starego kościoła św. Mikołaja na Zagórz podówczas, jak się zdaje, mocno zrujnowanego, do tego w 1463 r. zniszczonego pożarem. Dlatego teren parafii św. Mikołaja obsługiwał w latach 1455-77 kościółek na Chwaliszewie, przypuszczalnie jednoprzestrzenny, zamknięty od wschodu wielobocznie, kryty stropem. Podobną formę otrzymał wzniesiony nieco później (przed 1509 r.) kościół św. Wawrzyńca, po południowej stronie drogi.

Szybko zapewne rozwinęła się tkanka zabudowy miasteczka, powstały następne ulice: Czartoria prostopadle od południa wpadająca w Chwaliszewo, wariant drogi z Poznania do Krakowa, omijający w znacznym stopniu rozlewisko Warty (przez Groblę) i wykorzystujący most Chwaliszewski, a następnie wymagający pokonanie wąskiej, często na wpół wyschłej odnogi rzeki znajdującej się po wschodniej stronie Chwaliszewa (w miejscu gdzie przebiega dziś główny nurt Warty). Po niej dopiero wykształciły się kolejne, równoległe do ul. Chwaliszewo: Tylne Chwaliszewo, Wenecjańska oraz krótkie uliczki łączące: Ciasna, Targowa, Owocowa. Pozostałe ulice: Sienna, Bednarska a także krótkie uliczki między Wenecjańską i północnym brzegiem wydają się pochodzić z okresu ponownego

rozwoju Poznania od trzeciej dekady XVIII w. Najstarszym zapisem ich istnienia jest plan Poznania, tzw. saski z 1734 r.

Przez cały czas od powstania miasteczka zabudowa nie przekroczyła wysokości dwóch kondygnacji. Późniejsze zakazy z pierwszej połowy XIX w., ograniczające wysokość budynków skutecznie spetryfikowały zabudowę aż do ostatnich dziesięcioleci wieku. Jedyną modyfikacją krajobrazu Chwaliszewa w drugiej połowie XVIII w., było pojawienie się wysokich fachwerkowych spichrzów na obrzeżach, zdaje się głównie przy południowym nabrzeżu. Obiekty takie powstawały także w wieku następnym.

Gwałtowną zmianę przeszło Chwaliszewo po zniesieniu zakazu wznoszenia wysokich budynków w 1889 r. W ciągu kilkunastu lat, do początków XX w. wymieniona została prawie całkowicie tkanka budowlana dzielnicy (od pocz. XIX w.). Zwieńczeniem niejako tego procesu była budowa wielkiego kompleksu mieszkań robotniczych na jej południowo-wschodnim krańcu, na wale przeciwpowodziowym. Istotnym elementem krajobrazu po przebudowie stały się wielkie, silnie monumentalizujące panoramę mury oporowe, stanowiące swoisty „cokół” dzielnicy w ekspozycji od zachodu i częściowo od południa.

Od połowy XIX w. datują się prace przy modernizacji systemu rzeczno-egzaminacyjnego w obrębie ówczesnej twierdzy poznańskiej. W przypadku Chwaliszewa związane były one z wykonaniem dość szerokiego kanału ulgi po wschodniej stronie dzielnicy. Poszerzenie wąskiego dotychczas starorzecza odbyło się kosztem Chwaliszewa. Prawdopodobnie wtedy unicestwione zostały relikty obu gotyckich świątyń, rozebranych wcześniej, w 1816 r. Nadany wtedy kierunek przekształceń utrzymał się do dziś. Wykorzystując prawie całkowite zniszczenie zabudowy w 1945 r., w latach sześćdziesiątych podjęto decyzję przeniesienia głównego nurtu Warty na wschód, co pociągnęło za sobą obcięcie dalszej, jeszcze większej części dzielnicy. W rezultacie, prace regulacyjne rzeki odbiły się fatalnie na tkance Chwaliszewa, zniknęła ponad połowa obszaru jednej z najstarszych jednostek urbanistycznych miasta.

Wspomniane zniszczenia wojenne 1945 r. były bodaj najbardziej dotkliwe dla Chwaliszewa w skali całego miasta. Poziom zniszczeń oblicza się tutaj na około 90% budynków. Dało to możliwość całkowicie nowego podejścia do problemu

odbudowy. Założenia z jakimi przystąpiono do odbudowy należy ocenić jako niepomysłne dla krajobrazu dzielnicy. Podobnie jak w odbudowie dawnego średniowiecznego miasta w linii murów obronnych, przyjęto zasadę generalnego obniżenia gabarytu zabudowy, do wysokości trzech kondygnacji. Nie miało to żadnego oparcia historycznego. Chwaliszewo przez większy czas swych dziejów było zabudowane budynkami parterowymi bądź piętrowymi. Przed około stu laty przeszło gwałtowną zmianę, uzyskując wysokość czterech bądź pięciu kondygnacji. Efektem przyjętych założeń odbudowy stały się nowe budynki wzniesione w latach pięćdziesiątych w zachodnim krańcu dzielnicy, blok po wschodniej stronie z lat sześćdziesiątych oraz budynki jednorodzinne przy Czartorii. W tym układzie czytelne jest założenie docelowego wyburzenia pozostałych kilkunastu kamienic ze starej zabudowy.

Ostatnim, bodaj najbardziej dotkliwym działaniem degradującym Chwaliszewo stało się zasypanie starego koryta Warty, opływającego setki lat dawne miasteczko od południa, zachodu, i północnego-zachodu. Idea likwidacji tego odcinka rzeki nie niosła jednak atrakcyjnego pomysłu na sposób użytkowania terenu zasypanego koryta.

Wśród szeregu prac regulacyjnych wykonanych po wojnie na Śródcie, Ostrowie Tumskim i Chwaliszewie przeprowadzono jedną z najbardziej dramatycznych decyzji dotyczących rozwiązań przestrzennych w historii miasta. Tereny te zostały przecięte szeroką trasą komunikacyjną o znaczeniu międzydzielnicowym, a częściowo także tranzytowym. Zdezintegrowało to rozległe ogrody przy pałacu arcybiskupim oraz seminaryjnym. Odseparowało obszary przykatedralny i Zagórza, na Śródcie unicestwiło cały południowy obszar dzielnicy, przechodząc przez południowy kraniec Rynku Śródeckiego. Powstał widok na dolinę Warty, eksponujący zdeintegrowaną, niejako obciętą strukturę tej swoistej dzielnicy – miasteczka. Na Chwaliszewie trasa odcięła dość obszerny cypel od północy, okalający basen dawnego portu.

5.1.3. Walory i potencjały

Obszar „Śródka – Ostrów Tumski – Chwaliszewo” jest chronionym układem urbanistyczno – architektonicznym. Jest jednocześnie terenem historycznie związanym z rzeką Cybiną i Wartą. Ostrów Tumski jest terenem o najwyższym znaczeniu symbolicznym i historyczno – kulturowym rangi europejskiej, ogólnonarodowej, regionalnej i lokalnej, miejscem określającym początek chrześcijaństwa i cywilizacji państwowej.

Tereny Śródki, Ostrowa Tumskiego, Chwaliszewa i Obszar Staromiejski wraz z śródmiejskimi odcinkami rzeki Warty i Cybiny są zwornikiem zachodnich i wschodnich dzielnic miasta o znaczeniu historycznym, kulturowym, rekreacyjnym i usługowym. Są to obszary wyjątkowo istotne dla rozwoju Centrum miasta.

Tereny te są objęte ochroną konserwatorską i archeologiczną, miejscem bogatym w zabytki architektury i sztuki o wysokim znaczeniu w skali narodowej. Posiadają wyjątkowo duży potencjał dla turystyki i rekreacji. Są położone na początku Traktu Królewsko-Cesarskiego oraz na styku z największym terenem rekreacyjnymi miasta, Małą.

Walory i potencjały obszaru ilustruje załącznik nr 21.

5.1.4. Deficyty i zagrożenia

Znaczną część Śródki, Ostrowa Tumskiego i Chwaliszewa zajmują tereny zdegradowane funkcjonalnie i przestrzennie oraz zabudowa wymagająca odnowy i uzupełnienia.

Tereny zdegradowane obejmują obszary zabudowane, niezabudowane, zdziczałe obszary zieleni i nadbrzeża koryta Cybiny i Warty.

To właśnie tu, na Śródce, Ostrowie Tumskim i Chwaliszewie wprowadzono w życie w latach 60/70 dwudziestego wieku jedną z najbardziej dramatycznych decyzji dotyczących rozwiązań przestrzennych w historii miasta. Obszary te zostały przecięte szeroką trasą komunikacyjną o znaczeniu międzydzielnicowym i tranzytowym. Trasa pofragmentowała i zniszczyła historyczny szlak, który łączył zamek królewski na wzgórzu Przemysła, Stary

Rynek, Chwaliszewo, Ostrów Tumski i Śródkę. Zniszczyło to rozległe ogrody przy pałacu arcybiskupim i seminarium duchownym. Odseparowało obszary przykatedralny i Zagórza, na Śródcie unicestwiło cały południowy obszar dzielnicy, przechodząc przez południowy kraniec Rynku Śródeckiego. Powstał przypadkowy widok na dolinę Warty, eksponujący kalekę, obciętą strukturę tej swoistej dzielnicy – miasteczka.

Wspomniana trasa o wyjątkowo dużym natężeniu ruchu dezintegruje te tereny przestrzennie i funkcjonalnie oraz w poważnym stopniu ogranicza istniejące funkcje przestrzenne.

Dostępność do nich jest poważnie ograniczona brakiem bezpiecznych ciągów pieszych i rowerowych. Brak jest, istniejącego dawniej zintegrowania całego obszaru, w tym nadbrzeży koryta Cybiny i Warty systemem ciągów pieszych. Tereny zasypanego starego koryta Warty mimo upływu ok. czterdziestu lat od chwili ich zasypania, wciąż szpecą jedno z najważniejszych miejsc historycznego Poznania.

Degradacja obszaru i jego dezintegracja przestrzenna uniemożliwia realizowanie korzystnych dla tego terenu, pożądanych funkcji w nawiązaniu do wysokich wartości historyczno – kulturowych i potencjału turystycznego. Funkcje usługowe, turystyczne i kulturowe są zredukowane do wymiaru grożącego izolacją tego obszaru od ważnych obszarów Centrum, jak i innych obszarów miasta.

Znaczna część istniejących funkcji mieszkalnych i substancji budowlanej ulega postępującej dekapitalizacji, względnie utracie wartości lokalizacyjnych.

Istniejąca sytuacja, wyłącza te tereny z przestrzenno - funkcjonalnego systemu miasta i grozi również jego dalszą degradacją oraz stanowi barierę dla skutecznej realizacji Misji Miasta Poznania w tym rejonie. Stanowi przez to istotną przeszkodę w realizowaniu głównych celów rozwojowych miasta.

Deficyty i zagrożenia ilustruje załącznik nr 22.

5.1.5. Spodziewane efekty rewitalizacji

Rewitalizacja obszaru „Śródka – Ostrów Tumski – Chwaliszewo” przyczyni się do:

- Uzyskania przez miasto nowych funkcji usługowych i kulturalnych, przyczyniających się do rozwoju miasta jako metropolii, przywrócenia obszarowi jego znaczenia jako ważnego miejsca historyczno-kulturowego związanego z początkiem polskiej państwowości oraz celu turystycznego, w powiązaniu z Traktem Królewsko-Cesarskim.
- Wzrostu poczucia tożsamości narodowej, regionalnej i lokalnej oraz poczucia więzi z europejskim obszarem kulturowym i cywilizacyjnym.
- Przywrócenia integracji przestrzenno-funkcjonalnej z resztą miasta.
- Odzyskania możliwości rozwoju walorów przestrzenno – funkcjonalnych i wartości historyczno – kulturowych oraz ekologiczno – krajobrazowych.
- Poprawy i zwiększenia atrakcyjnych, śródmiejskich lokalizacji mieszkaniowych.
- Powstania obszarów o wysokich walorach krajobrazu kulturowego i naturalnego, funkcji rekreacyjnych i turystycznych.
- Poprawy systemu transportu w mieście, w zakresie rozwoju systemu dróg pieszych i tras rowerowych.
- Powstania nowych miejsc pracy na obszarze kultury, usług turystyki i rekreacji.

5.2. JEŻYCE – ŁAZARZ

5.2.1. Zasięg i podstawowe dane obszaru

Granice obszaru „Jeżyce - Łazarz” stanowią:

- od północy – ulice Jackowskiego i Sienkiewicza;
- od wschodu – ulice: Gajowa, Święcickiego i Śniadeckich oraz zach. granica MTP;
- od południa – ulice Głogowska i Wyspiańskiego;
- od zachodu – ulice Ułańska, Grunwaldzka i Wawrzyniaka;

Powierzchnia obszaru: 74,9 ha

Podstawowe dane dot. obszaru:

Zabudowa - Liczba istniejących budynków mieszkalnych: ok. **160**

Powierzchnia obszaru do zabudowania w ha: ok. **8**

Ludność - liczba mieszkańców: **7804**

Ubóstwo - liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej: **286**

Przeciętny miesięczny dochód na ww. rodzinę w zł: 679

Liczba osób w ww. rodzinach: 593

Przeciętny dochód miesięczny na osobę w zł: 331

Bezrobocie - liczba bezrobotnych ogółem: **384**

Liczba bezrobotnych kobiet: 207

do 25 lat: 43

od 25 do 50 lat: 109

powyżej 50 lat: 56

Liczba bezrobotnych **mężczyzn**: 177

do 25 lat: 35

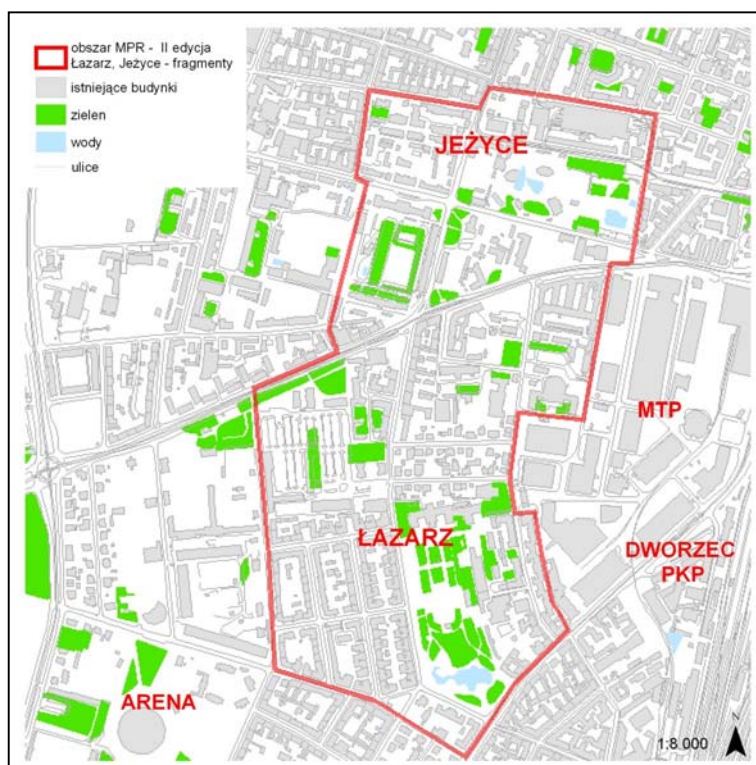
od 25 do 50 lat: 79

powyżej 50 lat: 63

Przestępczość - liczba zgłoszonych przestępstw ogółem:	132
rozbojów:	7
kradzieży:	69
włamań:	33
uszkodzeń:	10
bójek:	3
narkomanii:	11
Podatnicy PIT - liczba podatników PIT:	3368
Kobiety:	1962
do 25 lat:	204
od 25 do 50 lat:	754
od 50 do 65 lat:	404
powyżej 65 lat:	600
w tym: powyżej 85 lat:	36
Mężczyźni:	1432
do 25 lat:	204
od 25 do 50 lat:	772
od 50 do 65 lat:	253
powyżej 65 lat:	177
w tym: powyżej 85 lat:	9
Liczba podatników PIT nie prowadzących działalności gospodarczej:	2912
Średni miesięczny dochód na podatnika nie prowadzącego działalności gospodarczej w tys. zł:	3,7
Liczba podatników PIT prowadzących działalność gospodarczą:	452
Średni miesięczny dochód na podatnika prowadzącego działalność gospodarczą w tys. zł:	3,5

Podatnicy CIT - liczba podatników CIT:	61
Średni miesięczny dochód na podatnika w tys. zł	1,5
Emerytury i renty – liczba emerytów i rencistów	1067
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w tys. zł	1,0

Uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne obszaru przedstawia załącznik nr 24, a inwentaryzację fotograficzną załącznik nr 25.

5.2.2. Uwarunkowania historyczne

Najstarszymi elementami określonego obszaru są dwie ulice podstawowego układu komunikacyjnego dzisiejszego miasta: Głogowska i Bukowska⁴. Są to dwa średniowieczne trakty, wyprowadzające ruch z Poznania – Głogowska na pd.-zach., do Głogowa i Legnicy oraz Lipska; Bukowska na zach. do biskupiego Buku oraz Frankfurtu. Elementem późniejszego znaczenia była droga z Junikowa, początek dzisiejszej ul. Grunwaldzkiej. Pierwotnie szerokim łukiem skręcała na

⁴ W tekście operuje się wyłącznie obecnymi nazwami ulic choć z reguły ulice wcześniej nosiły inne nazwy.

pd. (czego śladem wydaje się być dzisiejsza ul. Wyspiańskiego) łącząc się z traktem głogowskim. Łatwiej tędy było dojść do przedmieścia świętomarcińskiego i dalej do średniowiecznego miasta w murach. Dopiero otoczenie XIX-wiecznego Poznania pruskimi fortyfikacjami i założenie bramy Berlińskiej spowodowało zasadniczą zmianę przebiegu drogi junikowskiej, odtąd kierującej się w jej stronę, przy tym łączącej się z traktem bukowskim, biegnącym także w kierunku tej bramy.

Bezpośrednim kontekstem który wpływał na interesujący nas obszar jest specyficzny zespół osadniczy, rozwijający się już w XVIII w. po wsch. stronie traktu górczyńskiego (Głogowskiej), z tendencją do zajmowania terenów coraz bliżej miasta, od XIX w. wieś, nazwana Święty Łazarz. Nasz obszar natomiast, w XVIII stuleciu należał jeszcze do pól górczyńskich sięgających traktu bukowskiego. Na mapach z 1. poł. XIX w. dostrzega się tam ciąg drożny w kierunku Jeżyc, który obecnie powtarzają ulice: Matejki – Szylinga – Kraszewskiego. Ważnym czynnikiem, silnie wpływającym na teren będący przedmiotem zainteresowania była budowa pierścienia fortyfikacyjnego wokół Poznania w l. 30 i 40 XIX stulecia. Wytyczone równocześnie rejony demolacyjne silnie ograniczyły możliwości zagospodarowania tego terenu. W ich zakresie najwcześniej zaczęły powstawać założenia zielone, nie stwarzające zagrożenia dla obronności miasta. Do najwcześniejszych obiektów tego typu należał cmentarz żydowski (pd.-zach. obszar targów), wytyczony przy Głogowskiej po likwidacji starego cmentarza na Muszej Górze (teren zach. krańca pl. Wolności). Prostokątny, wydłużony układ cmentarza, w końcu XIX w. wydatnie poszerzonego na wsch., wpłynął na wytyczanie kolejnych nieruchomości i dróg (ulic) o podobnym ukierunkowaniu. Podobny w charakterze, wprowadzający znaczący element zieleni, stał się po 1834 r. teren szkółki drzew i krzewów ozdobnych Towarzystwa do Upiększania Miasta i Jego Okolic. Szkołka objęła rozległy obszar, złożony jakby z dwóch prostokątnych fragmentów zestawionych pod kątem rozwartym. Południowy, wzdłuż traktu głogowskiego zajmował obszar ujęty dzisiejszymi ulicami Limanowskiego i Matejki i stykał się z obszarem północnym, wytyczonym prostopadle do Głogowskiej, czyli dzisiejszym parkiem Wilsona. Specyficznym, ale bardzo wczesnym obiektem na interesującym nas obszarze był dworzec kolei stargardzkiej, wzniesiony w l. 1846-48

na zamknięciu ulicy prowadzącej od bramy Berlińskiej (ul. Zwierzyniecka). Położenie w drugiej strefie demolacyjnej spowodowało, że całe zabudowania dworca były wzniesione w konstrukcji szkieletowej. Były to dwa ciągi zabudowań, od wsch. piętrowe, od zach. parterowe, z torami kolejowymi i dwoma peronami między nimi, całkowicie zadaszonymi.

Specyficzny rozwój miasta „biedermeierowskiego” przyniósł od lat 40-tych XIX stulecia rozwój wokół Poznania licznych ogródków wypoczynkowych, zwanych z francuska: *établissements*. Zakazy demolacyjne sprzyjały powstawaniu tego typu obiektów. Przewaga nasadzonej, urządzonej zieleni w formie malowniczych parków lub ogrodów, zachęcających do spacerów, z pewną ilością lekkiej architektury (altany, pergole) a także najczęściej niskiej zabudowy pawilonowej (nieraz o niezwyklej, egzotycznej architekturze) nie sprzeciwiała się nakazom pozostawienia pustego przedpola wokół twierdzy poznańskiej. Instytucje te działały w różnych ukierunkowaniach: kulturalnych (popularne spektakle i koncerty w otwartej lub zamkniętej przestrzeni), sportowych (czasem posiadały korty, boiska) lub konsumpcyjnych (restauracje, winiarnie i szczególnie popularne piwiarnie). Także w naszym obszarze powstało kilka takich terenów. Przykładem może być *Établissement Feldschloss* (Polny Zameczek), pas terenu wzdłuż północnego obszaru szkółkarskiego z właśnie wyburzoną zabudową. Wzdłuż tego *établissement* od wsch. wytyczono drogę. Innym przykładem może być ogród powstały przy dworcu kolei stargardzkiej (wzdłuż ul. Gajowej), będący zaczątkiem późniejszego ogrodu zoologicznego. Gdy w 1875 r. dworzec kolei przeniesiono na obecne miejsce, zakupiony został teren dla pomieszczeń dla zwierząt, nie usuwając jednak funkcji ogrodu rozrywkowego. Jednak największym na naszym terenie był tzw. *Bartholdshof*, przez Polaków zwany Bartoldowem, u zbiegu Grunwaldzkiej i Matejki, w miejscu gdzie dziś znajduje się tzw. Olimpia oraz zabudowania przy ul. Skrytej.

Zwycięstwo nad Francją w 1871 r. zapewne spowodowało, że władze wojskowe mniej rygorystycznie patrzyły na niewielkie inicjatywy budowlane w strefach demolacyjnych. Popularna szczególnie była ul. Grunwaldzka, prowadząca do miasta a zarazem spokojniejsza niż Bukowska czy Głogowska stała się miejscem kilku przedsięwzięć poszukujących indywidualnej rekreacji a zarazem reprezentacyjności. Powstały tu dwie okazałe wille w ogrodach, w 1872 r. po pn.

stronie Willa Flora, z ogrodem od strony Bukowskiej, a w następnym roku nieopodal willa zwana później willą Gehlena. Teren przynależny do tego budynku, położony po pd. stronie ul. Grunwaldzkiej sięgał stosunkowo wąskim pasem daleko na pd., sięgając terenów szkoły ogrodowej oraz terenu Zameczku Polnego. Po wsch. stronie nieruchomości Gehlena wytyczono drogę będącą początkiem ul. Śniadeckich. Obie wille, piętrowe wzniesiono w różnych konwencjach architektonicznych. Pierwszą w przemijających już wtedy formach postschinklowskich, drugą w swobodniejszej formie neorenesansowej willi o rozbudowanej bryle. Zapotrzebowanie na ogródki rozrywkowe było jednak tak silne, że przy pierwszej zmianie właściciela, zmieniały też swoją funkcję, stając się kolejnymi établissements.

Ciekawym zjawiskiem pojawiającym się pod sam koniec wieku w tej dotychczas raczej zielonej enklawie przedmieść były zabudowania przemysłowe, głównie browary, być może związane z faktem szczególnego zgrupowania tu zespołów rozrywkowych. Jest to browar Huggera na działce Zameczku Polnego oraz browar „Bavaria” na działce po zach. stronie établissement Gehlena. Innym obiektem przemysłowym była elektrownia jeżycka, umiejscowiona w 1899 r. u zbiegu Bukowskiej i Grunwaldzkiej. Do tej grupy zabudowań zaliczyć bez wątplenia należy kompleks zajezdni tramwajowej, która po 1880 r. niejako zastąpiła dworzec kolejowy. Skromne początki tramwaju w Poznaniu, gdy był to tramwaj konny, po jego elektryfikacji w 1898 r. przyspieszył rozwój sporego kompleksu zajezdni tramwajowej.

Jeszcze jednym czynnikiem, silnie odznaczającym się na charakterze dzielnicy były wielkie kompleksy koszarowe. Rozdzieliły one w pewnym zakresie Łazarz od Jeżyc. Obszar zainteresowania obejmuje część kompleksu, najstarszą, realizowaną w zasadzie w I. 80-tych XIX w. Powodem ulokowania tu tak znacznego kompleksu była decyzja niemieckich władz wojskowych o generalnej przebudowie twierdzy Poznań, przez budowę nowego pasa fortyfikacji otaczających miasto w odległości 3-3,5 km. od jego środka. Utrzymując większość zabudowań wojskowych wewnątrz miasta postanowiono wzmocnić załogę twierdzy, sprowadzając dalsze oddziały z innych miejsc. Dla ich pomieszczenia znaleziono wolne tereny między Jeżycami i Bartoldowem. Pierwszy zespół wzniesiono na pd. od Bukowskiej, wzdłuż ul. Szylinga, dla

VI Pułku Piechoty Grenadierów. Wzniesiono tu trzy monumentalne, choć surowe w wyrazie budynki koszar, wielkich rozmiarów (długość ok. 140 m.) otaczające plac ćwiczeń. Czwarty budynek ujeżdżalni, zamykający plac wzniesiono później. Na zewnątrz zespołu koszarowego, po wsch. stronie ul. Szylinga urządzono plac strzelniczy piechoty. Drugi kompleks, wzniesiony do końca l. 80-tych, po pn. stronie Bukowskiej zajęła część kolejnego, 47 Pułku Piechoty. Tu jednak operowano drobniejszą skalą, choć budynki rozłożono wzdłuż granic nieruchomości, tworząc wewnątrz rozległy plac ćwiczeń. Od pn., wzdłuż ul. Jackowskiego z tymi koszarami sąsiadowały zabudowania Zakładu Umundurowania Okręgu (dzisiejsza Modena). Na pd. od Grunwaldzkiej, wzdłuż wytyczonej ul. Ułańskiej do 1884 r. ulokowano koszary 2 Pułku Huzarów, tu w układzie dwudzielnym stajni i drobniejszych w skali zabudowań mieszkalnych od pn. i pd. (dziś układ zachowany fragmentarycznie). Późniejsze są zespoły, dopełniające całości kompleksu, nie wchodzące w obszar zainteresowania, koszary taborów między Ułańską a Wojskową z l. 90-tych XIX w. oraz koszary dla pozostałych części 47 Pułku Piechoty, wzniesione w l. 1910-12 na zach. od koszar Grenadierów, aż do ul. Polnej.

Defortyfikacja dzisiejszego centrum Poznania w pierwszych latach XX w. i przyłączenie w 1900 r. otaczających dzielnic zmieniły całkowicie status interesującego nas obszaru. Władze podjęły działania mające podnieść jakość infrastruktury również tej części miasta. Powstrzymano lokalizację zabudowy przemysłowej, rozpoczęto wytyczać nowe ulice, wprowadzano zabudowę mieszkaniową. Znaczna ilość zieleni i bliskość centrum miasta predestynowało ten teren do miejsc szczególnie prestiżowych i chętnie zamieszkiwanych. Dopiero wtedy ostatecznie wytyczono ul. Śniadeckich. Przyjęto drogę biegnącą wzdłuż *établissement* Villa Gehlen. Natomiast przeciwległy odcinek, wybiegający w Głogowską początkowo biegnący wzdłuż *établissement* Zameczek Polny, musiał ulec przesunięciu, ponieważ jej wylot został zabudowany kamienicami. Bezkienna elewacja od strony Śniadeckich narożnej kamienicy świadczy, że nie liczone się z przeprowadzeniem tej ulicy do Głogowskiej. W czasie organizowanej w sąsiedztwie Wystawy Wschodnoniemieckiej 1911 r. (zasadniczo na terenach obecnych targów) ulica już była wytyczona. W ten sposób powstała ulica ujęta pasami stosunkowo wąskich nieruchomości zdolnych jednak

do zabudowy, co też w dalszych latach zrealizowano. Znaczne zmiany nastąpiły też w obszarze szkółki, którą w 1903 r. Towarzystwo ofiarowało miastu, pod warunkiem wieczystego utrzymywania go jako park. Jednak nie cały teren stał się parkiem. Teren przy Głogowskiej został podzielony ulicami Wyspiańskiego i Berwińskiego, łączącymi z Głogowską ulicę Matejki, główną oś górnego Łazarza. Pozostałą część d. szkółki wspaniale zakomponowano, wg projektu Hermana Kübego. Pd. część w formach parku angielskiego, o swobodnym układzie dróg i kompozycji zieleni, pn. zakomponowano bardziej rygorystycznie, nawiązując do układów ogrodów francuskich. Dopelnieniem kompozycji częściowo zamykającym całość od pn. był budynek palmiarni.

Dbłość władz sprawiła, że wznoszona tu zabudowa mieszkaniowa powstawała w większych kompleksach realizowanych albo jako przedsięwzięcia spółdzielcze, albo kompleksy wielkich przedsiębiorców budowlanych. Mało było tu budów jednostkowych. Przyniosło to znaczne ujednolicenie architektoniczne. Do najwcześniejszych przedsięwzięć należy budownictwo spółdzielcze, nietypowe, bo willowe. W 1895 r. nauczyciel szkoły łazarskiej Constantin Günther założył oddział hanowerskiego Towarzystwa Budowy Domów Urzędniczych. Udało im się uzyskać teren na pn. od szkółki Towarzystwa Upiększania Miasta, gdzie wytyczono dwie równoległe ulice Konopnickiej i Orzeszkowej, początkowo połączone tylko z ul. Matejki (od wsch. teren sąsiadował z établissement Villa Gehlen). Do wybuchu wojny powstały tu 24 wille (czasem w układzie bliźniaczym), przeważnie projektu przedsiębiorcy budującego je, Maxa Schencka, w stosunkowo skromnych formach, nawiązujących czasem do budownictwa szwajcarskiego. Odblokowanie wsch. wylotów obu ulic nastąpiło dopiero w 1911 r., gdy w związku z Wystawą Wschodnioniemiecką przejęto pd. część dawnego ogródka rozrywkowego. Ulice włączono wtedy do ul. Śniadeckich. Zabudowa na działkach dołączonych do zespołu stanęła w zasadzie dopiero między wojnami. Innego typu zabudowa stanęła po przeciwległej stronie Matejki, choć także spółdzielcza, dla Spółdzielni Urzędników Niemieckich (DBWBV). Pozyskano pd. część Bartoldowa, na tyle dużą, że udało się wygospodarować wewnętrzną uliczkę (ul. Skryta). Projekt wykonał architekt Anton Künzel. Wykorzystując rozległość terenu wzniesiono dwa pasma czterokondygnacyjnych budynków, otwierających się pseudooficynami na wewnętrzną uliczkę, tworząc

specyficzne kieszenie – zatoki, pomnażając mieszkania o wysokim standardzie przewietrzania i doświetlania. Dla tej samej spółdzielni wzniesiony został zespół na Śniadeckich, blisko wylotu w Głogowską. W 1914 r. na długiej i stosunkowo wąskiej działce po wsch. stronie ulicy, wzdłuż terenów cmentarza żydowskiego rozpoczęto wznoszenie budynku w formach późnosecesyjnych, projektu Josepha Leimbacha. Podobnie jak na Skrytej wprowadzono tu zabudowę z dość płytkimi zatokami, poprawiającymi jednak znacznie walory użytkowe wszystkich jego pomieszczeń. Kontynuacją tego założenia jest znacznie mniejszy, narożny budynek po przeciwległej stronie ulicy.

Drugą grupą inwestycji były budowy kompleksów realizowane przez wielkich przedsiębiorców, najczęściej dla potrzeb najzamożniejszych warstw mieszkańców miasta. Najwspanialszym i największym w skali całego miasta był zespół Johowa (Johow – Gelände), niestety nieukończony. Dla jego potrzeb wytyczono między koszarami huzarów, ulicami Matejki, Ułańską i Wyspiańskiego kilka kwartałów z ulicami Chełmońskiego, Kossaka, Siemieradzkiego i Grottgera. Inicjator tego przedsięwzięcia, Max Johow powołał w 1902 r. spółkę, dla której wykonał plan regulacyjny całości. Przypuszcza się, że udział w projektowaniu założeń brał wybitny urbanista niemiecki, działający podówczas w Poznaniu, Joseph Stübben. Przy okazji warto wskazać nieprzeciętny walor przestrzenny niewielkiego, trójkątnego placu, jaki powstał przy kompleksie Johowa, między ulicami Wyspiańskiego i Matejki. Projekt zespołu przewidywał nie tylko gabaryty budynków, ale także ich obrysy i ogólne dyspozycje wnętrz. Kamienice, podobnie jak wspomniane wyżej domy spółdzielcze, kształtowane były pod wpływem najnowszych rozwiązań berlińskich, skupionych na próbach pogodzenia utrzymania intensywności zabudowy z podniesieniem jakości życia mieszkańców. Osiągano to przez likwidację oficyn. W zamian struktury budynku były rozbudowywane wgłąb działki, wokół niewielkiego podwórka – szybu, na które otwierały się okna tylko pomieszczeń gospodarczych i podrzędnych, jak toalety, łazienki, kuchnie, ewentualnie pokoje służby. Miał on służyć wentylacji mieszkań. Pozostałe pomieszczenia wychodziły oknami na ulicę (salon, biblioteka, gabinet), bądź na tyły (sypialnie), na silnie zazieleniony ciąg przenikający wskroś cały kwartał. W kamienicach na każdym piętrze były dwa bądź jedno mieszkanie. Rola poszczególnych architektów ograniczała się do dopracowania szczegółów

układu wewnątrz oraz rozwiązania elewacji. Starając się podnieść jakość i tak z rozmachem kształtowanego założenia szczególnie chętnie stosowano kostium neobarokowy, jako najbardziej okazały, czasem pompatyczny. Pojawiają się tu też formy średniowieczne oraz secesyjne. Obok Maxa Johowa pracują tu najwybitniejsi ówcześni architekci poznańscy, jak Emil Asmus, Max Biele czy Karl Roskam. W 1910 r. kryzys budowlany spowolnił inwestycję, a wojna ją całkowicie przerwała. Zabudowano mniej więcej połowę przewidywanych działek z całego kompleksu. Innym przedsięwzięciem budowlanym było wzniesienie zespołu kamienic na pn. krańcu ul. Matejki wraz z narożnikową zabudową Grunwaldzkiej i Stolarskiej. W l. 1902-04 zakupiona przez bogatego kupca Heinricha Pitta pusta nieruchomość została podzielona na działki i zabudowana wg projektu jego syna Paula. Kamienice były „adresowane” do najzamożniejszych środowisk Poznania, ale były już bardziej konwencjonalne jeżeli chodzi o ukształtowanie wewnętrzne. Zwracały natomiast uwagę najwspanialszymi dekoracjami sztukatorskimi na fasadach, ręki wybitnego sztukatora Bolesława Richelieu. Niestety nie wszystkie kompozycje plastyczne fasad tych kamienic zachowały się do dziś. Na interesującym nas terenie powstało kilka szczególnie okazałych obiektów rezydencjonalnych, w formie wielkich will. Jedną z nich jest willa adwokata, Paula Ueckera z 1903 r., wzniesiona między ulicami Berwińskiego i Wyspiańskiego, wyraźnie klasycyzująca, atrybuowana Paulowi Genge. Drugą, w zbliżonej sytuacji przestrzennej, wzniesiono 1903 r. dla Natana Kantorowicza, na resztkę d. terenu Bartoldowa, między ul. Grunwaldzką i Matejki, w dość spokojnych formach barokowo – secesyjnych, przypisywana jest Oskarowi Hoffmannowi. Dziś, po wielokrotnych przebudowach, znana jest powszechnie pod nazwą „Olimpia”.

Niewiele śladów na naszym terenie zostawiła zorganizowana w 1911 r. wielka Wystawa Wschodnoniemiecka. Najważniejszym jest budynek tzw. Betonhalle, mającej prezentować możliwości żelbetu. Dziś, wchodząc w skład założenia parku Wilsona służy AWF jako sala ćwiczeń.

Pojawienie się znacznej ilości mieszkańców tej dzielnicy musiało przynieść rozbudowę koniecznej infrastruktury. Powstały szkoły: wielka, niezwykle monumentalna szkoła średnia na Berwińskiego, w l. 1903-05 – wraz

z kamienicami Johow – Gelände stanowiąca wspaniałą oprawę nowego parku nazywanego wówczas Ogrodem Botanicznym. Drugą, na ul. Matejki, zamykającą sekwencję kamienic rodziny Pittów, wzniesiono w l. 1906-07, jako szkołę dla dziewcząt. Najbardziej jednak eksponowane miejsce uzyskało wielkie gabarytem gimnazjum im. cesarzowej Augusty Wiktorii (liceum im. K. Marcinkowskiego), wzniesione w l. 1901-03, w perspektywie rozwidlenia ulic Bukowskiej i Grunwaldzkiej, między zabudowaniami elektrowni jeżyckiej a terenem willi Flora. Innym elementem infrastruktury stała się obszerna strażnica straży pożarnej przy Grunwaldzkiej z 1908 r. proj. Fritza Taubnera. Ulokowana koło d. willi Gehlena, przewidziana była dla obsługi Jeżyc i Łazarza. Specyficznym budynkiem, wzniesionym w tym samym roku w formach neobarokowych, było kasyno oficerskie, na terenie d. placu ćwiczeń strzeleckich.

Okres międzywojenny stał się czasem utwierdzania ekskluzywności dzielnicy. Dla podniesienia walorów przestrzennych wzniesiono budynki dopełniające już istniejące zagospodarowanie. Aby zewrzeć istniejącą zabudowę powstała kamienica na Głogowska 48-50, proj. Władysława Czarneckiego. Tegoż samego autora powstał dom dziś znany jako „Magnolia”, mający zamykać perspektywę ul. Głogowskiej oraz kontynuować oprawę parku Wilsona. Sąsiedztwo targów, powstałych poniekąd jako konsekwencja wspomnianej wyżej Wystawy z 1911 r. odcisnęło się na zabudowie otoczenia ul. Śniadeckich. Do najwcześniejszych przedsięwzięć budowlanych okresu między wojnami należy budowa z l. 20-tych wielkich kompleksów przeznaczonych dla tworzonego właśnie uniwersytetu: Collegium Chemicum i Collegium Anatomicum służące wydziałowi lekarskiemu uczelni, projektu spółki R. Sławski, E. Madurowicz. Wykorzystano na ten cel wolny plac, dotąd używany przez wojska pruskie jako plac ćwiczeń. Zabudowa przyniosła też powstanie ul. Święcickiego. Wiele razy wspomniana wyżej willa Gehlena użytkowana została od 1930 r. przez prywatną szkołę św. Kazimierza Marii Rozmuskiej. Obok, wzdłuż ul. Śniadeckich stanął monumentalny budynek Miejskiej Szkoły Handlowej, proj. Stefana Cybichowskiego. Wszystkie te budynki użytkowane były w czasie Powszechnej Wystawy Krajowej. Pozostałością tej wystawy, do dziś jest budynek Biblioteki Akademii Medycznej, wzniesiony na PWK-ę jako pawilon Polonii Zagranicznej, projektu Rogera Sławskiego. Obiekt ten w modernizujących formach nawiązuje do architektury Pałacu na Wodzie

z warszawskich Łazienek. Nie udało się po wojnie utrzymać zagospodarowania tzw. pl. Waszyngtona, między oboma kolegiami uniwersyteckimi. Wspaniała zieleń „wzmocniona” niejako była szeregiem rzeźb plenerowych, najbardziej wziętych rzeźbiarzy przedwojennej Polski (Wittig, Jagmin). Na obrzeżu zabudowań PWK, na rogu ul. Grunwaldzkiej i Stolarskiej, powstał w l. 1928-29 rozbudowany przestrzennie, klasycystyczno – barokowy hotel „Polonia” proj. Jerzego Tuszowskiego, dziś szpital wojskowy. Inną pozostałością po PWK była znacznie obszerniejsza palmiarnia, zamykająca od pn. park Wilsona. W l. 30-tych kontynuowano zabudowę d. zespołu Johowa, tym razem kamienicami bez oficyn, w aktualnych wówczas formach architektonicznych. Mimo to nie udało się zabudować reszty terenu. Dokończyli to Niemcy w czasie okupacji wznosząc konwencjonalne bloki, bliskie zabudowie osiedla przy ul. Dąbrowskiego – Przybyszewskiego. W okresie międzywojennym d. browar „Bavaria”, wcześniej zamieniony na fabrykę elementów stolarskich (stąd nazwa ulicy) został przebudowany na kościół św. Michała. W czasie wojny padł on jednak ofiarą nalotów alianckich na tereny targowe (wraz z sąsiednią willą Gehlena, nieodbudowaną). Zaskakującym wtrętem w tej dzielnicy stała się niewielka fabryczka kosmetyków firmy Stempniewicza przy Śniadeckich (opodal Zameczku Polnego). Upaństwowiona po wojnie kontynuowała ten sam profil produkcji. W czasie odbudowy kościoła św. Michała, projektu Kazimierza Ulatowskiego, zmieniono zasadniczo formy architektoniczne, tworząc świątynię z zewnątrz nawiązującą do architektury wczesnych kościołów rawenneńskich. Z pozostałych realizacji z okresu między wojnami należy wymienić wielki blok mieszkalny wojskowych wzdłuż ul. Szylinga oraz zajezdnię autobusów wzdłuż ul. Zwierzynieckiej i przebudowę hali głównej zajezdni tramwajowej. Warto wymienić też kompleks zabudowy willowej w rejonie ulic Matejki, Klonowica, Strusia, w pewnym tylko stopniu zabudowanym w okresie międzywojennym, w pozostałej już po wojnie Jediną bodaj dużą inwestycją na tym terenie realizowaną w okresie powojennym była budowa kolejnej, trzeciej już palmiarni w parku Wilsona, w niezwykle prostych formach architektonicznych.

5.2.3. Walory i potencjały

Wyznaczony obszar jest częścią dwóch zachodnich dzielnic włączonych do Poznania w XIX wieku. Położony jest na osi ważnych, ze względu na handel, usługi i transport zbiorowy, ulic Kraszewskiego, Szylinga i Matejki oraz przecinany równie ważnymi ze względów funkcjonalnych, radialnymi w układzie miasta, ulicami Bukowską, Grunwaldzką i Głogowską. Jest objęty ochroną konserwatorską, miejscem bogatym w zabytki urbanistyki, architektury i sztuki oraz wiele atrakcji turystycznych o dużym znaczeniu w skali miasta i kraju.

Jest położony na styku z Traktem Królewsko-Cesarskim i w bezpośrednim sąsiedztwie z Międzynarodowymi Targami Poznańskimi oraz w pobliżu poznańskiego dworca głównego PKP.

Posiada duży potencjał o znaczeniu historycznym, kulturowym oraz dla usług, turystyki i rekreacji. W dla zachodniej części miasta jest obszarem o znaczeniu centrotwórczym.

Walory i potencjały obszaru ilustruje załącznik nr 26.

5.2.4. Deficyty i zagrożenia

Część obszaru „Jeżyce – Łazarz” obejmują tereny zdegradowane przestrzennie i funkcjonalnie oraz zabudowa wymagająca odnowy i uzupełnienia. Tereny zdegradowane obejmują głównie tereny przeznaczone do zabudowania lub restrukturyzacji (w rejonach ulic Zwierzynieckiej - Kraszewskiego - Bukowskiej oraz Ułańskiej – Grunwaldzkiej - Matejki), a także poprzemysłowe i powojkowe (w rejonach ul. Sienkiewicz - Gajowej – Zwierzynieckiej, Wawrzyniaka – Jackowskiego – Kraszewskiego, Bukowskiej – Szylinga - Grunwaldzkiej oraz Śniadeckich). W niektórych przypadkach, przedłużający się stan bezładu, grozi dalszą degradacją tych obszarów.

Istniejące funkcje mieszkalne i substancja budowlana ulega postępującej dekapitalizacji, względnie utracie wartości lokalizacyjnych.

Wymagają odnowy, zarówno w sensie społeczno – gospodarczym jak i przestrzennym, kompleksy zabudowy mieszkaniowej w rejonach ulic Skrytej -

Matejki, Grottgera – Matejki – Wyspiańskiego – Ułańskiej oraz Śniadeckich. Wymagają wsparcia działania w zakresie rewaloryzacji i bezpieczeństwa, a niekiedy dostępności obszarów publicznych (uczelnie, szkoły, parki, ulice). Niektóre ulice (Zwierzyniecka, Szylinga, część Kraszewskiego i Matejki) wymagają przewartościowania w zakresie funkcji miejskich.

Pośrednio, dodatkowymi barierami rozwoju obszaru „Jeżyce – Łazarz” są dwie z głównych ulic miejskich: Dąbrowskiego (poza obszarem) i Głogowska (na styku) prowadzące ruch tranzytowy.

Występujące tu problemy społeczne utrudniają realizowanie korzystnych dla tego terenu, pożądanych funkcji w nawiązaniu do wysokich wartości historyczno – kulturowych i potencjału turystycznego.

Sytuacja przestrzenno – funkcjonalna obszaru, stanowi barierę dla skutecznej realizacji Misji Miasta Poznania w tym rejonie. Stanowi przez to istotną przeszkodę w realizowaniu celów rozwojowych miasta.

Deficyty i zagrożenia ilustruje załącznik nr 27.

5.2.5. Spodziewane efekty rewitalizacji

Rewitalizacja obszaru „Jeżyce – Łazarz” przyczyni się do:

- Uzyskania przez miasto nowych i zrewaloryzowanych funkcji usługowych i kulturalnych, przyczyniających się do rozwoju miasta jako metropolii, przywrócenia obszarowi jego znaczenia jako ważnego miejsca historyczno-kulturowego oraz celu turystycznego, w powiązaniu z Traktem Królewsko-Cesarskim.
- Wzrostu poczucia tożsamości regionalnej i lokalnej oraz poczucia więzi z europejskim obszarem kulturowym i cywilizacyjnym.
- Odzyskania możliwości rozwoju walorów przestrzenno – funkcjonalnych i wartości historyczno – kulturowych oraz ekologiczno – krajobrazowych.
- Poprawy i zwiększenia atrakcyjnych, śródmiejskich lokalizacji mieszkaniowych.

- Powstania obszarów o wysokich walorach krajobrazu kulturowego i naturalnego, funkcji rekreacyjnych i turystycznych.
- Poprawy systemu transportu w mieście, w zakresie rozwoju systemu dróg pieszych i tras rowerowych.
- Powstania nowych miejsc pracy na obszarze kultury, usług, turystyki i rekreacji.

6. PLANOWANE DZIAŁANIA W LATACH 2006 – 2007 I W LATACH NASTĘPNYCH NA OBSZARACH MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

6.1. DZIAŁANIA NA OBSZARZE – „ŚRÓDKA – OSTRÓW TUMSKI – CHWALISZEWO”

6.1.1 Zestawienie zbiorcze planowanych działań (a)

Nr	Nazwa działania (projektu)	Termin realizacji	Wnioskodawca / Beneficjent	Szacunkowe koszty realizacji w zł i euro ⁵	Typ działania
a.1	Projekty na obszarze Śródki				
a.1.1	Budowa Mostu Cybińskiego między Śródką a Ostrowem Tumskim w Poznaniu	2006 – 2007	Miasto Poznań	9 500 000 zł (~2 420 000€)	przestrzenne gospodarcze społeczne
a.1.2	Modernizacja obiektów sportowych Młodzieżowego Ośrodka Sportowego przy ul. Gdańskiej 1 w Poznaniu	2006 – 2007	Miasto Poznań	4 545 300 zł (~1 157 000 €)	przestrzenne społeczne
a.1.3	Renowacja zabytkowego zespołu obiektów Ośrodka Szkolno – Wychowawczego dla Dzieci Nieśłyszących ul. Bydgoska 4a w Poznaniu	etap I: 2006 – 2008 etap II: 2007 – 2010 etap III: 2009 – 2012	Miasto Poznań	etap I: 1 230 000 zł (~313 000 €) etap II: 4 660 000 zł (~1 185 750 €) etap III: 3 060 000 zł (~778 625 €)	przestrzenne społeczne
a.1.4	Działania Młodzieżowego Ośrodka Sportowego przy ul. Gdańskiej 1, skierowane na rozwój psychofizyczny mieszkańców Poznania	2006 – 2008	Miasto Poznań	1 000 000 zł (~254 460€)	społeczne

⁵ Wg kursu NBP z dnia 5 października 2006 r.

Nr	Nazwa działania (projektu)	Termin realizacji	Wnioskodawca / Beneficjent	Szacunkowe koszty realizacji w zł i euro5	Typ działania
a.1.5	Budowa Punktu Obsługi zorganizowanego ruchu turystycznego, na obszarze objętym Programem „Trakt Królewsko-Cesarski w Poznaniu” / Etap I - Śródka	2006 – 2008	Miasto Poznań	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne gospodarcze
a.1.6	Projekt utworzenia Teatru Społecznego na Śródce	2006 – 2008	Miasto Poznań, partnerzy projektu	do określenia na etapie sporządzenia szczegółowego harmonogramu działań	społeczne
a.1.7	Projekt utworzenia klubu wsparcia dla osób bezrobotnych	2006 – 2008	Miasto Poznań, Projekt jest realizowany w partnerstwie publiczno-społecznym	91 000 zł (~24 000 €)	społeczne
a.1.8	Renowacja elewacji budynku mieszkalnego przy ulicy Rynek Śródecki 1 w Poznaniu	2007	Właściciel prywatny	100 000 zł (~25 445 €)	przestrzenne
a.1.9	Modernizacja budynku z poprawą funkcjonalności i estetyki otoczenia budynku przy ulicy Gdańskiej 10–16 w Poznaniu	2007 – 2008	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorko-Własnościowa „Śródka”	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne
a.1.10	Modernizacja oraz poprawa funkcjonalności i estetyki otoczenia budynku przy ulicy Rynek Śródecki 3 w Poznaniu	2007 – 2008	Wspólnota Mieszkaniowa	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne
a.1.11	Renowacja budynku Poznańskiej Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I st. nr 2 im. T. Szeligowskiego oraz Zespołu Szkół Specjalnych nr 105 im. J. Tuwima ulica Bydgoska 4 w Poznaniu	2007 – 2008	Miasto Poznań	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne
a.1.12	Rewitalizacja społeczna środowisk na Śródce	2007 – 2008	Miasto Poznań, Stowarzyszenie Na Rzecz Spółdzielni Socjalnych Projekt ma charakter partnerski	50 000 zł (~12 722 €)	gospodarcze społeczne

Nr	Nazwa działania (projektu)	Termin realizacji	Wnioskodawca / Beneficjent	Szacunkowe koszty realizacji w zł i euro5	Typ działania
a.1.13	Prowadzenie działalności społeczno-kulturalno-artystycznej na obszarze Śródki	2007 – 2008	Miasto Poznań, partnerzy projektu	do określenia na etapie sporządzenia szczegółowego harmonogramu działań	społeczne
a.1.14	Modernizacja budynku oraz poprawa funkcjonalności i estetyki otoczenia budynku przy ulicy Ostrówek 6 w Poznaniu	2007 – 2009	Miasto Poznań, współwłaściciel nieruchomości	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne
a.1.15	Modernizacja budynków mieszkalnych przy ulicy Gdańskiej 6–8 w Poznaniu wraz z poprawą estetyki otoczenia	2007 – 2020	Wspólnota Mieszkaniowa	471 200 zł (~120 000 €)	przestrzenne
a.1.16	Adaptacja budynku dawnego klasztoru Filipinów oraz renowacja kościoła Św. Małgorzaty Panny i Męczenniczki dla nowych potrzeb działalności Katedralnej Szkoły Muzycznej przy ul. Filipińskiej 4 w Poznaniu	2008 – 2011	Archidiecezja Poznańska	6 877 500 zł; (1 750 000 €)	przestrzenne społeczne
a.1.17	Odnowienie elewacji z poprawą funkcjonalności i estetyki otoczenia budynku przy ulicy Rynek Śródecki 15 w Poznaniu	2008 – 2013	Wspólnota Mieszkaniowa	1 029 660 zł (262 000 €)	przestrzenne
a.2	Projekty na obszarze Ostrowa Tumskiego				
a.2.1	Renowacja kościoła Najświętszej Maryi Panny In Summo przy ulicy Ostrów Tumski 10 w Poznaniu	2006 – 2007	Miasto Poznań, Archidiecezja Poznańska	400 000 zł (~101 800 €)	przestrzenne gospodarcze
a.2.2	Remont lub przebudowa publicznych toalet miejskich na Ostrowie Tumskim w Poznaniu	2006 – 2009	Miasto Poznań	157 200 zł (40 000 €)	przestrzenne gospodarcze społeczne środowiskowe
a.2.3	Rozpoznanie uwarunkowań utworzenia rezerwatu archeologicznego na Ostrowie Tumskim w Poznaniu	2007 – 2013	Miasto Poznań	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne gospodarcze
a.2.4	Rozpoznanie możliwości utrzymania i rozwoju żeglugi na rzece Warcie	2007 – 2015	Miasto Poznań, RZGW w Poznaniu	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne gospodarcze społeczne

Nr	Nazwa działania (projektu)	Termin realizacji	Wnioskodawca / Beneficjent	Szacunkowe koszty realizacji w zł i euro5	Typ działania
a.2.5	Zagospodarowanie północnej części wyspy Ostrowa Tumskiego w Poznaniu	2007 – 2020	Miasto Poznań, właściciele, inwestorzy prywatni	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne gospodarcze społeczne
a.2.6	Likwidacja niskiej emisji na Ostrowie Tumskim poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej w zakresie miejskiej sieci ciepłej	2008 – 2013	Dalkia Poznań SA	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne gospodarcze społeczne środowiskowe
a.2.7	Budowa bulwarów nadwarciańskich w ramach programu przywrócenie rzeki miastu	2009 – 2013	Miasto Poznań	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne gospodarcze społeczne
a.3	Projekty na obszarze Chwaliszewa				
a.3.1	Modernizacja budynku mieszkalnego przy ulicy Czartoria 5 w Poznaniu	2010 – 2011	Spółdzielnia Mieszkaniowa Domy Spółdzielcze	6 288 000 zł (1 600 000 €)	przestrzenne gospodarcze społeczne
a.3.2	Odnowienie elewacji z poprawą funkcjonalności i estetyki otoczenia budynku przy ul. Chwaliszewo 70 w Poznaniu	2010 – 2015	Właściciel prywatny	890 000 zł (~226 470 €)	przestrzenne
a.3.3	Zagospodarowanie starego koryta rzeki Warty w Poznaniu	2010 – 2020	Miasto Poznań	2 150 000 zł (~547 075 €)	przestrzenne
a.3.4	Budowa nowego odcinka Ringu Stübgena na Chwaliszewie w Poznaniu	2010 – 2020	Miasto Poznań	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne
a.4	Projekty wspólne na obszarze Śródki, Ostrowa Tumskiego i Chwaliszewa				
a.4.1	Projekt utworzenia dzielnicy artystycznej na Śródce oraz Chwaliszewie	2006 – 2007	Stowarzyszenie InterCity	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	gospodarcze społeczne
a.4.2	Budowa Systemu Informacji Miejskiej	2006 – 2010	Miasto Poznań	łącznie dla miasta: 5 500 000 zł (~1 399 500 €)	przestrzenne społeczne
a.4.3	Objęcie Śródki, Ostrowa Tumskiego, Chwaliszewa programem „Projektowanie bezpiecznych przestrzeni – żyjemy bezpieczniej”	2007 – 2008	Miasto Poznań	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	społeczne

Nr	Nazwa działania (projektu)	Termin realizacji	Wnioskodawca / Beneficjent	Szacunkowe koszty realizacji w zł i euro5	Typ działania
a.4.4	Budowa systemu monitoringu wizyjnego na obszarze Śródki, Ostrowa Tumskiego i Chwaliszewa	2007 – 2008	Miasto Poznań	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	społeczne
a.4.5	Modernizacja przestrzeni publicznej Śródki, Ostrowa Tumskiego i Chwaliszewa	2007 – 2013	Miasto Poznań	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne społeczne
a.4.6	Zabudowanie pustych przestrzeni Śródki, Ostrowa Tumskiego i Chwaliszewa w harmonii z otoczeniem na cele mieszkaniowe, usługowe, edukacyjne, społeczne, turystyczne, rekreacyjne, gospodarcze, kulturalne	2007 – 2020	Właściciele, inwestorzy prywatni	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne gospodarcze społeczne
a.4.7	Budowa mostu królewskiego łączącego Ostrów Tumski z lewobrzeżną częścią miasta	2010 – 2013	Miasto Poznań	16 500 000 zł (~4 120 000 €)	przestrzenne gospodarcze społeczne

6.1.2 Opis poszczególnych działań

Nr i Nazwa Działania	a.1.1 BUDOWA MOSTU CYBIŃSKIEGO MIĘDZY ŚRÓDKĄ A OSTROWEM TUMSKIM W POZNANIU
Cel Działania	Odtworzenie historycznego połączenia komunikacyjnego (w formie mostu dla ruchu pieszego) między dwoma najstarszymi obszarami miasta, jako elementu koniecznego dla wzmocnienia ich równomiernego rozwoju urbanistycznego i gospodarczego oraz umożliwienie przeprowadzenia trasy turystycznej Traktu Królewsko-Cesarskiego.
Opis Działania	Przedmiotem projektu jest budowa kładki pieszej łączącej historyczne dzielnice prawobrzeżnej części miasta Poznania: Śródkę z Ostrowem Tumskim. Budowa mostu zakłada wykorzystanie istniejącej, zabytkowej konstrukcji stalowej mostu Św. Rocha oraz istniejących przyczółków. Projekt stanowi przykład działania skierowanego na poprawę funkcjonowania historycznych układów urbanistycznych, które w wyniku nieprzemyślanych decyzji planistycznych lat 60/70 (wyznaczenie tzw. trasy chwaliszewskiej) utraciły swoje szanse na rozwój. Jednocześnie działanie stanowi inicjację procesu „przywrócenia miastu rzeki”.
Oczekiwane efekty	• Wzrost atrakcyjności turystycznej Śródki i Ostrowa Tumskiego oraz śródmiejskich terenów warciańskich i cybińskich. • Wzmocnienie gospodarczego potencjału prawobrzeżnej części miasta Poznania oraz stworzenie dla niej nowych szans rozwoju. • Dowartościowanie historycznych dzielnic miejskich: Śródki i Ostrowa Tumskiego poprzez przywrócenie im dogodnego połączenia komunikacyjnego jak i również poprzez stworzenie perspektyw dla rozwoju nowych inwestycji. • Możliwość wzmocnienia oddziaływania projektu w okresie długofalowym poprzez komplementarność z programem „Trakt Królewsko – Cesarski w Poznaniu”. • Poprawa krajobrazu miejskiego oraz walorów przestrzennych.
Termin realizacji	2006 – 2007
Szacunkowy koszt realizacji	9 500 000 zł (~2 417 300 Euro)
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	a.1.2 MODERNIZACJA OBIEKTÓW SPORTOWYCH MŁODZIEŻOWEGO OŚRODKA SPORTOWEGO PRZY UL. GDAŃSKIEJ 1 W POZNANIU
Cel Działania	• Stworzenie mieszkańcom dzielnicy Śródk (zwłaszcza dzieciom i młodzieży) możliwości zabawy i wypoczynku, propagowanie idei aktywnego spędzania czasu wolnego. • Integrowanie śródeckiej społeczności lokalnej poprzez udostępnienie miejsca organizowania festynów, imprez artystycznych, kulturowych, sportowych, rekreacyjnych. • Tworzenie infrastruktury koniecznej dla zapewnienia podstawowych potrzeb mieszkańców oraz wzmacnianie identyfikacji ze swoim miejscem zamieszkania. • Zapobieganie dalszej dewastacji i degradacji terenów sportowo-rekreacyjnych Młodzieżowego Ośrodka Sportowego na Śródce. • Poprawa jakości zamieszkania i wzmacnianie potencjałów rozwojowych dzielnic śródmiejskich poprzez przystosowywanie zdegradowanych obiektów do obecnych standardów.
Opis Działania	Bezpośrednim efektem realizacji projektu będzie wyremontowanie boisk sportowych oraz zagospodarowanie otoczenia ośrodka. W ramach projektu w 2006 r. została przeprowadzona modernizacja płyty boiska – wykonana sztuczna nawierzchnia boiska do piłki nożnej oraz 4-torowa bieżnia tartanowa. W 2007 r. planowana jest m.in. modernizacja placu zabaw dla dzieci, budowa nowego ogrodzenia terenu ośrodka, modernizacja ciągów komunikacyjnych oraz remont i adaptacja budynku A na cele hotelowe. Oddziaływanie projektu uwidoczni się w dłuższym okresie czasu i dotyczyć będzie w szczególności sfery społecznej obszaru. Aktywność i wspólne spędzanie wolnego czasu mieszkańców Śródki staną się podstawą do budowania dobrosąsiedzkich więzi społecznych.
Oczekiwane efekty	• Pozytywny wpływ na proces wychowawczy dzieci i młodzieży, zmniejszenie się liczby przestępstw popełnianych przez dzieci i młodzież. • Utworzenie lepszych, bezpieczniejszych warunków uprawiania sportów i rekreacji, rozwijania swoich umiejętności i zainteresowań oraz zdrowego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież szkolną w tym rejonie. • Tworzenie warunków do nawiązywania więzi międzyludzkich, umacnianie poczucia przynależności do tej samej grupy społecznej, wzrost identyfikacji z miejscem zamieszkania.
Termin realizacji	I etap 2006 II etap 2007
Szacunkowy koszt realizacji	I etap: 3 025 800 zł (~789 500 Euro) II etap: 1 519 500 zł (~386 640 Euro)
Źródła finansowania	Budżet miasta
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	a.1.3 RENOWACJA ZABYTKOWEGO ZESPOŁU OBIEKTÓW OŚRODKA SZKOLNO – WYCHOWAWCZEGO DLA DZIECI NIESŁYSZĄCYCH UL. BYDGOSKA 4A W POZNANIU
Cel Działania	• Stworzenie bezpiecznych warunków dla nauki i rehabilitacji dzieci niesłyszących. • Odnowienie cennej dla miasta i dzielnicy substancji zabytkowej obiektów Ośrodka Szkolno – Wychowawczego dla Dzieci Niesłyszących im. Józefa Sikorskiego wraz ze wzmocnieniem lokalnej roli kulturalno – usługowej pełnionej przez ten ośrodek.
Opis Działania	Cykl działań prowadzonych na zabytkowym zespole obiektów obejmuje szereg robót budowlano – technicznych związanych między innymi z remontem dachu i odnową elewacji, a także pracami mającymi na celu poprawę ładu przestrzennego boisk szkolnych oraz terenów do nich przyległych. Działanie ma charakter wieloaspektowy, integruje cele oświatowo-dydaktyczne z turystycznymi oraz społeczno-gospodarczymi, co niewątpliwie może stanowić czynnik silnie wpływający na powodzenie realizacji działania.
Oczekiwane efekty	• Przywrócenie dawnej świetności zespołowi obiektów wpisanych do rejestru zabytków. • Wzmocnienie ruchu turystycznego w dzielnicy Śródka poprzez udostępnienie obiektów dla zwiedzających i turystów. • Możliwość integrowania lokalnej społeczności śródeckiej poprzez organizowanie imprez sportowych i plenerowych na terenie szkoły. • Poprawa krajobrazu miejskiego oraz wpływanie na podnoszenie atrakcyjności turystycznej.
Termin realizacji	etap I: 2006 – 2008 etap II: 2007 – 2010 etap III: 2009 – 2012
Szacunkowy koszt realizacji	etap I: 1 230 000 zł (~313 000 Euro) etap II: 4 660 000 zł (~1 185 750 Euro) etap III: 3 060 000 zł (~778 625 Euro)
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	a.1.4 DZIAŁANIA MŁODZIEŻOWEGO OŚRODKA SPORTOWEGO PRZY UL. GDAŃSKIEJ 1 W POZNANIU, SKIEROWANE NA ROZWÓJ PSYCHOFIZYCZNY MIESZKAŃCÓW POZNANIA
Cel Działania	Celami projektu są: • planowanie rozwoju i kształtowanie pozytywnych nawyków ruchowych wśród dzieci i młodzieży z osiedla Śródka - Ostrów Tumski - Zawady; • stworzenie warunków i miejsca realizacji własnych pomysłów dla dzieci, młodzieży i dorosłych Śródki chcących odpocząć od problemów życia codziennego oraz dających młodzieży możliwość alternatywnego spędzania czasu wolnego (przy współpracy rad osiedli, placówek oświatowych, parafii); • rozwój aktywności fizycznej i poprawa zdrowia; • propagowanie wraz z klubami i stowarzyszeniami sportowymi nowych dyscyplin sportowych, niedostępnych dotychczas dla mieszkańców osiedla; • aktywizacja środowiska do organizacji wspólnych przedsięwzięć; • zapobieganie tworzeniu negatywnych bodźców środowiskowych w postaci nadużyć alkoholowych i przemocy; • poprawa reputacji rejonu Śródki w celu stopniowego ożywienia społecznego i gospodarczego; • wzrost integracji społecznej.
Opis Działania	W ramach projektu realizowane będą następujące działania: • całoroczna organizacja zajęć sportowo – rekreacyjno - kulturalnych; • organizacja zajęć sportowych i profilaktycznych (prelekcje) dla dzieci i młodzieży w ramach Akcji Lato i Zima; • prowadzenie zajęć z łucznictwa przy współpracy z klubem sportowym SURMA; • współorganizowanie z mieszkańcami zajęć sportowo-kulturalnych w trakcie festynów kulturalno-sportowych; • organizacja zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży wszystkich typów szkół z terenu Miasta Poznania /zawody rangi mistrzowskiej; • odpowiednie przygotowanie ośrodka – ogrodzenie, oświetlenie, wydzielenie części parkowej dla osób starszych, stawianie elementów małej architektury, sadzenie drzew, krzewów); • współpraca z instytucjami publicznymi (straż pożarna, policja) w ramach przeprowadzania zajęć podczas festynów dot. bezpiecznych sposobów obrony i przeciwdziałania zagrożeniom; • zorganizowanie punktu spotkań mieszkańców Śródki z psychologiem.
Oczekiwane efekty	Planowane efekty realizacji programu: • pozytywny wpływ na proces wychowawczy dzieci i młodzieży, zmniejszenie się liczby przestępstw popełnianych przez dzieci i młodzież; • umożliwienie młodzieży właściwego spędzania wolnego czasu (odciągnięcie od uczestnictwa w nieformalnych grupach); • wzrost zainteresowania zdrowym stylem życia; • wykształcenie umiejętności realizowania własnych pomysłów; • wytworzenie w świadomości mieszkańców potrzeby niesienia pomocy innym;

Nr i Nazwa Działania	a.1.4 DZIAŁANIA MŁODZIEŻOWEGO OŚRODKA SPORTOWEGO PRZY UL. GDAŃSKIEJ 1 W POZNANIU, SKIEROWANE NA ROZWÓJ PSYCHOFIZYCZNY MIESZKAŃCÓW POZNANIA
	• poznawanie powszechnie uznawanych za właściwe wartości przekazywanych następnym pokoleniom; • wzbudzenie poczucia własnej wartości.
Termin realizacji	2006 – 2008
Szacunkowy koszt realizacji	1 000 000 zł (~254 452 Euro)
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	a.1.5 BUDOWA PUNKTU OBSŁUGI ZORGANIZOWANEGO RUCHU TURYSTYCZNEGO NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM „TRAKT KRÓLEWSKO - CESARSKI W POZNANIU” / ETAP I - ŚRÓDKA
Cel Działania	• Zwiększenie liczby turystów odwiedzających miasto oraz zwiększenie atrakcyjności Poznania i Wielkopolski na krajowym i europejskim rynku turystyki kulturowej. • Zwiększenie dostępności obiektów kultury i dziedzictwa narodowego zlokalizowanych na obszarze Traktu Królewsko – Cesarskiego w Poznaniu poprzez rozbudowę infrastruktury parkingowej dla zorganizowanych grup turystycznych (przybywających do miasta autokarami wycieczkowymi). • Rozwijanie systemu informacji turystycznej i kulturalnej, w celu ułatwienia turystom dotarcia do najciekawszych i najcenniejszych pod względem architektonicznym i historycznym obiektów. • Stworzenie warunków do zorganizowania i uruchomienia historycznego szlaku turystycznego od Śródki do Ostrowa Tumskiego – w ramach początkowego odcinka Traktu Królewsko – Cesarskiego.
Opis Działania	Zadaniem projektu jest wybudowanie i uruchomienie pierwszego, modelowego punktu obsługi wycieczek w rejonie Śródki (na początku Traktu Królewsko – Cesarskiego w Poznaniu) w ramach systemu obsługi zorganizowanego ruchu turystycznego w mieście. Śródka jako obszar o dużym potencjale turystycznym, ma szansę stać się jednym z głównych celów podróży turystów przybywających do Poznania. Usytuowanie na terenie Śródki Punktu Obsługi Wycieczek wraz z wybudowaniem mostu Cybińskiego, pozwoli na planową, bezpieczną organizację potoków ruchu turystów na najważniejszym historycznie odcinku Traktu K-C. Punkty Obsługi Wycieczek będą pełniły funkcję miejsc „pierwszego kontaktu” turysty z miastem (informacji turystycznej i podstawowych usług turystycznych) oraz parkingów dla autokarów. Infrastruktura obiektów umożliwi spełnienie wszystkich podstawowych potrzeb sanitarnych i socjalnych uczestników wycieczek (w tym także osób niepełnosprawnych) i załóg/ kierowców autokarów. Do końca 2006 nastąpi rozstrzygnięcie konkursu na koncepcję funkcjonalno - przestrzenną systemu punktów obsługi zorganizowanego ruchu turystycznego na obszarze objętym programem „Trakt...”.
Oczekiwane efekty	• Poprawa dostępności komunikacyjnej i wzrost atrakcyjności turystycznej Śródki oraz pojawienie się nowych i liczniejszych odbiorców produktu turystycznego Trakt Królewsko-Cesarski. • Utworzenie nowych miejsc pracy - zatrudnienie i przeszkolenie personelu do prowadzenia całorocznej obsługi zorganizowanych grup turystycznych. • Pojawienie się wzmożonego ruchu turystycznego generującego nowe inwestycje w zakresie usług, handlu, gastronomii, hotelarstwa itp. • Likwidacja „dzikich” i substandardowych parkingów dla autobusów w najbliższych rejonach miasta (np. przy ul. Stawnej, na Chwaliszewie i innych miejscach).
Termin realizacji	2006 – 2008
Szacunkowy koszt realizacji	Do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań

Nazwa Działania	a.1.6 PROJEKT UTWORZENIA TEATRU SPOŁECZNEGO NA ŚRÓDCE
Cel Działania	Podstawowym celem działania teatru społecznego (Community Theatre) jest: • integracja lokalnej społeczności wokół wspólnego przedsięwzięcia, • wzmacnianie poczucia przynależności do grupy, • wzrost udziału społeczeństwa w życiu wspólnoty lokalnej.
Opis Działania	Początki teatru społecznego datuje się na XIX wiek. Instytucja teatru społecznego jest niezwykle popularna w krajach kultury anglosaskiej, zwłaszcza w Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii oraz Australii. Teatry społeczne są pewną formą teatrów amatorskich. Ich cechą charakterystyczną jest angażowanie w działalność artystyczną zwykłych ludzi, którzy przejawiają jakiegokolwiek zainteresowanie sztuką oraz teatrem. Teatry społeczne są organizacjami typu non-profit, których członkowie wykonują dużą część swojej pracy za darmo (pewna forma wolontariatu). W ramach projektu obecnie przeprowadzana jest diagnoza możliwości utworzenia Teatru Społecznego na Śródcie, której celem jest dostarczenie praktycznych rozwiązań dla działalności teatru. Działania te realizowane są przy ścisłej współpracy z przedstawicielami Miasta Partnerskiego Poznania Nottinghamshire. Zakłada się realizację projektu przy zaangażowaniu wielu partnerów działających na Śródcie, co niewątpliwie może stanowić czynnik silnie wpływający na powodzenie realizacji działania.
Oczekiwane efekty	Efektom realizacji projektu będzie powołanie teatru, stanowiącego część działań rewitalizacyjnych, zmierzających do poprawienia i rozwoju życia kulturalnego, a co za tym idzie wzmocnienia społecznej integracji dzielnicy, w tym: • zaangażowanie dzieci i młodzieży w działalność teatru jako alternatywnej formy spędzania wolnego czasu, • stworzenie grupy samopomocowej wśród mieszkańców, • szerzenie idei wolontariatu.
Termin realizacji	2006 – 2008
Szacunkowy koszt realizacji	Do określenia na etapie sporządzenia szczegółowego harmonogramu działań
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań, partnerzy projektu

Nr i Nazwa Działania	a.1.7 PROJEKT UTWORZENIA KLUBU WSPARCIA DLA OSÓB BEZROBOTNYCH
Cel Działania	Stworzenie sieci partnerstwa lokalnego na rzecz przeciwdziałania negatywnym skutkom bezrobocia na terenie osiedli: Śródka, Komandoria, Komandoria – Pomeć, os. Warszawskie.
Opis Działania	Głównym założeniem planowanego przedsięwzięcia jest aktywizacja zawodowa i społeczna osób bezrobotnych m.in. poprzez utworzenie klubu, w ramach którego podejmowane będą działania z zakresu poradnictwa, wsparcia, szkoleń oraz polityki informacyjnej na rzecz w/wym. Projekt zakłada, iż dzięki współpracy z lokalnymi instytucjami i organizacjami społecznymi udostępniony zostanie lokal, który następnie zostanie dostosowany do potrzeb i stanie się miejscem prowadzenia zajęć. Członkowie klubu - uczestnicy zajęć będą mogli poznać swoje mocne strony i ocenić przydatność na rynku pracy a także dokonać bilansu umiejętności, możliwości i predyspozycji zawodowych. Do udziału w zajęciach oferowanych przez Klub będą zapraszane przede wszystkim osoby, które doświadczyły problemu bezrobocia i które potrafią podzielić się własnym doświadczeniem i wiedzą z innymi. Uczestnicy zajęć wspólnie (pod okiem specjalistów) będą szukali metod radzenia sobie z emocjami, stresem wywołanym utratą pracy, będą sobie pomagali docierać do potrzebnych informacji.
Oczekiwane efekty	• Zintegrowanie działań instytucji, organizacji społecznych oraz struktur samorządowych w zakresie prowadzenia działań na rzecz zapobiegania wykluczeniu społecznemu osób długotrwale bezrobotnych i ich rodzin. • Stworzenie warunków do rozwoju aktywności społeczności lokalnej w zakresie samodzielnego rozwiązywania problemów pojawiających się w środowisku. • Wypromowanie aktywnego sposobu poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne, nabycie umiejętności skutecznego poruszania się po rynku pracy. • Poszerzenie katalogu usług świadczonych na rzecz mieszkańców osiedli objętych działaniem programu. • Umocnienie pozytywnego wizerunku samorządu lokalnego w społecznym odbiorze.
Termin realizacji	2006 – 2008
Szacunkowy koszt realizacji	91 000 PLN (~24 000 Euro) Budżet miasta: 37 100 PLN (~9 800 Euro) Partnerzy Projektu: 53 900 PLN (~14 200 Euro)
Źródła finansowania	Budżet miasta, Partnerzy projektu
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	a.1.8 RENOWACJA ELEWACJI BUDYNKU MIESZKALNEGO PRZY UL. RYNEK ŚRÓDECKI 1
Cel Działania	• Odnowa obiektu oraz podniesienie jego standardów mieszkaniowych dla zapewnienia wysokich jakościowo warunków życia społeczności lokalnej. • Eliminowanie negatywnych zjawisk społecznych występujących wśród mieszkańców śródmiejskich dzielnic zdegradowanych tj. patologię społeczne, alkoholizm, wandalizm, przestępczość. • Zwiększanie walorów turystycznych Śródki poprzez kompleksowe działania na obiektach zdegradowanych stanowiących element zabytkowych struktur urbanistycznych. • Wzmocnienie poczucia lokalnej tożsamości i identyfikacji mieszkańców z miejscem zamieszkania.
Opis Działania	Polepszeniu walorów mieszkaniowych w obiekcie służyć mają działania o charakterze remontowym: m.in. ocieplenie oraz odnowa elewacji. Działania te przyniosą zdecydowanie pozytywne efekty nie tylko w sferze materialnej, ale także w sferze poprawy postaw społecznych oraz wzmacniania pozytywnych reakcji wśród mieszkańców na przeprowadzane zmiany w miejscu ich zamieszkania. Pozytywne skutki odnowy obiektu mogą uwidaczniać się w bardzo długim okresie, poprzez systematyczne pojawianie się na obszarze nowych inwestycji, placówek usługowo-handlowych, punktów gastronomicznych itp. Umacnianie się sfery usługowej przyciągać będzie nowych mieszkańców, w związku z tym wzrośnie zainteresowanie osiedlaniem się na Śródce.
Oczekiwane efekty	• Zdecydowana poprawa warunków mieszkaniowych. • Polepszenie wizerunku obiektu oraz całej dzielnicy Śródka. • Przeciwdziałanie negatywnym procesom marginalizacji substancji staromiejskiej oraz opuszczaniu jej zasobów mieszkalnych przez dotychczasowych mieszkańców. • Pojawienie się nowych aktywności gospodarczych, wzmacnianie sfery ekonomicznej, rozwój drobnej przedsiębiorczości oraz zaplecza handlowo-usługowego dzielnicy. • Wzmocnienie pozytywnych postaw wśród mieszkańców, mobilizowanie ich do podejmowania nowych działań zmierzających ku poprawie miejsca swojego zamieszkania.
Termin realizacji	2007
Szacunkowy koszt realizacji	100 000 zł (~25 445 Euro)
Źródła finansowania	Środki własne
Wnioskodawca / Beneficjent	Właściciel prywatny

Nr i Nazwa Działania	a.1.9 MODERNIZACJA BUDYNKU Z POPRAWĄ FUNKCJONALNOŚCI I ESTETYKI OTOCZENIA BUDYNKU PRZY ULICY GDAŃSKIEJ 10 –16 W POZNANIU
Cel Działania	Poprawa warunków mieszkaniowych oraz funkcjonowania przestrzeni poprzez kompleksową renowację obiektu położonego przy ulicy Gdańskiej 10 – 16 oraz polepszenie obsługi komunikacyjnej dla mieszkańców tej ulicy.
Opis Działania	Osiągnięciu celów projektu służyć mają następujące działania: • modernizacja klatek schodowych, • zagospodarowanie terenów dziedzińca poprzez usytuowanie obiektów małej architektury, oświetlenia, • poprawa stanu zieleni – nowe nasadzenia, modernizacja istniejącej, • zagospodarowanie przedgródków, • poprawa obsługi komunikacyjnej poprzez udoskonalenie systemu parkowania, • wymiana chodników przed budynkiem, budowa brakującej instalacji burzowej. Wieloaspektowe działania niniejszego projektu są kontynuacją działań podjętych w 2006 r. (odnowa elewacji budynku wraz z ociepleniem ścian) i przyczynią się do kompleksowej odnowy zdegradowanego obiektu i jego najbliższego otoczenia.
Oczekiwane efekty	• Poprawa warunków mieszkaniowych i socjalnych społeczności zamieszkującej budynek. • Usprawnienie ruchu komunikacyjnego i parkowania na ww. terenie jak i na obszarze całej dzielnicy Śródka. • Poprawa architektonicznego wizerunku ulicy oraz stworzenie szans rozwoju handlu i drobnej przedsiębiorczości. • Wzrost poziomu zadowolenia wśród mieszkańców, aktywizacja mieszkańców do podejmowania nowych działań zmierzających do poprawy stanu swojego miejsca zamieszkania. • Wzrost atrakcyjności turystycznej dzielnicy.
Termin realizacji	2007 – 2008
Szacunkowy koszt realizacji	Do ustalenia na etapie sporządzenia dokumentacji
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE lub inne
Wnioskodawca / Beneficjent	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa „Śródka”

Nr i Nazwa Działania	a.1.10 MODERNIZACJA ORAZ POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI I ESTETYKI OTOCZENIA BUDYNKU PRZY ULICY RYNEK ŚRÓDECKI 3 W POZNANIU
Cel Działania	• Odnowienie obiektu zabytkowej struktury architektoniczno-urbanistycznej Śródki oraz wzmacnianie funkcji mieszkaniowych tego rejonu miasta. • Podniesienie estetyki otoczenia oraz podniesienie bezpieczeństwa rejonu i zapobieganie przestępczości poprzez utworzenie strefy bezpiecznego podwórza. • Eliminowanie negatywnych zjawisk społecznych w zdegradowanych dzielnicach mieszkaniowych śródmieść oraz wzmacnianie poczucia identyfikacji z miejscem zamieszkania. • Przeciwdziałanie zjawiskom patologii i wykluczenia społecznego. • Wzrost integracji społecznej w działaniach na rzecz rewitalizacji i osiąganiu jej celów.
Opis Działania	Budynek przy ul. Rynek Śródecki 3 jest kamienicą zarządzaną przez wspólnotę mieszkaniową z udziałem Miasta Poznań. Znajduje się w nim 14 lokali mieszkalnych oraz 2 lokale użytkowe. W ramach projektu przewiduje się podjęcie kompleksowych działań remontowo-modernizacyjnych dot. budynku oraz nowe zagospodarowanie podwórza wraz z budową elementów małej architektury, oświetlenia. Planowane w ramach projektu działania, mają na celu szeroko rozumianą poprawę warunków życia mieszkańców. Obecnie w parterze budynku znajduje się siedziba Centrum Ekonomii Społecznej, działającego przy Stowarzyszeniu Na Rzecz Spółdzielni Socjalnych, aktywnie włączającego się w rewitalizację społeczną i ekonomiczną tego obszaru.
Oczekiwane efekty	• Zdecydowane podniesienie standardu warunków mieszkaniowych w obiekcie. • Wzrost atrakcyjności turystycznej Śródki. • Odnowa zdegradowanych fragmentów zabudowy Śródki poprzez przywracanie budynkom ich dawnej świetności. • Tworzenie w świadomości mieszkańców wizerunku Śródki jako atrakcyjnej i bezpiecznej dzielnicy mieszkaniowej. • Wzrost poziomu zadowolenia wśród mieszkańców.
Termin realizacji	2007 – 2008
Szacunkowy koszt realizacji	Do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Wspólnota Mieszkaniowa

Nr i Nazwa Działania	a.1.11 RENOWACJA BUDYNKU POZNAŃSKIEJ OGÓLNOKSZTAŁCĄCEJ SZKOŁY MUZYCZNEJ I STOPNIA NR 2 IM. T.SZELIGOWSKIEGO ORAZ ZESPOŁU SZKÓŁ SPECJALNYCH NR 105 IM. J. TUWIMA UL. BYDGOSKA 4 W POZNANIU
Cel Działania	- Stworzenie bezpiecznych warunków dla nauki dzieci i młodzieży. - Odnowienie cennych dla miasta i dzielnicy obiektów szkół wraz ze wzmocnieniem lokalnej roli kulturalno – usługowej pełnionej przez te szkoły.
Opis Działania	W budynku przy ul. Bydgoskiej 4 działają dwie placówki szkolne: Zespół Szkół Specjalnych nr 105 oraz Poznańska Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia nr 2. Obie szkoły swoją działalnością wpisują się w organizowane działania kulturalno-edukacyjne organizowane na Śródcie oraz chętnie uczestniczą projektach tworzonych w ramach Miejskiego Programu Rewitalizacji oraz „Traktu Królewsko-Cesarskiego w Poznaniu” (m.in. w obchodach Dnia Sąsiada na Śródcie oraz „Dni Ostrowa Tumskiego i Śródk”). Cykl działań prowadzonych w budynku - siedzibie obu szkół do 2006 r. obejmował szereg robót remontowo - modernizacyjnych w tym: - remont dachów na budynku głównym oraz sali gimnastycznej, - wymianę stolarki okiennej w całym budynku, - remont wnętrza oraz wykonanie nowej elewacji wraz z ociepleniem wolnostojącej sali gimnastycznej, - remont sanitariatów. Planowane na lata następne prace modernizacyjne to: - remont instalacji elektrycznej wraz z wykonaniem nowego zasilania dla sali gimnastycznej, - kontynuacja wykonania drenażu oraz izolacji pionowej w celu zlikwidowania zawilgocenia ścian w piwnicy, - remont nawierzchni boiska, - remont ogrodzenia – wymiana uszkodzonego płotu, bram i furtek, - remont sal lekcyjnych. Działanie ma charakter wieloaspektowy, integruje cele oświatowo-dydaktyczne z społeczno-kulturalnymi, co niewątpliwie może stanowić czynnik silnie wpływający na powodzenie realizacji działania.
Oczekiwane efekty	- Przywrócenie dawnej świetności budynku oraz stworzenie odpowiednich, bezpiecznych warunków do nauki dzieci i młodzieży. - Możliwość integrowania lokalnej społeczności śródeckiej poprzez organizowanie imprez kulturalnych i plenerowych na terenie szkół. - Poprawa krajobrazu miejskiego oraz wpływanie na podnoszenie atrakcyjności turystycznej.
Termin realizacji	2007 – 2008
Szacunkowy koszt realizacji	Do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji
Źródła finansowania	Budżet miasta
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	a.1.12 REWITALIZACJA SPOŁECZNA ŚRODOWISK NA ŚRÓDCE
Cel Działania	Cele projektu są następujące: • wypracowanie i wdrożenie efektywnych metod współpracy w ramach „Partnerstwa lokalnego” służących kontynuowaniu i rozwinięciu inicjatyw organizujących i aktywizujących społeczność lokalną, • aktywizacja ekonomiczna i zawodowa mieszkańców, w tym głównie bezrobotnych, zagrożonych bezrobociem i wchodzących na rynek pracy, • działania z zakresu „profilaktyki społecznej”, w tym głównie edukacja i aktywizacja dzieci i młodzieży (zajęcia sportowe, kultura, korepetycje, warsztaty), • doradztwo prawne i gospodarcze dla mieszkańców dzielnicy Śródka.
Opis Działania	Projekt dotyczy aktywizacji, reintegracji i rozwoju społeczności osiedli Śródka i Ostrów Tumski poprzez wprowadzanie praktyk konsultacji i wspieranie inicjatyw mieszkańców we współpracy z Urzędem Miasta, Radą Osiedla i pozostałymi partnerami (organizacje pozarządowe, Parafia, szkoły, przedstawiciele przedsiębiorców, właściciele i administratorzy nieruchomości, POSiR). Od marca 2006 roku na terenie osiedla Śródka i Ostrów Tumski trwa realizacja projektu IW EQUAL „Ekonomia Społeczna w Praktyce”. Na Śródcie powstało Centrum Ekonomii Społecznej działające przy Stowarzyszeniu Na Rzecz Spółdzielni Socjalnych. CES wraz z innymi partnerami bierze udział w działaniach związanych z programem pilotażowym Rewitalizacji Śródki aktywnie włączając się w zadania ściśle związane z rewitalizacją społeczną i ekonomiczną tego obszaru. Działania, będące kontynuacją powyższych przedsięwzięć, dotyczyć będą następujących zagadnień: • bezrobocia: aktywizacja (szkolenia z elementami reintegracji, diagnoza potrzeb i szkolenia branżowe, doradztwo prawne i gospodarcze, wspieranie rozwoju spółdzielczości socjalnej-kontynuacja i rozwój działań), • środowiska zmarginalizowanego: utrzymanie działalności środowiskowego Klubu Integracyjnego, • jakości życia mieszkańców: doradztwo prawne, punkt konsultacyjny, inicjowanie i wspieranie inicjatyw lokalnych kultura, integracja społeczności itp.), • bezpieczeństwa publicznego: działania wspierające współodpowiedzialność mieszkańców, współpraca z lokalną policją i strażą miejską, • lokalnej przedsiębiorczości: działania związane z koordynacją i planowym rozwojem lokalnej przedsiębiorczości w kontekście z pozostałymi aspektami, w tym głównie planowanym rozwojem usług związanych z planowanym rozwojem turystyki, • turystyki i kultury: działania propagujące wśród mieszkańców korzyści związane z rozwojem turystyki i sprzyjające poprawie wizerunku osiedli, • estetyki i przestrzeni: współudział w koordynacji działań związanych z „organizacją przestrzeni” - konsultacje i edukacja społeczność lokalnej.
Oczekiwane efekty	• Lepsze rozpoznanie potrzeb społecznych mieszkańców Śródki i szybkie reagowanie na pojawiające się problemy. • Liczba nowych miejsc pracy – 30.

Nr i Nazwa Działania	a.1.12 REWITALIZACJA SPOŁECZNA ŚRODOWISK NA ŚRÓDCE
	- Liczba osób objętych programem edukacyjnym i działaniami integracyjno-aktywizującymi – 150, (w tym dzieci i młodzież do 18 roku życia – 70). - Liczba osób korzystających z doradztwa, konsultacji – 250.
Termin realizacji	2007 – 2008
Szacunkowy koszt realizacji	50 000 zł (~12 722 Euro)
Źródła finansowania	Środki własne, budżet miasta, środki UE
Wnioskodawca/ Beneficjent	Stowarzyszenie Na Rzecz Spółdzielni Socjalnych Projekt ma charakter partnerski (m.in. Centrum Ekonomii Społecznej, Urząd Miasta, Rada Osiedla Śródka-Ostrów Tumski-Zawady)

Nr i Nazwa Działania	a.1.13 PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNO-KULTURALNO-ARTYSTYCZNEJ NA OBSZARZE ŚRÓDKI
Cel Działania	• Społeczne wsparcie zapoczątkowanego procesu rewitalizacji na Śródce poprzez działania artystyczne. • Zwiększenie aktywności społeczności lokalnej. • Wspieranie nieformalnych działań artystycznych. • Rozwój zainteresowania sztuką, kulturą, literaturą wśród mieszkańców Śródki i miasta. • Wzmocnienie więzi lokalnej wśród społeczności Śródki, poprzez angażowanie mieszkańców tego obszaru w realizowane tam działania. • Wzmacnianie atrakcyjności turystycznej i kulturalnej Śródki poprzez poszerzenie oferty wydarzeń i atrakcji kulturalno-artystycznych.
Opis Działania	Projekt jest adresowany przede wszystkim do mieszkańców Śródki, ale również do mieszkańców miasta. Przeprowadzane działania znajdują swoje miejsce zarówno w przestrzeni publicznej – otwartej, jak i w specjalnie wygospodarowanych na ten cel lokalach, pomieszczeniach. Społeczność Śródki posiada niezbędny potencjał, aby realizować proponowane działania, który obecnie nie jest w pełni wykorzystany. Oferta skierowana do dzieci i młodzieży ma za zadanie pokazanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, a przy okazji rozbudzenie nowych zainteresowań, poszerzenie wiedzy. Dotychczas przeprowadzone działania (m.in. warsztaty plastyczne dla dzieci i młodzieży – przygotowanie plakatów, czytanie bajek dla dzieci podczas obchodów Dnia Sąsiada, warsztaty ceramiczne i malarskie, przedstawienie muzyczne, przygotowane przez uczniów szkoły muzycznej pt. „A było to tak...”, czytanie legend o Poznaniu podczas Obchodów Dni Ostrowa Tumskiego i Śródki) pokazały, że zaangażowanie mieszkańców Śródki oraz zainteresowanie tego typu wydarzeniami jest bardzo duże, dlatego należy je kontynuować i systematycznie urozmaiać. Projekt będzie realizowany przez wielu partnerów, m.in.: Stowarzyszenie Środek Świata, Fundację SIC!, Pokój z widokiem, Kino Malta, Centrum Ekonomii Społecznej, szkoły, parafię, radę osiedla i inne. Działanie jest komplementarne z projektem utworzenia teatru społecznego, jak również działaniami zmierzającymi do utworzenia dzielnicy artystycznej na Śródce. W ramach projektu planuje się: • stworzenie odpowiedniej do potrzeb oferty działań kulturalno-artystycznych, • edukację i aktywizację dzieci i młodzieży poprzez organizację warsztatów plastycznych dla dzieci i młodzieży, zajęć kulturalnych itp., • budowanie tematycznych zespołów artystycznych np.: taniec, teatr, • cykliczne przygotowanie i prezentowanie wyników działań, • organizowanie imprez towarzyszących: wystaw, targów tematycznych /artystyczne, kwiatowe, giełda rzeczy niepotrzebnych a innym przydatnych/, • organizowanie działań artystycznych przypominających wydarzenia i historię Traktu Królewsko – Cesarskiego, • promowanie efektów projektu.
Oczekiwane efekty	• Wzmacnianie więzi lokalnej, zaangażowanie i integracja społeczności.

Nr i Nazwa Działania	a.1.13 PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZNO-KULTURALNO-ARTYSTYCZNEJ NA OBSZARZE ŚRÓDKI
	• Zainicjowanie pozytywnych zachowań wśród mieszkańców. • Polepszenie umiejętności, poszerzenie wiedzy mieszkańców. • Wzrost inicjatyw artystycznych. • Stworzenie miejsca realizacji artystycznych pasji mieszkańców. • Rozwój społeczno – gospodarczy dzielnicy.
Termin realizacji	2007 – 2008
Szacunkowy koszt realizacji	Do ustalenia na etapie sporządzenia szczegółowego harmonogramu działań
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań, partnerzy projektu

Nr i Nazwa Działania	a.1.14 MODERNIZACJA BUDYNKU ORAZ POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI I ESTETYKI OTOCZENIA BUDYNKU PRZY ULICY OSTRÓWEK 6 W POZNANIU
Cel Działania	• Odnowienie obiektu zabytkowej struktury architektoniczno-urbanistycznej Śródki oraz wzmacnianie funkcji mieszkaniowych tego rejonu miasta. • Podniesienie estetyki otoczenia oraz podniesienie bezpieczeństwa rejonu i zapobieganie przestępczości poprzez utworzenie strefy bezpiecznego podwórza. • Eliminowanie negatywnych zjawisk społecznych w zdegradowanych dzielnicach mieszkaniowych śródmieść oraz wzmacnianie poczucia identyfikacji z miejscem zamieszkania. • Przeciwdziałanie zjawiskom patologii i wykluczenia społecznego; • Wzrost integracji społecznej w działaniach na rzecz rewitalizacji i osiąganiu jej celów. • Adaptacja na cele gospodarcze, społeczne, edukacyjne, turystyczne lub kulturalne lokali użytkowych usytuowanych w części parterowej budynku.
Opis Działania	Budynek przy ul. Ostrówek 6 jest współwłasnością Miasta Poznań. Znajduje się w nim 12 lokali mieszkalnych oraz 2 lokale użytkowe. W ramach projektu przewiduje się podjęcie kompleksowych działań remontowo-modernizacyjnych dot. budynku, nowe zagospodarowanie podwórza wraz z budową elementów małej architektury, oświetlenia oraz adaptację istniejących lokali użytkowych. Działania te przyniosą zdecydowanie pozytywne efekty nie tylko w sferze materialnej, ale także w sferze poprawy postaw społecznych oraz wzmacniania pozytywnych reakcji wśród mieszkańców na przeprowadzane zmiany w miejscu ich zamieszkania.
Oczekiwane efekty	• Zdecydowane podniesie standardu warunków mieszkaniowych w obiekcie. • Wzrost atrakcyjności turystycznej Śródki. • Odnowa zdegradowanych fragmentów zabudowy Śródki poprzez przywracanie budynkom ich dawnej świetności. • Tworzenie w świadomości mieszkańców wizerunku Śródki jako atrakcyjnej i bezpiecznej dzielnicy mieszkaniowej. • Wzrost poziomu zadowolenia wśród mieszkańców. • Wzrost miejsc pracy. • Pojawienie się nowych aktywności gospodarczych, wzmacnianie sfery ekonomicznej, rozwój drobnej przedsiębiorczości oraz zaplecza handlowo-usługowego dzielnicy.
Termin realizacji	2007 – 2009
Szacunkowy koszt realizacji	Do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE lub inne
Wnioskodawca/Beneficjent	Miasto Poznań, współwłaściciel nieruchomości

Nr i Nazwa Działania	a.1.15. MODERNIZACJA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH PRZY UL. GDAŃSKIEJ 6 – 8 W POZNANIU WRAZ Z POPRAWĄ ESTETYKI OTOCZENIA
Cel Działania	Głównym celem projektu jest zapewnienie mieszkańcom jak najlepszych warunków mieszkaniowych, podnoszenie walorów mieszkalnictwa w starych dzielnicach miast oraz przeciwdziałanie w ten sposób wyludnianiu się śródmieścia.
Opis Działania	Realizacja projektu, podzielona na etapy, obejmować ma działania skierowane głównie na poprawę stanu technicznego substancji budowlanej obiektu poprzez remont i modernizację: klatek schodowych, dachu, elewacji budynku, a także zagospodarowanie terenów dziedzińca poprzez usytuowanie obiektów małej architektury oraz zapewnienie możliwości parkowania na tyłach budynku.
Oczekiwane efekty	• Polepszenie sytuacji mieszkaniowej rodzin zamieszkujących obiekt. • Kreowanie pozytywnego wizerunku urbanistyczno - architektonicznego dzielnicy oraz poprawianie warunków komunikacyjnych. • Poprawa stanu środowiska naturalnego dzięki eliminowaniu strat ciepła. • Poprawa krajobrazu miejskiego oraz wpływanie na podnoszenie atrakcyjności turystycznej.
Termin realizacji	I i II etap: 2007 III etap: 2007 – 2010 IV i V etap: do 2020
Szacunkowy koszt realizacji	Ogółem: 471 200 zł; (~119 900 Euro) etap I: 19 000 zł; (~4 840 Euro) etap II: 17 100 zł; (~4 350 Euro) etap III: 26 600 zł; (~6 770 Euro) etap IV: 133 000 zł; (~33 840 Euro) etap V: 275 500 zł; (~70 100 Euro)
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE lub inne
Wnioskodawca / Beneficjent	Wspólnota mieszkaniowa

Nr i Nazwa Działania	a.1.16 ADAPTACJA BUDYNKU DAWNEGO KLASZTORU FILIPINÓW ORAZ RENOWACJA KOŚCIOŁA ŚW. MAŁGORZATY PANNY I MĘCZENNICZKI DLA NOWYCH POTRZEB DZIAŁALNOŚCI KATEDRALNEJ SZKOŁY MUZYCZNEJ PRZY UL. FILIPIŃSKIEJ 4 W POZNANIU
Cel Działania	Rewaloryzacja zabytkowych budynków zespołu klasztoru pofilipińskiego obejmująca szereg działań modernizacyjnych oraz remontowych mających na celu przystosowanie pomieszczeń dydaktycznych do współczesnych wymogów szkolnictwa i działalności kulturalnej, prezentacji osiągnięć muzycznych uczniów.
Opis Działania	Projekt zakłada realizację szeregu działań remontowych, modernizacyjnych wraz z adaptacją pomieszczeń na cele wychowawczo-dydaktyczne zabytkowego obiektu klasztoru pofilipińskiego, jak również renowację zabytkowego kościoła pw. Św. Małgorzaty. Kościół, jako obiekt o doskonałej akustyce, stanie się miejscem prezentacji osiągnięć muzycznych uczniów. Zakres planowanych działań obejmuje między innymi remonty: • 6 pomieszczeń klasowych, budynku sali gimnastycznej, boiska szkolnego oraz zagospodarowanie najbliższego otoczenia szkoły w budynku klasztoru, • dachu oraz renowację wnętrza kościoła. Atutem projektu jest to, iż realizuje on wiele aspektów: stanowi nie tylko narzędzie ochrony zabytkowych obiektów zlokalizowanych w historycznej strukturze śródmiejskiej dzielnicy Śródki, ale tworzy także nowe miejsca pracy, przez co wzmacnia sferę gospodarczą w/w obszaru.
Oczekiwane efekty	• Stworzenie dobrych warunków pracy dla nauczycieli oraz uczniów w projektowanej Katedralnej Szkole Muzycznej. • Generowanie lokalnych warunków rozwoju społeczno - gospodarczego dzielnicy poprzez tworzenie nowych miejsc pracy. • Poprawa stanu technicznego obiektu oraz jego odnowa jako czynnik wpływający na polepszenie wizerunku całej dzielnicy Śródka. • Podniesienie walorów estetycznych kościoła jako miejsca integracji lokalnej społeczności. • Poprawa krajobrazu miejskiego oraz wpływanie na podnoszenie atrakcyjności turystycznej.
Termin realizacji	2008 – 2011
Szacunkowy koszt realizacji	6 877 500 zł; (1 750 000 Euro)
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE lub inne
Wnioskodawca / Beneficjent	Archidiecezja Poznańska

Nr i Nazwa Działania	a.1.17 ODNOWIENIE ELEWACJI Z POPRAWĄ FUNKCJONALNOŚCI I ESTETYKI OTOCZENIA BUDYNKU PRZY ULICY RYNEK ŚRÓDECKI 15
Cel Działania	• Odnowienie obiektu zabytkowej struktury architektoniczno-urbanistycznej Śródki oraz wzmacnianie funkcji mieszkaniowych tego rejonu miasta. • Podniesienie estetyki otoczenia oraz podniesienie bezpieczeństwa rejonu i zapobieganie przestępczości poprzez utworzenie strefy bezpiecznego podwórza. • Eliminowanie negatywnych zjawisk społecznych w zdegradowanych dzielnicach mieszkaniowych śródmieść oraz wzmacnianie poczucia identyfikacji z miejscem zamieszkania. • Przeciwdziałanie zjawiskom patologii i wykluczenia społecznego; • Modernizacja przestarzałych instalacji infrastruktury technicznej w celu poprawy stanu środowiska przyrodniczego. • Oszczędność energii poprzez zmniejszenie zużycia ciepła potrzebnego do ogrzania pomieszczeń.
Opis Działania	Realizację projektu planuje się przeprowadzić w następujących etapach: • I etap: termomodernizacja budynku, remont elewacji wraz z wymianą stolarki, nowe zagospodarowanie podwórza wraz z budową elementów małej architektury, oświetlenia oraz montażem monitoringu wizyjnego; • II etap: adaptacja pomieszczeń piwnicznych na kotłownię zasilaną gazem, montaż nowego systemu grzewczego budynku oraz wyposażenia i urządzeń kotłowni. Planowane w ramach projektu działania, mają na celu szeroko rozumianą poprawę warunków życia mieszkańców. Zapewnieniu bezpieczeństwa mieszkańcom budynku oraz utrzymaniu efektów działań przeprowadzonych w I etapie, służyć ma system monitoringu wizyjnego na terenie posesji. Etap II realizuje z kolei ważne cele ekologiczne, poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery polepszy się stan środowiska w otoczeniu.
Oczekiwane efekty	• Zdecydowane podniesie standardu warunków mieszkaniowych w obiekcie. • Wzrost atrakcyjności turystycznej Śródki. • Poprawa stanu środowiska przyrodniczego poprzez eliminację ogrzewania węglowego (pieców kaflowych) - zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery. • Odnowa zdegradowanych fragmentów zabudowy Śródki poprzez przywracanie budynkom ich dawnej świetności. • Tworzenie w świadomości mieszkańców wizerunku Śródki jako atrakcyjnej i bezpiecznej dzielnicy mieszkaniowej. • Spadek przestępczości, aktów wandalizmu, wzrost skuteczności policji i służb miejskich w ściganiu przestępców. • Wzrost poziomu zadowolenia wśród mieszkańców.
Termin realizacji	I etap: 2008 – 2010; II etap: 2012 – 2013
Szacunkowy koszt realizacji	I etap: 628 800 zł; (160 000 Euro) II etap: 400 860 zł; (102 000 Euro)
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Wspólnota Mieszkaniowa

Nazwa Działania	a.2.1 RENOWACJA KOŚCIOŁA NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY IN SUMMO PRZY UL. OSTRÓW TUMSKI 10 W POZNANIU
Cel Działania	Renowacja cennego obiektu sakralnego Ostrowa Tumskiego w Poznaniu, w celu zabezpieczenia odkryć archeologicznych oraz przygotowanie do udostępnienia kościoła dla zwiedzających.
Opis Działania	Od wielu lat kościół NMP in Summo jest wyłączony z użytkowania ze względu na jego stan techniczny. Wokół niego prowadzone są badania archeologiczne, dotyczące początków Państwa polskiego. Ten późnogotycki kościół rektorski stoi bowiem prawdopodobnie w miejscu kaplicy grodowej, wzniesionej ok. 965 r. przez Dobrawę, żonę Mieszka I. Powstał w l. 1431-47. Jest to teren bogaty w zabytki archeologiczne. Kościół jest w trakcie prac konserwatorskich (obecnie ściana wschodnia). Jednak jego stan wymaga kolejnych prac – szczególnie ściana północna. Renowacja pozwoli przywrócić jego blask i udostępnić zwiedzającym ten cenny zabytek. Planowane działania: • prowadzenie dalszych badań archeologicznych, • renowacja i konserwacja bryły i wnętrza kościoła. Dalsze prace konserwatorskie uzależnione są od wyników dalszych badań archeologicznych.
Oczekiwane efekty	• Zakończenie wieloletnich prac archeologicznych i konserwatorskich. • Poprawa stanu technicznego obiektu oraz jego odnowa jako czynnik wpływający na polepszenie wizerunku Ostrowa Tumskiego. • Utworzenie rezerwatu archeologicznego. • Udostępnienie obiektu do zwiedzania. • Poprawa krajobrazu miejskiego oraz wpływanie na podnoszenie atrakcyjności turystycznej.
Termin realizacji	I etap 2006 – 2007
Szacunkowy koszt realizacji	400 000 zł (~1 572 000 Euro)
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE i inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Archidiecezja Poznańska, Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	a.2.2 REMONT LUB PRZEBUDOWA PUBLICZNYCH TOALET MIEJSKICH NA OSTROWIE TUMSKIM
Cel Działania	Głównym celem projektu jest szereg działań modernizacyjnych oraz remontowych mających na celu: • stworzenie nowoczesnych obiektów szatelowych o odpowiednich standardach przy obecnej - niewystarczającej liczbie szatelów w mieście, oraz ich niezadawalającym stanie technicznym, • wzmocnienie turystyki na obszarze położonym w sąsiedztwie Traktu Królewsko-Cesarskiego jako efekt rozbudowy, koniecznej dla generowania ruchu turystycznego, infrastruktury turystycznej, • remont zabytkowej substancji oraz działanie na rzecz poprawy funkcjonowania obszarów atrakcyjnych turystycznie: Ostrowa Tumskiego, • porządkowanie przestrzennej struktury dzielnic poprzez zintegrowane działanie podejmowane na wielu płaszczyznach, również infrastrukturalnej.
Opis Działania	Działania, w zależności od potrzeb oraz przeprowadzonych szczegółowych inwentaryzacji, obejmować będą: usuwanie zawilgoceń, poprawę drożności kanalizacji, wymianę stolarki okiennej oraz drzwiowej, poprawę wentylacji pomieszczeń, naprawę glazury ściennej i podłogowej, wymianę armatury łazienkowej i wyposażenia itp.
Oczekiwane efekty	W wyniku przeprowadzonych działań osiągnięte zostaną korzyści wymierne jak i niewymierne. Skutkiem materialnym przeprowadzonych działań będzie zmodernizowane zaplecze infrastrukturalne, ponadto podjęte działania zaowocują również: • podwyższeniem standardów użytkowania publicznej przestrzeni, zwłaszcza w zakresie turystyki - w najbliższym sąsiedztwie Traktu Królewsko-Cesarskiego, • rozwojem gospodarczym oraz społecznym obszaru poprzez zapewnienie koniecznej infrastruktury technicznej, • pozytywnym wpływem na kształtowanie przestrzeni oraz zachowania społeczne – zwiększoną dbałością o stan środowiska naturalnego oraz przestrzeni publiczną, wzrost pozytywnych postaw wśród mieszkańców, dbałość o miejsce zamieszkania itp.
Termin realizacji	2006 – 2010
Szacunkowy koszt realizacji	157 200 zł (40 000 Euro)
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE lub inne
Wnioskodawca / Beneficjent	Miasto Poznań

Nazwa Działania	a.2.3 ROZPOZNANIE UWARUNKOWAŃ UTWORZENIA REZERWATU ARCHEOLOGICZNEGO NA OSTROWIE TUMSKIM
Cel Działania	• Zwiększenie atrakcyjności Ostrowa Tumskiego, jako miejsca początku państwowości i chrześcijaństwa polskiego. • Rozszerzenie oferty turystycznej Ostrowa Tumskiego. • Zwiększenie liczby turystów odwiedzających Ostrów Tumski, Poznań i Wielkopolskę. • Ochrona i odpowiednia ekspozycja okazów należących do najważniejszych zabytków dziedzictwa kulturowego.
Opis Działania	Ostrów Tumski był kiedyś jednym z pierwszych grodów stołecznych państwa Piastów. To tu właśnie w 968 r. powstało pierwsze polskie biskupstwo. Obecnie prowadzone badania archeologiczne doprowadziły do odkrycia najstarszego palatium w Polsce, wałów poznańskiego grodu Mieszka I, prawdopodobnie pozostałości kaplicy Dobrawy oraz reliktów dawniejszej zabudowy Ostrowa Tumskiego. W związku z powyższym, należy prowadzić dalsze badania oraz przedsięwzięcia zmierzające do ochrony tak wyjątkowego dziedzictwa kulturowego. Planowany rezerwat niewątpliwie będzie pełnił również niezmiernie ważną funkcję dydaktyczną, kształtując obraz przeszłości, rozbudzając zainteresowania historią miasta i początków państwowości kraju. Planowane działania w ramach projektu: • określenie zasad utworzenia rezerwatu Archeologicznego przy współpracy miasta oraz archidiecezji poznańskiej, uzupełniającego ekspozycję najstarszej architektury sakralnej w krypcie poznańskiej katedry, • prowadzenie prac archeologicznych oraz ekspertyz, • stworzenie projektu architektonicznego rezerwatu.
Oczekiwane efekty	• Przygotowanie terenu pod rezerwat archeologiczny. • Odpowiednie zabezpieczenie i wyeksponowanie okazów, rezultatów badań archeologicznych, udostępnienie okazów zwiedzającym. • Stworzenie nowych miejsc pracy m.in. związanych z obsługą turystów, działalnością rezerwatu. • Wzrost świadomości/ tożsamości narodowej. • Promocja miasta i regionu.
Termin realizacji	2007 – 2013
Szacunkowy koszt realizacji	Do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań

Nazwa Działania	a.2.4 ROZPOZNANIE MOŻLIWOŚCI UTRZYMANIA I ROZWOJU ŻEGLUGI NA RZECE WARCIE
Cel Działania	• Przywrócenie rzeki Warty miastu. • Zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta. • Stworzenie alternatywnego źródła komunikacji (turystycznej) aglomeracji poznańskiej.
Opis Działania	Historia żeglugi pasażerskiej na Warcie sięga 1866 r. kiedy pojawił się w Poznaniu pierwszy statek pasażerski. Był to parostatek „Warta”, który odbywał rejsy wycieczkowe do Dębiny, Szelągu lub Owińsk stosownie do zapotrzebowania i możliwości, określonych głębokością wody rzecy. Od kilkudziesięciu lat walory żeglowne rzeki nie były w pełni wykorzystywane. Co prawda od ... ponownie można podziwiać panoramę miasta udając się w rejs do Puszczykowa „Jagienką”, jednak chcąc przywrócić w pełni rzekę miastu, oprócz działań funkcjonalno-przestrzennych w dolinie rzeki Warty, należałoby zastanowić się nad urozmaiconym, pełniejszym wykorzystaniem walorów rzeki. Planowane działania w ramach realizacji projektu to m.in.: • Utworzenie systemu komunikacji wodnej zsynchronizowanego z przeprawami mostowymi i komunikacją miejską (m.in. tramwaj wodny). • W ramach projektu zagospodarowania północnej części wyspy Ostrowa Tumskiego, zagospodarowaniem bulwarów nadwarciańskich utworzenie portu, mariny. • Organizowanie rejsów w powiązaniu z ekologicznymi szkoleniami w dolinie Warty czy imprezami plenerowymi. • Ścieżka dydaktyczno-edukacyjna w zakresie ochrony środowiska, gospodarki wodnej, kultury.
Oczekiwane efekty	• Wzrost atrakcyjności turystycznej Ostrowa Tumskiego, miasta oraz pojawienie się nowych i liczniejszych odbiorców produktu turystycznego Trakt Królewsko-Cesarski. • Wzrost ruchu turystycznego generującego nowe inwestycje w zakresie usług, handlu, gastronomii, hotelarstwa itp. • Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska, gospodarki wodnej.
Termin realizacji	2007 – 2015
Szacunkowy koszt realizacji	Do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu

Nazwa Działania	a.2.5 ZAGOSPODAROWANIE PÓŁNOCNEJ CZĘŚCI OSTROWA TUMSKIEGO
Cel Działania	• Przywrócenie ciągłości funkcjonalno-przestrzennej całego obszaru wyspy. • Wykształcenie nowej, interesującej jakości przestrzeni. • Podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznych. • Wprowadzenie nowych funkcji terenu wzmacniających wartość kulturową Ostrowa Tumskiego. • Poprawa dostępności części wyspy w celu stopniowego ożywienia kulturowego, społecznego i gospodarczego.
Opis Działania	Mimo całego bogactwa kulturowego, jakim dysponuje obszar Ostrowa Tumskiego, obecna sytuacja przestrzenno-funkcjonalna wyspy charakteryzuje się częściowym nieuporządkowaniem, co powoduje, iż drżący w tym miejscu potencjał, nie jest wykorzystany. Powierzchnia wyspy wynosi ok.96 ha, jednak tylko nieznaczny jej fragment jest przygotowany i dostępny dla mieszkańców i turystów. Północna część wyspy, posiadająca ogromny potencjał rozwojowy, jest w większości niezagospodarowana (ok.53ha). Znaczny jej obszar zajmują zakłady energetyczne i ogródki działkowe. Istotnym problemem przestrzennym tego miejsca jest również trasa ruchu tranzytowego, powstała w latach 60-tych XX wieku, która przecina wyspę, dzieląc dawne ogrody biskupie i utrudniając komunikację pieszą. Kolejną barierę przestrzenno-funkcjonalną, oddzielającą północną część wyspy, stanowią tory kolejowe relacji Poznań - Warszawa. Biorąc pod uwagę znaczenie Ostrowa Tumskiego dla Poznania (najważniejszy element „Traktu Królewsko-Cesarskiego”) oraz całego kraju, z punktu widzenia ochrony dziedzictwa kulturowego, niezwykle istotne jest podjęcie kompleksowych działań rewitalizacyjnych mających na celu ożywienie „serca” państwa polskiego. W związku z powyższym należałoby zmienić dotychczasowe funkcje terenu. Przewidywane działania: • budowa portu rzeczno, • przeprowadzenie trasy i ramy komunikacyjnej wzdłuż torów kolejowych relacji Poznań-Warszawa, • restrukturyzacja funkcjonalno – przestrzenna tego obszaru.
Oczekiwane efekty	• Poprawa krajobrazu miejskiego oraz wpływ na podnoszenie atrakcyjności turystycznej; wzmocnienie ruchu turystycznego na Ostrowie Tumskim. • Integracja północnej części wyspy z pozostałą częścią Ostrowa Tumskiego. • Wzrost usług centrowych na obszarze objętym projektem. • Zwiększenie liczby miejsc pracy. • Stworzenie funkcji mieszkaniowych poprzez zapewnienie infrastruktury koniecznej dla realizacji różnych celów/działań na obszarze wyspy.
Termin realizacji	2007 – 2020
Szacunkowy koszt realizacji	Do ustalenia na etapie sporządzenia dokumentacji
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań, inni partnerzy projektu

Nr i Nazwa Działania	a.2.6 LIKWIDACJA NISKIEJ EMISJI NA OSTROWIE TUMSKIM POPRZECZ ROZBUDOWĘ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ W ZAKRESIE MIEJSKIEJ SIECI CIEPLNEJ
Cel Działania	• Likwidacja niskiej emisji. • Podwyższenie standardu zamieszkania na Ostrowie Tumskim. • Wprowadzenie bezpiecznego i ekologicznego źródła ciepła. • Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru.
Opis Działania	Konieczność rozwijania miejskiej sieci ciepłnej wynika z faktu, iż przedmiotowy obszar nie posiada infrastruktury technicznej pozwalającej na bezemisyjne ogrzewanie mieszkań. Dotyczy to w szczególności starej substancji mieszkaniowej, należącej do właścicieli prywatnych, wspólnot mieszkaniowych, w nieznacznym procencie należące do Miasta. Brak miejskiej sieci ciepłnej oraz ograniczone możliwości podłączenia się do lokalnych źródeł ciepła miejskiej sieci ciepłnej uniemożliwia zapewnienie bezpiecznego i ekologicznego ogrzewania. W ramach projektu planowane są następujące działania: • budowa sieci ciepłnych wspólnych (przesyłowych) oraz przyłączy, • budowa źródeł ciepła – węzłów ciepłnych, • modernizacja systemów grzewczych w celu oszczędności energii.
Oczekiwane efekty	• Umożliwienie likwidacji źródeł węglowych, olejowych oraz pieców kaflowych w mieszkaniach - zmniejszenie emisji szkodliwych substancji. • Podwyższony standard mieszkań. • Bezpieczne źródło ciepła. • Niska awaryjność źródła ciepła. • Oszczędność energii. • Poprawa jakości środowiska przyrodniczego. • Przygotowanie infrastruktury pod przyszłe inwestycje. • Promowanie bezpiecznych źródeł ciepła oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej dzielnic.
Termin realizacji	2008 – 2013
Szacunkowy koszt realizacji	Do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji
Źródła finansowania	Środki własne lub inne
Wnioskodawca / Beneficjent	Dalkia Poznań S.A.

Nazwa Działania	a.2.7 BUDOWA BULWARÓW NADWARCIAŃSKICH W RAMACH PROGRAMU PRZYWRÓCENIE RZEKI MIASTU
Cel Działania	• Przywrócenie atrakcyjności obszarom nadwarciańskim, głównie odcinka śródmiejskiego. • Zagospodarowanie terenów zieleni. • Połączenie funkcjonalne z terenami przyległymi do rzeki Warty oraz obszarami zieleni. • Wykształcenie sieci powiązań bulwarów nadwarciańskich z ciągami spacerowymi pieszymi i rowerowymi.
Opis Działania	W ostatnich dziesięcioleciach można zauważyć zmniejszenie zainteresowania mieszkańców Wartą i terenami nadwarciańskimi. Funkcję rekreacyjną i spacerową przejęły tereny z kompleksem obiektów wokół Jeziora Maltańskiego. Dlatego należy dołożyć wszelkich starań, aby przywrócić rzece jej pierwotną atrakcyjność. Przyciągnąć mieszkańców na te tereny i zachęcić ich do spędzania w tym miejscu wolnego czasu, budując na nowo spacerowe bulwary, przystanie z kawiarenkami, organizując przestrzeń rekreacyjną. W tym celu można zagospodarować wały przeciwpowodziowe. Punktem wyjścia do rozpoczęcia działań w obszarze doliny Warty, będą wyniki ogłoszonego w czerwcu 2006 r. konkursu na „Opracowanie Studium funkcjonalno-przestrzennego rzeki Warty wraz z Ostrowem Tumskim i Śródką”. Konkurs ten ma za zadanie ustalić, jaką funkcję powinna pełnić rzeka w strukturze współczesnego Poznania oraz jak powinny być zagospodarowane poszczególne jej fragmenty, tak, aby zapewnić jak najefektywniejsze wykorzystanie drzemiącego na tym obszarze potencjału. Nadwarciańskie tereny będą sukcesywnie poddawane działaniom rewitalizacyjnym po obu brzegach rzeki, aby obszar stał się spójnym, a nie granicą pomiędzy zachodnią i wschodnią częścią miasta.
Oczekiwane efekty	• Integracja obszarów prawo i lewobrzeżnej części miasta. • Przywrócenie rzeki do systemu funkcjonalno – przestrzennego miasta. • Pobudzenie rozwoju usług w tej części miasta. • Wykorzystanie terenów nadwarciańskich pod rekreację. • Popularyzacja i rozwój wypoczynku aktywnego. • Poprawa krajobrazu miejskiego oraz wpływanie na podnoszenie atrakcyjności turystycznej.
Termin realizacji	2009 – 2013
Szacunkowy koszt realizacji	Do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji
Źródła finansowania	Budżet miasta
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	a.3.1 MODERNIZACJA BUDYNKU MIESZKALNEGO PRZY ULICY CZARTORIA 5 W POZNANIU
Cel Działania	Głównym celem jest poprawa warunków mieszkaniowych oraz odnowa cennego dla miasta i dzielnicy zabytkowego budynku, a także: • zwiększenie walorów turystycznych Chwaliszewa, • eliminacja negatywnych zjawisk społecznych w zdegradowanych dzielnicach, • wzmacnianie poczucia identyfikacji mieszkańców z miejscem zamieszkania.
Opis Działania	Budynek przy ul. Czartoria 5 jest unikatową pozostałością po jednym z największych kompleksów mieszkaniowych dla robotników sprzed 100 lat. Cykl działań prowadzonych w zabytkowym budynku powinien obejmować kompleksowy remont budynku, przyczyniający się do poprawy jego stanu technicznego, w tym: • modernizację infrastruktury technicznej, • remont elewacji, balkonów, klatek schodowych, wymiana stolarki okiennej, • zagospodarowanie najbliższego otoczenia.
Oczekiwane efekty	• Zachowanie niewielkiego fragmentu kompleksu mieszkaniowego oraz wypromowanie go jako produktu turystycznego dla Traktu Królewsko – Cesarskiego. • Poprawa warunków mieszkaniowych. • Przeciwdziałanie procesom opuszczania staromiejskich zasobów mieszkaniowych przez dotychczasowych mieszkańców. • Poprawa krajobrazu miejskiego oraz podnoszenie atrakcyjności turystycznej. • Wzrost pozytywnych postaw wśród mieszkańców poprzez mobilizowanie do podejmowania działań zmierzających do poprawy miejsca swojego zamieszkania, a także najbliższego otoczenia.
Termin realizacji	2010 – 2011
Szacunkowy koszt realizacji	6 288 000 zł (1 600 000 Euro)
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Spółdzielnia Mieszkaniowa

Nr i Nazwa Działania	a.3.2 ODNOWIENIE ELEWACJI Z POPRAWĄ FUNKCJONALNOŚCI I ESTETYKI OTOCZENIA BUDYNKU PRZY ULICY CHWALISZEWO 70 W POZNANIU
Cel Działania	• Odnowienie obiektu zabytkowej struktury architektoniczno-urbanistycznej Chwaliszewa oraz wzmacnianie funkcji mieszkaniowych tego rejonu miasta. • Podniesienie estetyki otoczenia oraz podniesienie bezpieczeństwa rejonu i zapobieganie przestępczości poprzez utworzenie strefy bezpiecznego podwórza. • Eliminowanie negatywnych zjawisk społecznych w zdegradowanych dzielnicach mieszkaniowych śródmieść oraz wzmacnianie poczucia identyfikacji z miejscem zamieszkania. • Przeciwdziałanie zjawiskom patologii i wykluczenia społecznego; • Modernizacja przestarzałych instalacji infrastruktury technicznej w celu poprawy stanu środowiska przyrodniczego. • Oszczędność energii poprzez zmniejszenie zużycia ciepła potrzebnego do ogrzania pomieszczeń.
Opis Działania	Realizację projektu planuje się przeprowadzić w następujących etapach: • I etap: adaptacja pomieszczeń piwnicznych na kotłownię zasilaną gazem, montaż nowego systemu grzewczego budynku oraz wyposażenia i urządzeń kotłowni. • II etap: termomodernizacja budynku, remont elewacji wraz z wymianą stolarki, nowe zagospodarowanie podwórza wraz z budową elementów małej architektury, oświetlenia oraz montażem monitoringu wizyjnego; adaptacja pomieszczeń piwnicznych na cele n.p. kulturalno-oświatowe Planowane w ramach projektu działania, mają na celu szeroko rozumianą poprawę warunków życia mieszkańców. Etap I realizuje ważne cele ekologiczne, poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery polepszy się stan środowiska w otoczeniu. Podjęte działania w II etapie zmierzać będą do zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom budynku oraz utrzymania efektów działań przeprowadzonych w I etapie, służyć ma temu remont elewacji z termomodernizacją budynku związany z oszczędnością energii cieplnej, system monitoringu wizyjnego na terenie posesji oraz adaptacja pomieszczeń piwnicznych na cele kulturalno społeczne.
Oczekiwane efekty	• Zdecydowane podniesie standardu warunków mieszkaniowych w obiekcie. • Wzrost atrakcyjności turystycznej Chwaliszewa. • Poprawa stanu środowiska przyrodniczego poprzez eliminację ogrzewania węglowego (pieców kaflowych) - zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery. • Odnowa zdegradowanych fragmentów zabudowy Chwaliszewa poprzez przywracanie budynkom ich dawnej świetności. • Tworzenie w świadomości mieszkańców wizerunku Chwaliszewa jako atrakcyjnej i bezpiecznej dzielnicy mieszkaniowej. • Spadek przestępczości, aktów wandalizmu, wzrost skuteczności policji i służb miejskich w ściganiu przestępców.
Termin realizacji	I etap: 2010 – 2013; II etap: 2014 – 2015
Szacunkowy koszt realizacji	I etap: 471 600 zł; (120 000 Euro) II etap: 412 650 zł; (105 000 Euro)

Nr i Nazwa Działania	a.3.2 ODNOWIENIE ELEWACJI Z POPRAWĄ FUNKCJONALNOŚCI I ESTETYKI OTOCZENIA BUDYNKU PRZY ULICY CHWALISZEWO 70 W POZNANIU
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Właściciel prywatny

Nazwa Działania	a.3.3 ZAGOSPODAROWANIE STAREGO KORYTA RZEKI WARTY
Cel Działania	- Wykształcenie ogólnodostępnych, przyjaznych dla społeczeństwa przestrzeni publicznych, zaspokajających potrzeby mieszkańców, a także turystów w sferze rekreacji, wypoczynku i komunikacji społecznej. - Połączenie obszaru Starego Koryta Warty z bulwarami nadwarciańskimi. - Podniesienie jakości przestrzeni Traktu Królewsko-Cesarskiego
Opis Działania	W latach sześćdziesiątych XX wieku rzeka Warta poprowadzona została nowym korytem, został zlikwidowany most Chwaliszewski, a Chwaliszewo stało się częścią Poznania lewobrzeżnego. Obecnie zasypane Stare Koryto Warty jest w większości niezagospodarowane i nieuporządkowane, głównie przeznaczone pod miejsca parkingowe i garaże. W związku z bliskością Starego Miasta, Starej Gazowni oraz przebiegu szlaku Traktu królewsko-Cesarskiego w Poznaniu (ul. Wielka i Chwaliszewo, w kierunku Ostrowa Tumskiego i Śródki) należy dążyć do nowego zagospodarowania tego obszaru oraz stworzenia wysokiej jakości przestrzeni publicznej w tej części miasta. Zagospodarowane stare koryto Warty wraz z planowanymi bulwarami nadwarciańskimi niewątpliwie poprawi obecny wizerunek dzielnicy, jak również będzie stanowić atrakcyjne miejsce wypoczynku oraz rekreacji społeczności zamieszkującej tereny miejskie oraz turystów.
Oczekiwane efekty	- Nowa jakość przestrzeni publicznych. - Wzmocnienie ruchu turystycznego na Chwaliszewie, Ostrowie Tumskim, Śródce, Starym Mieście poprzez udostępnienie, poprawę wizerunku szlaku Traktu Królewsko-Cesarskiego. - Poprawa krajobrazu miejskiego oraz wpływanie na podnoszenie atrakcyjności turystyczne.
Termin realizacji	2010 – 2020
Szacunkowy koszt realizacji	2 150 000 zł (~ 547 073 Euro)
Źródła finansowania	Budżet miasta, FOŚiGW, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań

Nazwa Działania	a.3.4 BUDOWA NOWEGO ODCINKA RINGU STÜBBENA NA CHWALISZEWIE
Cel Działania	Domknięcie Ringu wymagane w celu odciążenia ulic Estkowskiego i kardynała Wyszyńskiego dzielących strukturę przestrzenną Chwaliszewo, Ostrowa Tumskiego i Śródki, a także oddzielając Wzgórze Św. Wojciecha od Starego Miasta.
Opis Działania	Projekt obejmuje kontynuację przebiegu Ringu poprzez budowę nowej, jednokierunkowej ulicy na Chwaliszewie, regulującej dostęp do Centrum miasta. Wprowadzenie działań zmierzających do domknięcia w części północnej i wschodniej Ringu będzie miało również na celu zbliżenie miasta do Warty.
Oczekiwane efekty	• Drożny układ komunikacyjny, prawidłowe rozprowadzanie ruchu. • Zachowanie odpowiednich standardów przepustowości i płynności ruchu. • Zwiększenie atrakcyjności i dostępności do historycznych obszarów prawobrzeżnej części miasta
Termin realizacji	2010 – 2020
Szacunkowy koszt realizacji	Do ustalenia na etapie sporządzenia dokumentacji
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	a.4.1 PROJEKT UTWORZENIA DZIELNICY ARTYSTYCZNEJ NA ŚRÓDCE ORAZ CHWALISZEWIE
Cel Działania	- Promowanie zaniedbanych, zniszczonych dzielnic miasta poprzez prowadzenie szeregu działań artystycznych. - Ukazanie Chwaliszewa i Śródki jako miejsc ciekawych i wartych odwiedzenia/zobaczenia.
Opis Działania	Dzielnica artystyczna to projekt promowania zapomnianych, zniszczonych dzielnic Poznania poprzez sztukę. Jest to propozycja rewitalizacji poprzez szereg działań plastycznych, multimedialnych, performatywnych, które jednocześnie promują historyczne dzielnice miasta Poznania, jak i nasze regionalne tradycje. W ramach prac artystycznych przeprowadzane są: - adaptacje na czas wystaw klatek schodowych kamienic, - prelekcje na ścianach budynków, - wystawy plenerowe, - przedstawienia performerów, - współpraca z miejscowymi przedsiębiorcami. Pierwsze działania artystyczne w zapomnianych dzielnicach miasta zostały już zainicjowane. 3 czerwca 2006 r. podczas obchodów Europejskiego Dnia Sąsiadów na Śródcie, został wykonany na jednej ze ścian szczytowych fresk przedstawiający zabytkowy Most Cybiński, łączący niegdyś Śródkę z Ostrowem Tumskim. - W ramach Festiwalu Teatralnego Malta na terenie Chwaliszewa, przy ul. Czantoria 5 została zorganizowana międzynarodowa wystawa artystyczna pt. „III wystawa polsko-angielska Out or?” pokazująca nowe możliwości zaadaptowania zniszczonych przestrzeni na cele kulturalne artystyczne. - W październiku 2006 r. planowana jest kolejna wystawa na Śródcie, która będzie skoncentrowana na tzw. społecznej przestrzeni i sztuce publicznej, podkreślająca unikatowy charakter dzielnicy oraz zapraszająca do współpracy lokalną społeczność, instytucje kulturalne oraz uczelnie.
Oczekiwane efekty	- Stworzenie stałego miejsca kultury i sztuki, które przyciągnie za sobą nie tylko turystów, ale i stworzy możliwość rozwoju jej mieszkańców. - Wzmacnianie więzi lokalnej, integracja społeczności. - Rozwój społeczno – gospodarczy dzielnic. - Zainicjowanie pozytywnych zachowań wśród mieszkańców. - Promowanie dzielnicy nie tylko w skali miasta, ale także całego kraju i za granicą.
Termin realizacji	2006 – 2007
Szacunkowy koszt realizacji	Do ustalenia na etapie sporządzenia dokumentacji
Źródła finansowania	Stowarzyszenie InterCity, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, budżet miasta
Wnioskodawca / Beneficjent	Stowarzyszenie InterCity, partnerzy projektu

Nr i Nazwa Działania	a.4.2 BUDOWA SYSTEMU INFORMACJI MIEJSKIEJ
Cel Działania	Celem projektu jest stworzenie kompleksowej informacji miejskiej, obejmującej identyfikację adresową, informację turystyczną oraz o funkcjach i użyteczności wybranych obiektów miejskich. Realizacja projektu pozwoli na zwiększenie atrakcyjności oraz dostępności Poznania i aglomeracji poznańskiej dla mieszkańców i turystów.
Opis Działania	System Informacji Miejskiej: • jest systemem otwartym, niezamykającym możliwości rozwijania go w oparciu o nowe technologie i zadania funkcjonalne. • umożliwia pozyskanie niezbędnych informacji o mieście, obszarze, obiektach zabytkowych, kierunkach dojść lub dojazdów do urzędów, szpitali, obiektów kultury, zabytków, policji, poczty, parkingów, przystanków komunikacji zbiorowej itp.; • stanowi wizytówkę miasta i jest elementem jego promocji, opisuje miasto w sposób spójny i kompleksowy i jest zintegrowany z innymi systemami informacji; • jest oryginalnym rozwiązaniem, wnosi nowe jakości i rozwiązania odróżniające go w pozytywny sposób od systemów funkcjonujących w innych miastach; • wydziela strefę znaków drogowych od strefy informacji miejskiej oraz reklamy, ustala zasady egzystencji informacji reklamowej (reklamy funkcjonalnej) w systemie informacji miejskiej; • opiera się na czytelnej siatce odniesień zgodnej z podziałem administracyjnym miasta, tradycją i zwyczajami mieszkańców; • wykorzystuje istniejące obiekty infrastruktury miejskiej; • łączy zasadę standaryzacji, powtarzalności i uporządkowania rozwiązań projektowych z zasadą unikania unifikacji, jest systemem otwartym, rozwojowym, nie zamykającym możliwości rozwijania go w oparciu o nowe technologie i zadania funkcjonalne; • jest trójjęzyczny (j. polski i j. angielski, j. niemiecki), w swojej części o funkcjach informacji turystycznej oraz „kół ratunkowych” (informacje o atrakcjach Poznania oraz informacje o sieci komunikacyjnej miasta). Dotychczas zrealizowano następujące poziomy informacji SIM: • informację turystyczną (przed najważniejszymi zabytkami Śródki w XII 2004 r. zainstalowano tablice informacyjne w 3 językach), • informację kierującą dla kierowców (obecnie oznakowany jest m.in. kierunek „Centrum” oraz „Katedra”; możliwe jest dodanie informacji o Ostrowie Tumskim, Chwaliszewie oraz Śródcie). • informację kierującą dla pieszych, • informację o mostach (oznakowano istniejące mosty, planuje się oznakowanie nowego mostu Cybińskiego). Na obszarze Śródki, Ostrowa Tumskiego i Chwaliszewa planuje się dalszą realizację (przy ścisłej integracji z programem „Trakt Królewsko – Cesarski” w Poznaniu) następujących elementów Systemu Informacji Miejskiej: • informację turystyczną o patronach i nazwach ulic (do końca 2006 r. planuje się wykonanie tabliczek dla ulic ścisłego Centrum – do rzeki Warty oraz kilku ulic na Chwaliszewie i Ostrowie Tumskim, możliwość rozszerzenia informacji na Śródkę), • informację ulicową i adresową (planowane jest w 2007 r. wykonanie dokumentacji projektowej oraz ew. rozpoczęcie wdrażania, które rozpocznie się od Centrum miasta),

Nr i Nazwa Działania	a.4.2 BUDOWA SYSTEMU INFORMACJI MIEJSKIEJ
	• identyfikację przystanków – element realizowany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne (MPK), • informację turystyczną oraz informację MPK (3 języki) w jednym podświetlanym panelu informacyjnych na Ostrowie Tumskim (powstaje dokumentacja wykonawcza, planowana realizacja 2007 r.)
Oczekiwane efekty	Mieszkańcom i gościom odwiedzającym Poznań SIM ułatwi dotarcie do najważniejszych miejsc i obiektów: użytkowych, publicznych, zabytkowych, atrakcyjnych turystycznie oraz szybszy i łatwiejszy dostęp do poszukiwanych informacji. Ujednolicona forma wizualna nośników ułatwi poruszanie się po mieście i będzie miało wpływ na bezpieczeństwo turystów i mieszkańców Poznania (informacja dla pieszych). Usprawni także funkcjonowanie sieci ulicznej i zwiększa komfort przejazdu (informacja dla kierowców). Realizacja projektu pozwoli na zwiększenie atrakcyjności oraz dostępności obszarów Poznania dla mieszkańców i potencjalnych turystów.
Termin realizacji	etap I: 2006 – 2007 etap II: 2008 – 2010
Szacunkowy koszt realizacji	Łącznie dla miasta: 5 500 000 zł (~1 399 500 Euro) etap I: 2 400 000 zł (~610 700 Euro) etap II: 3 100 000 zł (~788 800 Euro)
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE lub MF
Wnioskodawca / Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	a.4.3 OBJĘCIE ŚRÓDKI, OSTROWA TUMSKIEGO I CHWALISZEWA PROGRAMEM „PROJEKTOWANIE BEZPIECZNYCH PRZESTRZENI – ŻYJMY BEZPIECZNIEJ”
Cel Działania	Projektowanie bezpiecznych przestrzeni jest projektem wspierającym realizację innych działań z zakresu rewitalizacji. Projekt ma na celu wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców dzielnicy, a także wśród turystów odwiedzających Śródkę. Cele programu to: • kształtowanie polityki społecznej w sposób pozwalający na eliminowanie warunków sprzyjających popełnianiu przestępstw, przyczyn powodujących powstawanie zachowań przestępczych oraz tworzenie utrudnień w tym zakresie; • kształtowanie i ochrona przestrzeni publicznych oraz prywatnych; • kształtowanie w świadomości społecznej poczucia bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych; • poprawa reputacji rejonu Śródki w celu stopniowego ożywienia społecznego i gospodarczego; • wzrost integracji społecznej i wzmocnienie nieformalnej kontroli społecznej w oparciu o mieszkańców.
Opis Działania	W ramach projektu realizowane są następujące działania: • przeświectlenie terenów osiedli, parków miejskich, skwerów, wybudanej roślinności oraz koron drzew zasłaniających punkty świetlne; • zabezpieczenie pustostanów (ruin, ruder), właściwa lokalizacja i projektowanie otoczenia parkingów, wejść do budynków, zabezpieczenie klatek schodowych itp.; • organizowanie osiedlowych ośrodków sportowych wyposażonych w stacjonarny sprzęt dający młodzieży możliwość alternatywnego spędzania czasu wolnego (przy współpracy rad osiedli, placówek oświatowych, parafii). Bezpieczna okolica (bezpieczna przestrzeń) to obszar dostępny dla każdego, specjalnie zaprojektowany i dyskretnie obserwowany w celu zapobieżenia przestępstwom; to takie miejsce, gdzie zagrożenie stania się ofiarą przestępstwa jest znikome.
Oczekiwane efekty	Planowane efekty realizacji programu: • uzyskanie możliwości naturalnej obserwacji (rozmieszczenie urządzeń, oświetlenia, miejsc aktywności ludzkiej oraz usytuowanie budynków w taki sposób, aby zwiększyć możliwość obserwowania tego co się dzieje) oraz naturalnej kontroli dostępu (rozmieszczenie wejść, wyjść, ogrodzeń, zaprojektowanie zieleni oraz innych elementów fizycznych przestrzeni, które mogą być wykorzystane do ograniczenia dostępu osób niepowołanych oraz zapewnienia poczucia bezpieczeństwa osobom uprawnionym); • umożliwienie młodzieży właściwego spędzania wolnego czasu (odciągnięcie od uczestnictwa w nieformalnych grupach); • stworzenie strefy bezpieczeństwa zarówno dla mieszkańców jak i turystów licznie odwiedzających rejon Śródki (poprawa bezpieczeństwa w tym rejonie ma szczególną wagę ze względu na planowany przebieg projektowanego Traktu Królewsko – Cesarskiego, który ma stać się wizytówką turystyczną miasta); • spadek przestępczości na obszarze dzielnicy (szczególnie z użyciem przemocy), zmniejszenie poczucia zagrożenia, większy zakres korzystania przez mieszkańców z przestrzeni zewnętrznej, wzrost integracji społecznej i silniejsza nieformalna kontrola społeczna oparta na mieszkańcach, poprawa jakości życia, wzrost dbałości

Nr i Nazwa Działania	a.4.3 OBJĘCIE ŚRÓDKI, OSTROWA TUMSKIEGO I CHWALISZEWA PROGRAMEM „PROJEKTOWANIE BEZPIECZNYCH PRZESTRZENI – ŻYJMY BEZPIECZNIEJ”
	mieszkańców o czystość i porządek.
Termin realizacji	2007 – 2008
Szacunkowy koszt realizacji	Do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	a.4.4 BUDOWA SYSTEMU MONITORINGU WIZYJNEGO NA OBSZARZE ŚRÓDKI, OSTROWA TUMSKIEGO I CHWALISZEWA
Cel Działania	• Eliminowanie przyczyn powodujących powstawanie zachowań przestępczych i tworzenie utrudnień w ich popełnianiu, zapewnienie bezpieczeństwa oraz przeciwdziałanie przestępczości, wandalizmowi. • Ochrona przestrzeni publicznych oraz prywatnych. • Kształtowanie w świadomości społecznej poczucia bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych. • Poprawa reputacji rejonu Śródki celu stopniowego ożywienia społecznego i gospodarczego. • Wzrost integracji społecznej i wzmocnienie nieformalnej kontroli społecznej w oparciu o mieszkańców.
Opis Działania	W 2000 r. Miasto wspólnie z Policją podjęło inicjatywę zmierzającą do poprawy bezpieczeństwa publicznego polegającą na budowie w mieście systemu monitoringu wizyjnego. Uznano, że monitoring wizyjny stanowi doskonale narzędzie zwiększające szansę na wykrycie przestępstw i wykroczeń już w momencie ich popełniania. Budowa systemu monitoringu wizyjnego jest projektem wspierającym realizację innych działań z zakresu rewitalizacji, a celem jest zapobieganie niszczeniu pozytywnych skutków tych działań. Projekt ma również na celu wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców dzielnicy, a także wśród turystów odwiedzających Śródkę. Działania zostały zapoczątkowane w 2006 r. od przygotowania dokumentacji monitoringu na Rondzie Śródka. Obecnie przygotowywana jest dokumentacja na realizację monitoringu na szlaku Traktu Królewsko-Cesarskiego.
Oczekiwane efekty	• Efektem realizacji zamierzonego projektu powinno być stworzenie strefy bezpieczeństwa zarówno dla mieszkańców jak i turystów licznie odwiedzających rejon Śródki. • Poprawa bezpieczeństwa w tym rejonie ma szczególną wagę ze względu na planowany przebieg projektowanego Traktu Królewsko – Cesarskiego, który ma stać się wizytówką turystyczną miasta. • Efektem będzie również spadek przestępczości na obszarze dzielnicy.
Termin realizacji	2007 – 2008
Szacunkowy koszt realizacji	Do ustalenia na etapie przygotowania dokumentacji
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE lub inne
Wnioskodawca / Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	a.4.5 MODERNIZACJA PRZESTRZENI PUBLICZNEJ ŚRÓDKI, OSTROWA TUMSKIEGO I CHWALISZEWA
Cel Działania	• Stworzenie ogólnodostępnych, przyjaznych dla społeczeństwa przestrzeni publicznych, zaspokajających potrzeby mieszkańców, a także turystów w sferze rekreacji, wypoczynku i komunikacji społecznej. • Kontynuacja podjętych już działań zmierzających ku trwałej poprawie funkcjonowania przestrzeni publicznych.
Opis Działania	Istotnym problemem śródmiejskich dzielnic miast jest niedostatek lub wadliwe funkcjonowanie przestrzeni publicznych. Ich postępująca degradacja wymaga podjęcia natychmiastowych działań naprawczych i prewencyjnych oraz bezwzględnego kontynuowania podjętych już czynności zmierzających ku ich uatrakcyjnieniu. W sferze przestrzeni publicznej szczególną rolę odgrywają tereny zieleni: parki, skwery, bulwary, które nie tylko pozytywnie wpływają na wizerunek dzielnic, ale przede wszystkim zaspokajają potrzebę wypoczynku oraz rekreacji wśród społeczności zamieszkującej tereny miejskie. Przedmiotem działań w zakresie poprawy przestrzeni publicznej powinna być również odnowa, przekształcanie oraz modernizowanie infrastruktury komunikacyjnej (ulice, place, skwery, parkingi). W 2007 – 2008 r. planowana jest modernizacja ulicy Ostrówek.
Oczekiwane efekty	• Ułatwienie mieszkańcom korzystania z publicznych przestrzeni miasta, bezpośrednim efektem może być wzrost zadowolenia i identyfikacji mieszkańców z miejscem zamieszkania. • Zapewnienie warunków harmonijnego rozwoju dzielnicy dzięki przenikaniu się przestrzeni prywatnych i publicznych. • Poprawa krajobrazu miejskiego oraz wpływanie na podnoszenie atrakcyjności turystycznej.
Termin realizacji	2007 – 2013
Szacunkowy koszt realizacji	Do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji dla konkretnych fragmentów przestrzeni
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE lub MF
Wnioskodawca / Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	a.4.6 ZABUDOWYWANIE PUSTYCH PRZESTRZENI ŚRÓDKI, OSTROWA TUMSKIEGO I CHWALISZEWA W HARMONII Z OTOCZENIEM NA CELE MIESZKANIOWE, USŁUGOWE, EDUKACYJNE, SPOŁECZNE, TURYSTYCZNE, REKREACYJNE, KULTURALNE I GOSPODARCZE
Cel Działania	• Usuwanie skutków wieloletnich zaniedbań w sferze architektury i urbanistyki poprzez uruchomienie budowlanych procesów inwestycyjnych głównie na terenach obecnie niezabudowanych i zdegradowanych Śródki. • Tworzenie nowej substancji budowlanej o różnorodnych funkcjach, zharmonizowanej z istniejącą zabudową pod względem formy architektonicznej oraz funkcji. • Wzmacnianie sfery gospodarczej oraz tworzenie nowych potencjałów rozwojowych w zakresie usług, turystyki i rekreacji. • Poprawa krajobrazu miejskiego oraz wpływanie na podnoszenie atrakcyjności turystycznej.
Opis Działania	W zaniedbanych strukturach miast istnieją obszary o znacznym potencjale, które nie są w żaden sposób użytkowane. Ta sytuacja jest dla miasta ekonomicznie niekorzystna, ponieważ tereny śródmiejskie, jako te – o najwyższej rencie położenia, powinny generować zysk, przynosić wymierne korzyści dla miasta i społeczeństwa. Istotą projektu jest więc zagospodarowywanie pustek miejskich, tworzenie zwartych pierzei ulic poprzez zabudowę tzw. „plomb”, tworzenie struktur zwartych oraz logicznych przestrzennie i funkcjonalnie. Jednocześnie uznaje się, że podstawą rozwoju dzielnicy jest istnienie na jej obszarze wielu różnorodnych, ale nie kolidujących ze sobą funkcji, co jest uzasadnieniem dla realizacji niniejszego projektu.
Oczekiwane efekty	• Wzrost intensyfikacji zabudowy o wysokim standardzie i różnorodnych funkcjach. • Wzmacnianie funkcji mieszkaniowych poprzez zapewnianie infrastruktury koniecznej dla realizacji różnorodnych potrzeb mieszkańców Śródki. • Poprawa krajobrazu miejskiego oraz wpływanie na podnoszenie atrakcyjności turystycznej. • Silne oddziaływania gospodarcze poprzez tworzenie miejsc pracy w różnych sektorach działalności gospodarczej.
Termin realizacji	2007 – 2020
Szacunkowy koszt realizacji	Do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji
Źródła finansowania	Środki własne
Wnioskodawca / Beneficjent	Właściciele, inwestorzy prywatni

Nazwa Działania	a.4.7 BUDOWA MOSTU KRÓLEWSKIEGO ŁĄCZĄCEGO OSTRÓW TUMSKI Z LEWOBRZEŻNĄ CZĘŚCIĄ MIASTA
Cel Działania	Budowa mostu pieszo-rowerowego między dwoma najstarszymi obszarami miasta, jako elementu koniecznego dla wzmocnienia ich równomiernego rozwoju urbanistycznego i gospodarczego, przywrócenie historycznych połączeń drogowych oraz umożliwienie przeprowadzenia trasy turystycznej Traktu Królewsko-Cesarskiego.
Opis Działania	Przedmiotem projektu jest budowa przeprawy mostowej łączącej historyczne dzielnice prawobrzeżnej i lewobrzeżnej części miasta Poznania: Ostrow Tumski z Chwaliszewem i dalej Starym Rynkiem. Projekt stanowi przykład działania skierowanego na poprawę funkcjonowania historycznych układów urbanistycznych w ramach realizacji programu Trakt Królewsko Cesarski w Poznaniu. Budowa Mostu Królewskiego oraz Mostu Cybińskiego poprawi dostępność komunikacyjną Ostrowa Tumskiego i Śródki, która jest ograniczona poprzez zbudowaną w latach 60. XX w. trasą chwaliszewską (ul. Kard. Wyszyńskiego), niszczącą urbanistyczne i symboliczne elementy integrujące przestrzeń historycznych części miasta.
Oczekiwane efekty	• Dowartościowanie historycznych dzielnic miejskich: Śródki, Ostrowa Tumskiego, Chwaliszewa poprzez przywrócenie im dogodnego połączenia komunikacyjnego jak i również poprzez stworzenie perspektyw dla rozwoju nowych inwestycji. • Wzrost atrakcyjności turystycznej Ostrowa Tumskiego, Chwaliszewa, Śródki oraz śródmiejskich terenów nadwarciańskich. • Wzmocnienie gospodarczego potencjału prawobrzeżnej części miasta Poznania oraz stworzenie dla niej nowych szans rozwoju. • Możliwość wzmocnienia oddziaływania projektu w okresie długofalowym poprzez komplementarność z programem „Trakt Królewsko – Cesarski w Poznaniu”. • Poprawa krajobrazu miejskiego oraz walorów przestrzennych.
Termin realizacji	2010 – 2013
Szacunkowy koszt realizacji	16 500 000 zł (~ 4 200 000 Euro)
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań

6.2. DZIAŁANIA NA OBSZARZE – „JEŻYCE, ŁAZARZ”**6.2.1. Zestawienie zbiorcze planowanych działań (b)**

Nr	Nazwa działania (projektu)	Termin realizacji	Wnioskodawca / Beneficjent	Szacunkowe koszty realizacji w zł i euro ⁵	Typ działania
b.1	Projekty na obszarze Jeżyc				
b.1.1	Rewaloryzacja terenu Starego ZOO przy ul. Zwierzynieckiej 19 w Poznaniu poprzez modernizację i adaptację historycznych i zabytkowych obiektów wraz z ich otoczeniem	2007 – 2010	Miasto Poznań	8 528 100 zł (~2 170 000 €)	przestrzenne społeczne środowiskowe
b.1.2	Projekt „Modena Park”- alternatywne centrum Poznania przy ul. Kraszewskiego 21/25	od 2007 – okres trwania kilka lat	TUP Property S.A.	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne gospodarcze społeczne
b.1.3	Adaptacja zabytkowych obiektów Zajezdni Tramwajowej oraz zagospodarowanie przestrzeni w rejonie ulic: Gajowa, Zwierzyniecka, Kraszewskiego, Sienkiewicza w Poznaniu	zależny od zmiany ustaleń mpzp „Śródmieście Poznania-Gajowa”, oraz przeniesienia istniejącej Zajezdni.	Stowarzyszenie Wielki Poznań i Wielkopolska, Rada Osiedla Jeżyce	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne gospodarcze społeczne
b.2	Projekty na obszarze Łazarza				
b.2.1	Utworzenie Centrum Edukacji Ratowniczej dla dzieci „Mały Ratownik” z interaktywnym parkiem edukacyjnym, Klubem Strażaka /Emeryta oraz Izbą Pamięci przy ul. Grunwaldzkiej 16a w Poznaniu	2006 – 2008	Miasto Poznań	3 930 000 zł (~1 000 000 €)	przestrzenne społeczne
b.2.2	Remont lub przebudowa publicznych toalet miejskich przy ul. Berwińskiego w Poznaniu	2006 – 2009	Miasto Poznań	157 200 zł (40 000 €)	przestrzenne środowiskowe

* Warunkiem realizacji całości projektu jest zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście Poznania – Gajowa” Uchwała nr XVII/183/III/99 Rady Miasta Poznania z dnia 1999-07-27 (Dz. Urz. Woj. Wlkp. nr 60, poz. 1275 z dnia 1999-08-31).

Nr	Nazwa działania (projektu)	Termin realizacji	Wnioskodawca / Beneficjent	Szacunkowe koszty realizacji w zł i euro ⁵	Typ działania
b.2.3	Remont i modernizacja obiektu Szkoły Liceum Ogólnokształcącego Nr 2 im. gen. Zamoyskiej i Heleny Modrzejewskiej przy ul. Matejki 8/10 w Poznaniu	2006 – 2011	Miasto Poznań	1 500 000 zł (~381 679 €)	przestrzenne społeczne
b.2.4	Rewaloryzacja obszaru w rejonie ul. Jana Matejki (dawnej ulicy Nowoogrodowej) oraz zabytkowego zespołu urbanistycznego Maxa Johowa w Poznaniu	2006 – 2012	Miasto Poznań	50 000 000 zł (~12 722 646 €)	przestrzenne społeczne
b.2.5	Remont i rewaloryzacja obiektu Collegium Anatomicum Akademii Medycznej przy ul. Święcickiego 6 w Poznaniu	2007 – 2008	Akademia Medyczna w Poznaniu	9 531 845 zł (~ 2 425 406 €)	przestrzenne społeczne
b.2.6	Renowacja zabytkowego obiektu Zespołu Szkół Handlowych im. Bohaterów Poznańskiego Czerwca '56 przy ul. Śniadeckich 54/58 w Poznaniu i otoczenia szkoły	2007 – 2009	Miasto Poznań	12 969 000 zł (~3 300 000 €)	przestrzenne społeczne
b.2.7	Remont i rewaloryzacja zabytkowego obiektu Biblioteki Głównej Akademii Medycznej przy ul. Parkowej 2 w Poznaniu	2007 – 2009	Akademia Medyczna w Poznaniu	4 418 408 zł (~1 124 277 €)	przestrzenne społeczne
b.2.8	Program odnowy obiektów Akademii Wychowania Fizycznego – obiekt AWF w Parku Wilsona w Poznaniu	2007 – 2009	Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu	550200 zł (140 000 €)	przestrzenne społeczne
b.2.9	Remont i modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Wyspiańskiego 20 w Poznaniu	2007 – 2009	Właściciel prywatny	216 150 zł (~ 55 000 €)	przestrzenne
b.2.10	Renowacja budynków mieszkalnych przy ul. Matejki 65, 65 a, b, 66, Skrytej 1-11 w Poznaniu	etap I: 2007 etap II: 2007 – 2008 etap III: 2009 – 2010	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Grunwald”	5 639 550 zł (1 435 000 €)	przestrzenne społeczne

Nr	Nazwa działania (projektu)	Termin realizacji	Wnioskodawca / Beneficjent	Szacunkowe koszty realizacji w zł i euro ⁵	Typ działania
b.2.11	Remont i modernizacja budynków mieszkalnych przy ul. Śniadeckich 3-23, 14-20, 26-30 oraz ul. Parkowej 1-3 w Poznaniu	etap I: 2007 – 2008 etap II: 2009 etap III: 2010	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Grunwald”	10 139 500 zł, (~2 580 000 €)	przestrzenne społeczne
b.2.12	Remont i modernizacja zabytkowego obiektu Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 1 przy ul. Bukowskiej 16 w Poznaniu	2007 – 2013	Miasto Poznań	4 323 000 zł (1 100 000 €)	przestrzenne społeczne
b.2.13	Adaptacja i modernizacja istniejącego budynku powojkowego zlokalizowanego przy ul. Szylinga 12 w Poznaniu na siedzibę Komendy Miejskiej Policji	2007 – 2013	Wielkopolska Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu	25 545 000 zł (~6 500 000 €)	przestrzenne społeczne
b.2.14	Modernizacja zabytkowego obiektu Szkoły Podstawowej nr 26 im. Ryszarda Berwińskiego przy ul. Berwińskiego 2/4 w Poznaniu	2007 – 2013	Miasto Poznań	5 895 000 zł (~1 500 000 €)	przestrzenne społeczne
b.2.15	Remont i modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Grottgera 5 w Poznaniu	2007 – 2013	współwłaściciele prywatni	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne społeczne
b.2.16	Przekształcenia struktury urbanistycznej, zabudowa oraz poprawa funkcjonowania przestrzeni publicznej Międzynarodowych Targów Poznańskich pomiędzy ulicami: Matejki, Grunwaldzką i Ułańską w Poznaniu	2007 – 2013	Międzynarodowe Targi Poznańskie sp. z o.o.	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji.	przestrzenne gospodarcze społeczne
b.2.17	Renowacja zabytkowego obiektu Wydziału Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza przy ul. Grunwaldzkiej 6 w Poznaniu	2008 – 2010	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	4 716 000 zł (~1 200 000 €)	przestrzenne społeczne

Nr	Nazwa działania (projektu)	Termin realizacji	Wnioskodawca / Beneficjent	Szacunkowe koszty realizacji w zł i euro ⁵	Typ działania
b.2.18	Modernizacja zabytkowego budynku Szpitala i przychodni 111 Szpitala Wojskowego z przychodnią Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej przy ul. Grunwaldzkiej 16/18 w Poznaniu	2008 – 2013	111 Szpital Wojskowy z Przychodnią Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Poznaniu	25 545 000 zł (~ 6 500 000 €)	przestrzenne społeczne
b.3	Projekty wspólne na obszarze Jeżyc i Łazarza				
b.3.1	Budowa Systemu Informacji Miejskiej na obszarze Jeżyc i Łazarza w Poznaniu	etap I: 2006 – 2007 etap II: 2008 – 2010	Miasto Poznań	Łącznie dla miasta: 5 500 000 zł (~1 447 400 €)	przestrzenne
b.3.2	„Czysta energia dla Łazarza”, „Czysta energia dla Jeżyc” – likwidacja niskiej emisji w północnej części dzielnic Łazarz oraz w dzielnicy Jeżyce poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej w zakresie miejskiej sieci ciepłej	2007 – 2010	Dalkia S.A.	31 852 650 zł (~ 8 105 000 €)	przestrzenne społeczne środowiskowe
b.3.3	Modernizacja przestrzeni publicznej Jeżyc i Łazarza w Poznaniu	2007 – 2013	Miasto Poznań	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji dla konkretnych fragmentów przestrzeni	przestrzenne gospodarcze społeczne środowiskowe
b.3.4	Zabudowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem na cele mieszkaniowe, usługowe, edukacyjne, społeczne, turystyczne, rekreacyjne, kulturalne, i gospodarcze	2007 – 2020	Właściciele, inwestorzy prywatni	do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji	przestrzenne gospodarcze społeczne środowiskowe

6.2.2 Opis poszczególnych działań

Nr i Nazwa Działania	b.1.1 REWALORYZACJA TERENU STAREGO ZOO PRZY UL. ZWIERZYŃCIECKIEJ 19 W POZNANIU POPRZECZ MODERNIZACJĘ I ADAPTACJĘ HISTORYCZNYCH I ZABYTKOWYCH OBIEKTÓW WRAZ Z ICH OTOCZENIEM
Cel Działania	Znajdujący się w Rejestrze Zabytków teren Starego Zoo (o całkowitej powierzchni ok. 5 ha) wraz z istniejącymi obiektami architektonicznymi wymaga pilnej rewaloryzacji i nowego zdefiniowania funkcji i formy takich ekspozycji jak :była słoniarnia, lwiarnia i ptaszarnia. Celem projektu jest: • zabezpieczenie istniejących obiektów zabytkowych, ukończenie kompleksu dla zwierząt zmiennocieplnych (pawilon krokodyli i waranów z Komodo) oraz podniesienie walorów estetycznych ZOO (ogrodzenie, park, stawy), co spowoduje istotny wzrost wartości turystyczno-rekreacyjnej Starego ZOO, • zabezpieczenie istniejącego dziedzictwa kulturowego, podniesienie wartości rekreacyjnej i edukacyjnej oraz estetyki Starego ZOO, poprawa jakości życia społeczności dzielnicy Jeżyce, • poprawa warunków życia społeczeństwa lokalnego dzięki rozszerzeniu infrastruktury społecznej dla obszaru Jeżyc - stworzenie ogólnodostępnego miejsca wypoczynku.
Opis Działania	Planowane działania obejmować mają remonty oraz modernizacje zabytkowych obiektów związanych z przebywaniem zwierząt, modernizacje przestrzeni publicznej Starego ZOO, zmierzające do poprawy komunikacji oraz zabezpieczenia dobrego stanu środowiska przyrodniczego. Działania remontowe podejmowane na zabytkowych obiektach obejmować będą między innymi: • remont kapitalny i modernizację słoniarni - z przeznaczeniem na prowadzenie wystaw oraz ekspozycję zwierząt udomowionych, • przebudowę i modernizację lwiarni - z przeznaczeniem na szkołę ekologiczną, • odrestaurowanie ptaszarni, groty, woliery czapli, oraz przeznaczenie ich na nowe funkcje, • uporządkowanie terenu w zakresie dróg wewnętrznych (m. in. naprawy nawierzchni), wymiana muru otaczającego ZOO.
Oczekiwane efekty	• odrestaurowanie zabytkowych obiektów – 5, • zwiększenie liczby odwiedzających o 50 %, • zdecydowana poprawa warunków życia zwierząt, korzystny wpływ na środowisko przyrodnicze, • ochrona zabytkowych obiektów – zabezpieczenie istniejącego dziedzictwa kulturowego, oraz podniesienie wartości rekreacyjnej i edukacyjnej Starego ZOO, • poprawa warunków życia społeczeństwa lokalnego dzięki rozszerzeniu infrastruktury społecznej dla obszaru Jeżyc - stworzenie ogólnodostępnego miejsca wypoczynku.
Termin realizacji	2007 – 2010
Szacunkowy koszt realizacji	8 528 100 zł (~ 2 170 000 Euro)
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE
Wnioskodawca / Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	b.1.2 PROJEKT „MODENA PARK” – ALTERNATYWNE CENTRUM POZNANIA PRZY UL. KRASZEWSKIEGO 21/25
Cel Działania	Cele realizacji projektu są następujące: • integracja pofabrycznego terenu z urbanistyczną tkanką dzielnicy Jeżyce - „Modena Park” ma stać się nową, atrakcyjną częścią, która ożywia kwartał i dzielnicę. Kwartał „Modeny” znajduje się na granicy strefy bezpośredniego oddziaływania Rynku Jeżyckiego – uzasadnione jest dołączenie zrewaloryzowanego kwartału do struktury urbanistycznej ścisłego centrum z podziałem terenu „Modeny” na mniejsze kwartały, • wysoka klasa urbanistyki - „Modena” ma być założeniem urbanistycznym z siatką ulic, placów, parków, pasaży pieszych i dziedzińców, a nie tylko budynków, ma kreować przestrzeń miejskie o wysokim standardzie, możliwe do adaptacji do różnych funkcji, powiązane z sąsiadującymi przestrzeniami miejskimi, z dostępem do transportu publicznego, otwarcie większości przestrzeni do wspólnego użytkowania, • wyeksponowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego - historyczna ulica Zwierzyniecka, kształt dawnych koszar, platany rosnące na tym terenie, jak również dwa zachowane stare budynki są fundamentalną częścią tożsamości miejsca i ściśle są zintegrowane z projektem, projekt inspirowany jest lokalną secesyjną i wczesno-modernistyczną architekturą Jeżyc, • wizualne połączenie obszaru Modeny z centrum Poznania - wprowadzenie w środek terenu pofabrycznego „Modeny”, na osi ulicy Zwierzynieckiej - nowej dominanty przestrzennej w postaci wieży, • rewitalizacja dawnego placu koszarowego, wyeksponowanie walorów zieleni – na obszarze dawnego placu koszarowego z otaczającymi go platunami ma powstać nowy park miejski we wnętrzu zabudowanego kwartału, na całym obszarze maksymalne wykorzystanie zieleni istniejącej oraz dodanie nowych elementów.
Opis Działania	Intencją projektu „Modena Park” jest przywrócenie wartościowej przestrzeni „Modeny” mieszkańcom Poznania. Prezentowany projekt, po jego realizacji doda ważny element, rozpoznawalny w krajobrazie miasta, pomoże w rewitalizacji dzielnicy Jeżyce oraz stworzy przestrzeń publiczną, mieszkalną, biurową i kulturalną najwyższej jakości.
Oczekiwane efekty	• uzyskanie ponad 30 tys. m² nowej powierzchni mieszkaniowej w 424 mieszkaniach oraz ponad 8,9 tys. m² nowej bądź zmodernizowanej powierzchni usługowo-biurowej, uzyskanie ponad 600 miejsc parkingowych na dwóch poziomach podziemnego garażu, • na dzisiejszym obszarze pofabrycznym oprócz budynków mieszkalnych znajdują się także budynki z przeznaczeniem na biura, działalność usługową i kulturalną, powstaną miejsca wypoczynku i place zabaw dla dzieci, • stworzenie estetycznych przestrzeni publicznych, przyjaznych mieszkańcom, • wzmocnienie gospodarcze obszaru oraz powstanie nowych miejsc pracy.
Termin realizacji	od 2007 - okres trwania – kilka lat
Szacunkowy koszt realizacji	Do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji.
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE
Wnioskodawca / Beneficjent	TUP Property S.A.

Nr i Nazwa Działania	b.1.3 ADAPTACJA ZABYTKOWYCH OBIEKTÓW ZAJEZDNI TRAMWAJOWEJ ORAZ ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI W REJONIE ULIC: GAJOWA, ZWIERZYNIECKA, KRASZEWSKIEGO, SIENKIEWICZA W POZNANIU*
Cel Działania	Zintegrowany i kompleksowy projekt zagospodarowania oraz adaptacji istniejących obiektów zajezdni tramwajowej służyć ma ochronie zabytkowej substancji Jeżyc oraz poprawie warunków życia społeczności lokalnej poprzez: • powstanie krytej pływalni z rozbudowaną funkcją rekreacji wodnej zwanej „Aquaparkiem Jeżyckim”, wraz z zapleczem wspomagającym o charakterze usługowo – rekreacyjnym, • powstanie Muzeum Pojazdów Szynowych oraz Muzeum Jeżyc, • ogólnodostępny teren zieleni u zbiegu ulic Zwierzyńskiej, Kraszewskiego, Sienkiewicza, tzw. ogród jeżycki, • gospodarcze wzmocnienie dzielnicy Jeżyce poprzez stworzenie nowych miejsc pracy dzięki lokalizacji tzw. jeżyckiej strefy usługowej, • turystyczne dowartościowanie obiektów zajezdni znajdującej się w bezpośrednim sąsiedztwie Traktu Królewsko-Cesarskiego.
Opis Działania	• Budowa krytej pływalni „Aquaparku Jeżyckiego”. • Remont i adaptacja XIX – wiecznej hali do celów Muzeum komunikacji miejskiej (w planach MPK) oraz Muzeum Jeżyc na terenie zajezdni tramwajowej. • Odnowa elewacji zabytkowej części zajezdni, wkomponowanie bryły aquaparku w istniejącą zabytkową zabudowę. • Powstanie ogólnodostępnego terenu zieleni, jako miejsca przeznaczonego do dziennego wypoczynku mieszkańców oraz jako miejsce zabaw dla dzieci wyposażone w urządzenia stacjonarne.
Oczekiwane efekty	• Zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie rekreacji wypoczynkowo –ruchowej, poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej. • Zapewnienie dostępu mieszkańcom i młodzieży do krytej pływalni. • Powstanie skweru zieleni spowoduje poprawę krajobrazu miejskiego, wzrost atrakcyjności terenu. • Zapewnienie trwałego rozwoju społeczno-gospodarczego, poprzez stworzenie nowych miejsc pracy. • Muzeum zlokalizowane w zabytkowej XIX–ej hali tramwajowej, spowoduje wzrost atrakcyjności obszaru pod względem turystycznym, oraz powiąże obszar z istniejącym Traktem Królewsko-Cesarskim tworząc jednorodną ofertę turystyczną i kulturalną. • Powstanie terenu o zróżnicowanych funkcjach i wysokich walorach usługowo-handlowych.
Termin realizacji	Termin realizacji zależny od zmiany ustaleń mpzp „Śródmieście Poznania-Gajowa”, oraz przeniesienia istniejącej Zajezdni.

* Warunkiem realizacji całości projektu jest zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście Poznania – Gajowa” Uchwała nr XVII/183/III/99 Rady Miasta Poznania z dnia 1999-07-27 (Dz. Urz. Woj. Wlkp. nr 60, poz. 1275 z dnia 1999-08-31).

Nr i Nazwa Działania	b.1.3 ADAPTACJA ZABYTKOWYCH OBIEKTÓW ZAJEZDNI TRAMWAJOWEJ ORAZ ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI W REJONIE ULIC: GAJOWA, ZWIERZYNIECKA, KRASZEWSKIEGO, SIENKIEWICZA W POZNANIU*
Szacunkowy koszt realizacji	Do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji.
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE
Wnioskodawca/ Beneficjent	Stowarzyszenie Wielki Poznań i Wielkopolska, Rada Osiedla Jeżyce

Nr i Nazwa Działania	b.2.1 UTWORZENIE CENTRUM EDUKACJI RATOWNICZEJ DLA DZIECI „MAŁY RATOWNIK” Z INTERAKTYWNYM PARKIEM EDUKACYJNYM, KLUBEM STRAŻAKA /EMERYTA ORAZ IZBĄ PAMIĘCI PRZY UL. GRUNWALDZKIEJ 16A W POZNANIU
Cel Działania	- Głównym celem działania jest zintegrowanie w ramach projektu przedsięwzięć realizowanych na wielu poziomach działalności, oznacza to, iż działania remontowe i modernizacyjne połączone zostaną z działaniami społecznymi, kulturalnymi. Planowane cele projektu: - przywrócenie estetyki i nadanie nowych funkcji zabytkowym budynkom, - stworzenie miejsca, w którym dzieci będą mogły poszerzać swoją wiedzę w zakresie ratownictwa i pracy Straży Pożarnej oraz w którym będą mieściły się: Klub Strażaka/Emeryta i Izba Pamięci, - gospodarcze, turystyczne oraz społeczne wzmocnienie dzielnicy Grunwald.
Opis Działania	- Realizacja projektu przewiduje: - wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, termoizolację dachu i stropodachu, wymianę bram garażowych opierzenia i rynien, remont i konserwację elewacji (tynki, instalacja odgromowa), - remont kapitalny wnętrza zabytkowego obiektu głównego, w tym wymianę instalacji elektrycznej i wodno-kanalizacyjnej, remont klatki schodowej, korytarzy i sanitariatów, - remont i adaptację pomieszczeń socjalnych, biurowych i szkoleniowych, budynku starej kuźni (zagospodarowanie terenu przyległego do starej kuźni – budowa mini toru przeszkód z zakresu sportu pożarniczego) oraz pomieszczeń warsztatowych, - rozbiórkę wiaty garażowej i wybudowanie w jej miejscu stylizowanego budynku warsztatowo-garażowego, - uporządkowanie terenu – wymianę nawierzchni, zagospodarowanie terenów zielonych, budowę nowego ogrodzenia posesji.
Oczekiwane efekty	- Planowane w ramach projektu działania wpłyną na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej, a w szczególności na: - wzmocnienie gospodarcze obszaru poprzez wygenerowanie nowych miejsc pracy, a także wzmacnianie społecznej identyfikacji z miejscem zamieszkania, oraz wzmacnianie tożsamości lokalnej, - uatrakcyjnienia tej części miasta oraz rozwój ruchu turystycznego, poprzez działania na zaniedbanych obiektach oraz poprzez poprawę poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, - powstanie nowych inwestycji w najbliższym sąsiedztwie, - spadek przestępczości wśród nieletnich poprzez stworzenie możliwości aktywnego spędzania czasu, - korzystny wpływ na seniorów poprzez stworzenie miejsca spotkań osób starszych, w tym również emerytowanych strażaków
Termin realizacji	2006 – 2008
Szacunkowy koszt realizacji	3 930 000 zł (~1 000 000 Euro)
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE lub inne
Wnioskodawca / Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	b.2.2 REMONT LUB PRZEBUDOWA PUBLICZNYCH TOALET MIEJSKICH PRZY UL.BERWIŃSKIEGO W POZNANIU
Cel Działania	Głównym celem projektu jest szereg działań modernizacyjnych oraz remontowych mających na celu: • stworzenie nowoczesnych obiektów szaletowych o odpowiednich standardach przy obecnej - niewystarczającej liczbie szaletów w mieście, oraz ich niezadowalającym stanie technicznym, • wzmocnienie turystyki na obszarze położonym w sąsiedztwie Traktu Królewsko-Cesarskiego jako efekt rozbudowy, koniecznej dla generowania ruchu turystycznego, infrastruktury komunalnej, • remont zabytkowej substancji oraz działanie na rzecz poprawy funkcjonowania obszarów atrakcyjnych turystycznie: Łazarza, w tym Parku Wilsona, • porządkowanie przestrzennej struktury dzielnic poprzez zintegrowane działanie podejmowane na wielu płaszczyznach, również infrastrukturalnej.
Opis Działania	Działania, w zależności od potrzeb oraz przeprowadzonych szczegółowych inwentaryzacji, obejmować będą: • usuwanie zawilgoceń, • poprawę drożności kanalizacji, • wymianę stolarki okiennej oraz drzwiowej, • poprawę wentylacji pomieszczeń, • naprawę glazury ściennej i podłogowej, • wymianę armatury łazienkowej i wyposażenia itp.
Oczekiwane efekty	W wyniku przeprowadzonych działań osiągnięte zostaną korzyści wymierne jak i niewymierne. Skutkiem materialnym przeprowadzonych działań będzie zmodernizowane zaplecze infrastrukturalne, ponadto podjęte działania zaowocują również: • podwyższeniem standardów użytkowania publicznej przestrzeni, zwłaszcza w zakresie turystyki - w najbliższym sąsiedztwie Traktu Królewsko-Cesarskiego, • rozwojem gospodarczym oraz społecznym obszaru poprzez zapewnienie koniecznej infrastruktury technicznej, • pozytywnym wpływem na kształtowanie przestrzeni oraz zachowania społeczne – zwiększoną dbałością o stan środowiska naturalnego oraz przestrzeni publiczną, wzrostem pozytywnych postaw wśród mieszkańców, dbałością o miejsce zamieszkania itp.
Termin realizacji	2006 – 2009
Szacunkowy koszt realizacji	157 200 zł (~40 000 Euro)
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE lub inne
Wnioskodawca / Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	b.2.3 REMONT I MODERNIZACJA OBIEKTU SZKOŁY LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO Nr 2 IM. GEN. ZAMOYSKIEJ I HELENY MODRZEJEWSKIEJ PRZY UL. MATEJKI 8/10 W POZNANIU
Cel Działania	Realizacja projektu ma na celu ochronę zabytkowej placówki szkolnej, powstałej w 1919 roku. Działania, podejmowane w ramach projektu, mają być kontynuacją rozpoczętych już prac. Poprzez realizację projektu planuje się osiągnąć przede wszystkim: • przywrócenie pierwotnej wartości użytkowej zabytkowemu obiektowi, w ramach prac rewaloryzacyjnych i remontowych, • poprawę warunków kształcenia młodzieży według standardów zgodnych z dzisiejszymi wymogami, • uatrakcyjnienie ul. Matejki, poprawę wizerunku dzielnicy Łazarz.
Opis Działania	Do roku 2006 na prace remontowo-modernizacyjne w LO Nr 2 Miasto Poznań przeznaczyło środki finansowe w kwocie blisko 0,5 mln zł. Zakres wykonanych prac obejmował: • modernizację kotłowni, • odnowienie elewacji budynku, • wymianę stolarki okiennej i drzwiowej - ok. 70%. W Wieloletnim Programie Inwestycyjnym na lata 2007-2011 planuje się wykonanie następujących prac remontowych: • wymianę pozostałej stolarki okiennej i drzwiowej, • remont i modernizację wnętrz obiektu oraz dostosowanie ich do współczesnych wymogów szkolnictwa (remont sal dydaktycznych, sanitariatów oraz sali gimnastycznej), • wymianę instalacji elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej oraz instalacji centralnego ogrzewania, • remont dachu – modernizacja naświetla klatki schodowej w starym skrzydle szkoły, • modernizację dziedzińca szkoły wraz z poprawą estetyki otoczenia.
Oczekiwane efekty	Planowane działania przyczynią się do: • poprawy bezpieczeństwa warunków kształcenia dzieci i młodzieży oraz pracy nauczycieli, podniesienie standardu nauczania, • wzrost estetyki przestrzeni publicznej dzielnicy, poprawienie wizerunku ul. Matejki, a także turystyczne uatrakcyjnienie obszaru, • polepszenie stanu środowiska przyrodniczego dzięki modernizacji przestarzałej infrastruktury technicznej.
Termin realizacji	2006 – 2011
Szacunkowy koszt realizacji	1 500 000 zł (~381 679 Euro)
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE
Wnioskodawca / Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	b.2.4 REWALORYZACJA OBSZARU W REJONIE UL. JANA MATEJKI (DAWNEJ UL. NOWOOGRODOWEJ) ORAZ ZABYTKOWEGO ZESPOŁU URBANISTYCZNEGO MAXA JOHOWA W POZNANIU
Cel Działania	• Odzyskanie zdolności funkcjonalno-przestrzennych obszaru. • Ożywienie sytuacji społeczno-gospodarczej. • Poprawa warunków mieszkaniowych zabytkowej substancji mieszkaniowej. • Odnowa zdekapitalizowanej substancji i struktury urbanistycznej. • Kształtowanie i ochrona przestrzeni publicznych oraz prywatnych. • Wzrost integracji społecznej w działaniach na rzecz rewitalizacji i osiąganiu jej celów.
Opis Działania	Na wskazanym obszarze - o wyjątkowych walorach urbanistycznych i reprezentacyjnych w skali miasta - na przestrzeni kilkudziesięciu lat powojennych nastąpiła degradacja substancji mieszkaniowo-budowlanej oraz degradacja otoczenia połączona z marginalizacją społeczną mieszkańców. Rozwiązywanie występujących tu problemów ekonomiczno-społecznych, technicznych i prawno-administracyjnych następować będzie w drodze konsultacji społecznych we współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi podmiotami. Przewiduje się podjęcie kompleksowych działań technicznych takich jak: • remonty i modernizacje infrastruktury podstawowej oraz rewaloryzację zabudowy mieszkalnej ze szczególnym uwzględnieniem pełnej renowacji obiektów o najwyższej wartości architektonicznej, • zagospodarowanie licznych pustostanów i prowadzenie inwestycji w mieszkania zamienne dla grup mieszkańców zagrożonych utratą tytułu prawnego do mieszkania ze względu na wysokie koszty utrzymania aktualnie zajmowanych dużych powierzchniowo i kubaturowo mieszkań, • odzyskanie zdolności funkcjonalno-przestrzennych polegać będzie między innymi na uporządkowaniu problemu z parkowaniem samochodów poprzez budowę parkingów i garaży podziemnych oraz likwidację przegrodzeń działek na rzecz tworzenia półpublicznych przestrzeni wewnętrznych o charakterze ogrodowym, dostępnych dla wszystkich mieszkańców (odtworzenie pierwotnego założenia urbanistycznego). • działania zmierzające do ożywienia społeczno-gospodarczego będą polegać na rozwijaniu nowych form aktywności gospodarczej głównie poprzez kształtowanie infrastruktury dostosowanej do potrzeb nowych przedsiębiorstw w ramach prowadzonych prac modernizacyjnych. Połączone to będzie z zapewnieniem nowoczesnych przyłączy energetycznych i telekomunikacyjnych, których brak stanowi w tym rejonie barierę funkcjonowania wielu podmiotów gospodarczych. • na terenach publicznych i półpublicznych przewiduje się utworzenie stref bezpieczeństwa poprzez właściwe doświetlenie terenów i monitoring wizyjny. W ramach tworzenia nowych miejsc pracy, przewiduje się również utworzenie lokalnego ośrodka ochrony i monitoringu do obsługi powierzonych terenów, nieruchomości i lokali. • wzrost integracji społecznej planowany jest poprzez konsultacje społeczne i współpracę mieszkańców. Działania te planowane są poprzez wspólnoty mieszkaniowe doświadczane w konsensualnym podejmowaniu przedsięwzięć, poprzez działające stowarzyszenia, a

Nr i Nazwa Działania	b.2.4 REWALORYZACJA OBSZARU W REJONIE UL. JANA MATEJKI (DAWNEJ UL. NOWOOGRODOWEJ) ORAZ ZABYTKOWEGO ZESPOŁU URBANISTYCZNEGO MAXA JOHOWA W POZNANIU
	także specjalistów samorządowych oraz ekspertów zewnętrznych.
Oczekiwane efekty	• przywrócenie pełnej wartości architektonicznej i historycznej secesyjnych kamienic na terenie zabytkowego zespołu urbanistycznego – odnowa fasad i połączenia dachowych budynków, • stworzenie atrakcyjnego obszaru turystycznego na terenie secesyjnej dzielnicy miejskiej, • dostosowanie struktury i powierzchni mieszkań do potrzeb i oczekiwań lokatorów, • zagospodarowanie dziedzińców wewnętrznych: zintegrowanie przestrzeni dziedzińców wspólnych dla większej ilości budynków, uporządkowanie wewnętrznych ciągów pieszych, wybudowanie podziemnych garaży pod terenem dziedzińców wewnętrznych, • opracowanie technologii wywozu odpadów komunalnych w sposób eliminujący uciążliwość oraz gwarantujący zachowanie estetyki i funkcjonalności terenów przyległych do budynków, • adaptacja na cele gospodarcze, społeczne, edukacyjne, turystyczne lub kulturalne lokali usytuowanych w częściach parterowych budynków, • wypracowanie modeli współpracy mieszkańców i instytucji, wspólnot mieszkaniowych i prywatnych właścicieli nieruchomości samorządu i organizacji społecznych w celu zgodnego współdziałania w poprawie bezpieczeństwa i zagospodarowania otoczenia.
Termin realizacji	2006 – 2012
Szacunkowy koszt realizacji	Szacunkowo ok. 50 mln. zł. (~12 722 646 Euro), do określenia po sporządzeniu dokumentacji.
Źródła finansowania	Środki własne (wspólnot mieszkaniowych i inwestorów prywatnych), budżet miasta, budżet ZKZL, środki UE
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań, wspólnoty mieszkaniowe, inwestorzy prywatni

Nr i Nazwa Działania	b.2.5 REMONT I REWALORYZACJA OBIEKTU COLLEGIUM ANATOMICUM AKADEMII MEDYCZNEJ PRZY UL. ŚWIECICKIEGO 6 W POZNANIU
Cel Działania	Celem realizacji projektu jest przywrócenie Collegium Anatomicum (dawnemu Pałacowi Sztuki) jego pierwotnego charakteru architektonicznego oraz strukturalne zabezpieczenie zabytkowego obiektu przed wpływem agresywnych warunków atmosferycznych. Przyczyni się to do zwiększenia waloru estetycznego ulicy, uwypuklenia dorobku architektonicznego Powszechnej Wystawy Krajowej z 1929 roku, a co z tym się wiąże poszerzenia oferty turystycznej miasta Poznania.
Opis Działania	- Rozbiórka istniejącej więźby dachowej, ułożenie nowej więźby dachowej o wysokości i nachyleniu połaci zgodnym z istniejącą częścią dachu. - Podwyższenie kominów, przykrycie remontowanej części dachu dachówką karpiówką układaną podwójnie w koronkę. - Odbudowa konstrukcji drewnianej części dachu (tylna część budynku) pokrytego papą, ułożenie nowego pokrycia dachu (papa) wraz z obróbką blacharską. - Wykonanie obróbki blacharskiej oraz orynnowania z blachy cynkowej. - Wymiana starej stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej. - Osuszenie zawilgoconych ścian wraz z ich zabezpieczeniem, remont elewacji, uzupełnienie brakujących tynków. - Wymiana ogrodzenia. - Wymiana nawierzchni chodników oraz dróg dojazdowych oraz przywrócenie pierwotnego, pałacowego założenia ogrodu.
Oczekiwane efekty	W budynku obecnie znajdują się: Katedra i Zakład Medycyny Sądowej, Katedra i Zakład Anatomii Prawidłowej, Katedra i Zakład Histologii i Embriologii, Katedra i Zakład Patofizjologii, Katedra i Zakład Farmacji Fizycznej i farmakokinetyki oraz Katedra Radiobiologii i Biologii Komórki. Prowadzone są liczne zajęcia dla studentów zarówno polskich jak i zagranicznych Akademii Medycznej. Efekty realizacji projektów będą następujące: - poprawa warunków kształcenia studentów oraz pracy osób zatrudnionych, podniesienie standardu zabytkowej, zdegradowanej obecnie zabudowy, - uatrakcyjnienie tej części dzielnicy, miasta – renowacja elewacji oraz przyległego do niego terenu zieleni będzie stanowiła piękny element przywracania blasku dawnemu Poznaniowi i stanowić będzie uzupełnienie oferty atrakcji turystycznych miasta, - wzmocnienie społeczno-gospodarcze dzielnicy jako korzystny efekt poprawy funkcjonowania przestrzeni publicznej oraz rozwoju funkcji oświatowych.
Termin realizacji	2007 – 2008
Szacunkowy koszt realizacji	9 531 845 zł (~ 2 425 406 Euro)
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE
Wnioskodawca/ Beneficjent	Akademia Medyczna w Poznaniu

Nr i Nazwa Działania	b.2.6 RENOWACJA ZABYTKOWEGO OBIEKTU ZESPOŁU SZKOŁ HANDLOWYCH IM. BOHATERÓW POZNAŃSKIEGO CZERWCA '56 PRZY UL. ŚNIADECKICH 54/58 W POZNANIU I OTOCZENIA SZKOŁY
Cel Działania	Cele projektu są następujące: • poprawa stanu technicznego zabytkowego budynku szkoły, wpływająca na polepszenie stopnia bezpieczeństwa społeczności szkolnej (ponad 2 500 uczniów, słuchaczy, pracowników) i mieszkańców dzielnicy, • poprawa wizerunku szkoły, jego otoczenia, przez zmiany w sferze estetyki przestrzennej, • rozwój gospodarczy terenu np. poprzez rozwój usług turystycznych, co przyczyni się do zahamowania lub wręcz zmniejszenia stopy bezrobocia mieszkańców Łazarza. Powyższe działania wpłyną na promocję miasta Poznania.
Opis Działania	Projekt obejmuje kompleksowy remont budynku w tym: • remont instalacji tj. instalacji elektrycznej wewnętrznej i zewnętrznej, wodnej, sanitarnej wewnętrznej, kanalizacji wody deszczowej, (również z powierzchni utwardzonych), sieci gazowej (wymiana kotła) kontynuacja wymiany sieci grzewczej, • adaptację pomieszczeń stołówki, remont sal gimnastycznych wraz z remontem pomieszczeń na prysznice i toalety, adaptację pomieszczeń dla potrzeb Rady Osiedla Łazarz, • kontynuację rozpoczętej wymiany stolarki okiennej, remont wewnętrznych ciągów komunikacyjnych - ich dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych, wymianę tynków wewnętrznych i malowanie ścian, wykonanie osuszenia i odgrzybienia ścian budynku, remont pochylni do budynku, rozbudowę monitoringu, odrestaurowanie elewacji zewnętrznej.
Oczekiwane efekty	• Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców, przyczyni się do powstania nowych miejsc pracy, poprawi warunki pracy społeczności szkolnej (liczącej ponad 2500 osób) i obniży lub wręcz wyeliminuje zagrożenia płynące z użytkowania wyeksploatowanych instalacji: elektrycznej, gazowej, wodno-sanitarnej i ściekowej (np. zagrożenia ekologiczne, bezpieczeństwa). • Instalacja oświetlenia i monitoringu wokół budynku szkoły wpłynie na poprawę bezpieczeństwa i przyczyni się do zmniejszenia przestępczości na terenie dzielnicy Łazarz, remont ogrodzenia, poprawi bezpieczeństwo zarówno mieszkańców Łazarza, jak i bezpośrednich użytkowników obiektu szkolnego. • Planowane działania w efekcie końcowym przyczynią się do znacznego obniżenia kosztów eksploatacyjnych obiektu, co w kontekście finansowania placówki przez samorząd jest faktem szczególnie ważnym dla mieszkańców nie tylko Łazarza, ale całej społeczności miasta. Dodatkowo poprawę bezpieczeństwa społeczności szkolnej osiągnie się poprzez przeprowadzenie remontu sal gimnastycznych. • Impuls do podniesienia poziomu lokalnej przedsiębiorczości, np. w sferze usług, poprzez rozwój turystyki związanej ze zmianą wizerunku Łazarza dzięki zmianom w estetyce tej dzielnicy. Renowacja budynku szkoły w dużej mierze przyczyni się do znacznej polepszenia estetyki przestrzennej Łazarza. • Poprawa warunków pracy nauczycieli jak i kształcenia młodzieży, i mieszkańców Łazarza i dostosowanie do standardów XXI wieku. Jest

Nr i Nazwa Działania	b.2.6 RENOWACJA ZABYTKOWEGO OBIEKTU ZESPOŁU SZKOŁ HANDLOWYCH IM. BOHATERÓW POZNAŃSKIEGO CZERWCA '56 PRZY UL. ŚNIADECKICH 54/58 W POZNANIU I OTOCZENIA SZKOŁY
	to szczególnie istotne dla osób korzystających z Informatycznego Centrum Informacji Multimedialnej, wyborców, i Rady Osiedla Łazarz. dostosowanie budynku szkoły dla potrzeb osób niepełnosprawnych – likwidacja barier architektonicznych
Termin realizacji	2007 – 2009
Szacunkowy koszt realizacji	12 969 000 zł (~3 300 000 Euro)
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE lub inne
Wnioskodawca / Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	b.2.7 REMONT I REWALORYZACJA ZABYTKOWEGO OBIEKTU BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ AKADEMII MEDYCZNEJ PRZY UL. PARKOWEJ 2 W POZNANIU
Cel Działania	Celem realizacji projektu jest przywrócenie budynkowi Biblioteki Głównej Akademii Medycznej (dawnemu Pawilonowi Polonii Zagranicznej powstałemu w latach 1927/29) jego pierwotnego charakteru architektonicznego oraz strukturalne zabezpieczenie zabytkowego obiektu przed dalszą degradacją oraz wpływem agresywnych warunków atmosferycznych. Obiekt zlokalizowany jest w bardzo atrakcyjnym miejscu - naprzeciw bramy wejściowej na teren Międzynarodowych Targów Poznańskich od strony ul. Śniadeckich i przylega bezpośrednio do Parku Wilsona. Lokalizacja obiektu, jego wysokie walory architektoniczne oraz wartość zabytkowa to jedne z celów realizacji projektu.
Opis Działania	W ramach projektu planuje się zrealizować następujące działania: • gruntowne osuszenie i odgrzybienie fundamentów i ścian, • zabezpieczenie budynku przed możliwością dalszego zwilgocenia poprzez budowę opaski drenażowej wokół fundamentów zabytku, • uzupełnienie brakujących tynków oraz renowacja elewacji, • naprawę drewnianej konstrukcji dachowej, wymianę pokrycia papowego, opierzenia i orynnowania, • wymianę stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej oraz okratowania, • naprawę nawierzchni chodnika, drogi dojazdowej i parkingu, • przeprowadzenie gruntownej renowacji podmurówki w łączności z uzupełnieniem ubytków, przeprowadzenie renowacji opłotowania, • rewaloryzację pasa zieleni okalającego zabytek.
Oczekiwane efekty	W budynku znajdują się obecnie pomieszczenia związane z funkcjonującą biblioteką tj., wypożyczalnia, czytelnia, księgozbiór itp – rewaloryzacja obiektu wpłynie na podniesienie standardu użytkowania tych obiektów. Ponadto efekty realizacji projektu będą następujące: • poprawa warunków kształcenia studentów oraz pracy osób zatrudnionych, podniesienie standardu zabytkowej, zdegradowanej obecnie zabudowy, • uatrakcyjnienie tej części dzielnicy, miasta – renowacja elewacji oraz przyległego do niego terenu zieleni będzie stanowiła piękny element przywracania blasku dawnemu Poznaniowi i stanowić będzie uzupełnienie oferty atrakcji turystycznych miasta, • wzmocnienie społeczno-gospodarcze dzielnicy jako korzystny efekt poprawy funkcjonowania przestrzeni publicznej oraz rozwoju funkcji oświatowych.
Termin realizacji	2007 – 2009
Szacunkowy koszt realizacji	4 418 408 zł (~1 124 277 Euro)
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE
Wnioskodawca/ Beneficjent	Akademia Medyczna w Poznaniu

Nr i Nazwa Działania	b.2.8 RENOWACJA OBIEKTU ZABYTKOWEGO BUDYNKU DYDAKTYCZNEGO AKADEMII WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W PARKU WILSONA W POZNANIU
Cel Działania	Przewidywane działania mają na celu: • zatrzymanie postępującej degradacji obiektu oraz uruchomienie postępującego procesu odnowy zabytkowej substancji dzielnicy Łazarz, zwrócenie szczególnej uwagi na obiekty użyteczności publicznej oraz ich rolę w kształtowaniu struktury urbanistycznej, • ochrona obiektów infrastruktury społecznej miasta oraz zapewnienie w ten sposób dobrych warunków do pracy wykładowców i studentów poprzez podnoszenie standardów szkolnictwa wyższego z obecnymi wymogami, • podniesienie walorów estetycznych, turystycznych, gospodarczych i społecznych poprzez podnoszenie konkurencyjności terenu Parku Wilsona z zlokalizowaną na jego terenie Palmiarnią.
Opis Działania	W ramach projektu planuje się zrealizować następujące prace: • remont i odnowienie elewacji budynku wraz z reprezentacyjnym tarasem, • wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, • remont dachu na całym obiekcie, • uporządkowanie komunikacyjnych ciągów pieszych poprzez wytyczenie nowych alejek i wymianę nawierzchni na już istniejących, • rozszerzenie funkcji społecznych i kulturalnych na terenie Parku Wilsona, • przystosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych.
Oczekiwane efekty	Planowane efekty realizacji projektu: • podniesienie jakości kształcenia, zapewnienie bezpieczeństwa, • podniesienie jakości przestrzeni publicznej w najbliższym otoczeniu Palmiarni w Parku Wilsona, • zniwelowanie wrażenia społeczno-przestrzennej degradacji oraz wzrost konkurencyjności tego obszaru w skali lokalnej, • powstrzymanie negatywnych procesów destrukcyjnych obiektu, poprawienie wyglądu budynku dydaktycznego szkoły wyższej, stworzenie lepszych i bezpieczniejszych warunków pracy, zmniejszenie utrzymania kosztów obiektu, podniesienie jego walorów użytkowych, • stworzenie miejsca atrakcyjnego nie tylko dla turystów, ale również dla mieszkańców miasta i dzielnicy.
Termin realizacji	2007 – 2009
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE lub inne
Szacunkowy koszt realizacji	550 200 zł (~140 000 Euro)
Wnioskodawca / Beneficjent	Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu

Nr i Nazwa Działania	b.2.9 REMONT I MODERNIZACJA BUDYNKU MIESZKALNEGO PRZY UL. WYSPIAŃSKIEGO 20 W POZNANIU
Cel Działania	Planowane w ramach projektu działania, pilotażowe w zakresie odnowy substancji mieszkaniowej, mają na celu: • poprawę stanu technicznego oraz funkcjonalności substancji mieszkaniowej obszaru objętego Programem Rewitalizacji poprzez przeprowadzanie koniecznych remontów oraz modernizacji, dostosowywanie obiektów do ówczesnych standardów zabudowy mieszkalnej, • działanie na rzecz ogólnej poprawy standardów mieszkaniowych dzielnicy i miasta, wspieranie odnowy staromiejskiej zabudowy w historycznych dzielnicach miast, • polepszanie wizerunku dzielnicy Łazarz oraz wzmacnianie sfery społeczno-gospodarczej, zwłaszcza poprzez rozwój turystyki, ożywianie dzielnicy poprzez poprawę estetyki przestrzeni oraz obiektów zabytkowych znajdujących się w bliskim sąsiedztwie Traktu Królewsko-Cesarskiego, • nadawanie impulsu rozwojowego dzielnicy poprzez stopniowe wdrażanie projektów mieszkaniowych na zasadzie współpracy partnerskiej między różnymi podmiotami oraz w oparciu o lokalne doświadczenia, wymiana doświadczeń jako pozytywny efekt wdrażania pilotażowych dla miasta projektów dotyczących substancji mieszkaniowej.
Opis Działania	W ramach projektu planuje się zrealizować prace remontowe oraz modernizacyjne, w tym: • ocieplenie budynku, • wymianę ogrzewania węglowego na ogrzewanie gazowe, • wymianę orywnowania, • remont klatki schodowej.
Oczekiwane efekty	Planowane efekty realizacji programu: • podniesienie standardu obiektu oraz polepszenie warunków życia lokatorów, • współdziałanie na rzecz poprawy estetyki przestrzeni dzielnicy Łazarz, • uruchomienie działań remontowo-modernizacyjnych na obszarze objętym Programem Rewitalizacji wśród właścicieli prywatnych, wspólnot oraz spółdzielni mieszkaniowych itp., • trwała poprawa bezpieczeństwa użytkowania lokali mieszkalnych i użytkowych obiektu.
Termin realizacji	2007 – 2009
Szacunkowy koszt realizacji	216 150 zł (~ 55 000 Euro)
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Właściciel prywatny

Nr i Nazwa Działania	b.2.10 RENOWACJA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH PRZY UL. MATEJKI 65, 65 A, B, 66, SKRYTEJ 1-11 W POZNANIU
Cel Działania	Budynki mieszkalne Spółdzielni Mieszkaniowej Grunwald w Poznaniu położone w obrębie ul. Skrytej/Matejki, w strefie objętej ochroną konserwatorską zostały wybudowane do 1905 r. Proponowane działania mają na celu odnowę zdegradowanej substancji mieszkaniowej dzielnicy Łazarz poprzez: • odnowienie budynków o zabytkowych walorach architektonicznych, działanie na zabytkowej substancji mieszkaniowej w celu zachowania historycznych centrów miast, podnoszenie lokalnej i ponadlokalnej wartości tych obszarów, • modernizację przestarzałych instalacji infrastruktury technicznej w celu poprawienia stanu środowiska przyrodniczego, • podniesienie estetyki otoczenia, oraz przestrzeni publicznej, • pozytywny wpływ na społeczną i gospodarczą strefę dzielnicy poprzez uruchamianie działań remontowych oraz polepszanie warunków życia mieszkańców.
Opis Działania	Realizacja projektu ma być kontynuacją podjętych już działań i obejmować ma: • renowację i rekonstrukcję elewacji ceglanej budynków, • tynkowanie i malowanie elewacji budynków (części otynkowanej), • remonty loggi i balkonów, • wymianę drzwi wejściowych i stolarki okiennej, • remont drogi i parkingów wraz z rewaloryzacją terenów zielonych, wraz z uporządkowaniem terenu przyległego w zakresie utwardzenia nawierzchni podwórza, budową małej architektury, • modernizację lub wymianę infrastruktury technicznej (instalacja wodno – kanalizacyjna, gazowa), • zmianę sposobu ogrzewania budynków.
Oczekiwane efekty	• poprawa estetyki budynków oraz zwiększenie zainteresowania gospodarczego tą okolicą oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej, • zainicjowanie pozytywnej postawy wśród mieszkańców, działania na rzecz poprawy swojego miejsca zamieszkania, • poprawa wizerunku tej części miasta wśród gości targowych korzystających z głównego parkingu, • pozytywny wpływ na sytuację społeczno – gospodarczą obszaru oraz rozwój lokalnej przedsiębiorczości, • powstanie możliwości rozwoju drobnej działalności handlowo-usługowej oraz zmniejszanie liczby bezrobotnych
Termin realizacji	etap I – 2007 etap II – 2007 / 2008 etap III – 2009 / 2010
Szacunkowy koszt realizacji	5 639 550 zł (~1 435 000 Euro)
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE lub inne
Wnioskodawca / Beneficjent	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Grunwald”

Nr i Nazwa Działania	b.2.11 REMONT I MODERNIZACJA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH PRZY UL. ŚNIADECKICH 3-23, 14-20, 26-30 ORAZ UL. PARKOWEJ 1-3 W POZNANIU
Cel Działania	Budynki mieszkalne na ul. Śniadeckich/Parkowa wybudowane zostały w latach 1906-08 na pograniczu istniejącego wówczas cmentarza żydowskiego, który uległ likwidacji w 1945 r. Obecnie zdegradowane obiekty wymagają pilnych prac remontowych i modernizacyjnych, których celem jest: • odnowienie budynków o zabytkowych walorach architektonicznych, • modernizacja przestarzałych instalacji infrastruktury technicznej w celu poprawienia stanu środowiska przyrodniczego, • podniesienie estetyki otoczenia
Opis Działania	Realizacja projektu ma obejmować działania skierowane na: • renowację i rekonstrukcję elewacji budynków oraz dokończenie remontu dachów, remonty loggi i balkonów, remont klatek schodowych, • wymianę drzwi wejściowych i stolarki okiennej, • wymianę pionów wod. – kan., oraz pozostałych instalacji infrastruktury technicznej (w tym gaz, instalacje elektryczne), • zmianę sposobu ogrzewania budynków, • likwidację pomieszczeń wspólnych (wspólne kuchnie, łazienki, wc), • adaptację strychów na cele mieszkalne i pracowanie itp., • zmiany przeznaczenia lokali mieszkalnych w parterach na lokale użytkowe, • poprawienie estetyki zagospodarowania zewnętrznego tj. elementy małej architektury, zieleni, • lokalizację miejsc pamięci upamiętniających miejsce pochówku ludności żydowskiej na nieistniejącym obecnie cmentarzu żydowskim
Oczekiwane efekty	Spodziewane efekty planowanych przekształceń polegać mają w szczególności na: • poprawie estetyki budynków oraz zwiększeniu zainteresowania gospodarczego tą okolicą oraz podniesieniu atrakcyjności turystycznej, • zainicjowaniu pozytywnej postawy wśród mieszkańców, działaniach na rzecz poprawy swojego miejsca zamieszkania, • poprawie wizerunku tej części miasta wśród gości targowych korzystających z głównego parkingu, • pozytywnym wpływie na sytuację społeczno – gospodarczą obszaru oraz rozwój lokalnej przedsiębiorczości, • powstanie możliwości rozwoju drobnej działalności handlowo-usługowej oraz zmniejszanie liczby bezrobotnych
Termin realizacji	etap I – 2007 – 2008, etap II – 2009, etap III – 2010
Szacunkowy koszt realizacji	10 139 500 zł (~2 580 000 Euro)
Źródła finansowania	Wkład własny, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Grunwald”

Nr i Nazwa Działania	b.2.12 REMONT I MODERNIZACJA ZABYTKOWEGO OBIEKTU ZESPOŁU SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH NR 1 PRZY UL. BUKOWSKIEJ 16 W POZNANIU
Cel Działania	Przewidywane przedsięwzięcia mają na celu: • zatrzymanie postępującej degradacji obiektu oraz uruchomienie postępującego procesu odnowy zabytkowej substancji dzielnicy Jeżyc jako elementu koniecznego dla ochrony europejskiego dziedzictwa kulturowego, zwrócenie szczególnej uwagi na obiekty użyteczności publicznej oraz ich rolę w kształtowaniu struktury urbanistycznej, • ochronę obiektów infrastruktury społecznej miasta oraz zapewnianie w ten sposób dobrych warunków dla pracy nauczycieli i edukacji dzieci, podnoszenie standardów szkolnictwa zgodnie z obecnymi wymogami, • wykorzystanie powierzchni i możliwości edukacyjnych szkoły, rozumianych jako zespół następujących czynników: baza lokalowa, wysokiej klasy kadra nauczycielska i administracyjna, środki i materiały do edukacji, • podniesienie walorów estetycznych, turystycznych, gospodarczych, społecznych oraz podnoszenie konkurencyjności obiektu oraz dzielnicy
Opis Działania	W ramach projektu planuje się zrealizować następujące prace: • odnowienie budynku poprzez osuszenie zawilgoconych pomieszczeń, • izolację pionową ścian piwnic, • naprawę mocno skorodowanej i mało drożnej instalacji co i wodno-kanalizacyjnej, wraz z modernizacją zniszczonych sanitariatów, • wymianę stolarki okiennej, remoncie elewacji, częściowym remoncie dachu, kompleksowym remoncie pawilonu, sali gimnastycznej i ogrodu, • rozszerzenie funkcji społecznych oraz usługowych na terenie Jeżyc.
Oczekiwane efekty	Planowane efekty realizacji programu: • podniesienie jakości kształcenia, zapewnienie bezpieczeństwa i umożliwienie rozszerzenia funkcji kulturalno-usługowych na terenie Jeżyc, • podniesienie jakości przestrzeni publicznej w newralgicznym punkcie miasta w najbliższym sąsiedztwie Międzynarodowych Targów Poznańskich, na trasie dojazdowej do lotniska, • zniwelowanie wrażenia społeczno-przestrzennej degradacji dzielnicy oraz wzrost konkurencyjności tego obszaru w skali lokalnej, • powstrzymanie negatywnych procesów destrukcji obiektu, poprawienie wyglądu szkoły, stworzenie lepszych i bezpiecznych warunków pracy, zmniejszenie kosztów utrzymania obiektu, podniesienie jego walorów użytkowych poprzez stworzenie nowych miejsc pracy, • wygospodarowanie 4 sal lekcyjnych oraz 8 pomieszczeń gospodarczych, zmniejszenie kosztów ogrzewania szkoły, udostępnienie obiektu na cele kulturalne Jeżyc oraz możliwość powstania kółek zainteresowań
Termin realizacji	2007 – 2013
Szacunkowy koszt realizacji	4 323 000 zł (~1 100 000 Euro)

Nr i Nazwa Działania	b.2.12 REMONT I MODERNIZACJA ZABYTKOWEGO OBIEKTU ZESPOŁU SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH NR 1 PRZY UL. BUKOWSKIEJ 16 W POZNANIU
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	b.2.13 ADAPTACJA I MODERNIZACJA ISTNIEJĄCEGO BUDYNKU POWOJSKOWEGO ZLOKALIZOWANEGO PRZY UL. SZYLINGA 12 W POZNANIU NA SIEDZIBĘ KOMENDY MIEJSKIEJ POLICJI
Cel Działania	Planowane działania w ramach projektu mają na celu: • remont, modernizację i adaptację powojkowego obiektu na siedzibę Komendy Miejskiej Policji, jako przykład pozytywnego działania na zmarginalizowanych, nieużytkowanych obiektach, • zintegrowanie obszaru ul. Szylinga z dzielnicą i resztą miasta, • stworzenie warunków do efektywnej pracy Policji na terenie miasta, co w konsekwencji przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców i bezpieczeństwa publicznego, • wzmocnienie komunikacji społecznej poprzez m.in. działanie punktu recepcyjnego oraz publicznego punktu dostępu do bezpiecznego Internetu w siedzibie komendy.
Opis Działania	Prace podejmowane w budynku będą obejmować remonty i modernizacje w celu zaadaptowania pomieszczeń na siedzibę Komendy Miejskiej, prace remontowe obejmować będą m.in.: • wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, • wymianę instalacji centralnego ogrzewania, instalacji elektrycznej, teletechnicznej, przeciwpożarowej, nowego przyłącza energetycznego i światłowodowego, • remont dachu, odnowienie elewacji
Oczekiwane efekty	Planowane efekty realizacji programu: • poprawa bezpieczeństwa na obszarze objętym Programem Rewitalizacji, który jest w strukturze miasta obszarem o wskaźniku ubóstwa wyższym niż średnia dla miasta (rejon pomiędzy ul. Polną, Dąbrowskiego i Bukowską jest jednym z największych zidentyfikowanych obszarów ubóstwa w mieście), • zmniejszenie się liczby przestępstw, między innymi przemocy w rodzinach, poprzez prowadzenie Programu „Niebieskich Kart”, polegającego na ścisłej współpracy dzielnicowego z mieszkańcami, • zwiększenie dostępności Policji i poprawa zewnętrznego wizerunku (wyremontowane jednostki Policji, realizujące ideę „otwartych komisariatów”, sprawnie działająca funkcja recepcyjna, dobre wyposażenie sprzętowe), • zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców oraz potencjalnych turystów (dodatni wpływ na społ. i gosp. sferę obszaru).
Termin realizacji	2007 – 2013
Szacunkowy koszt realizacji	25 545 000 zł (~ 6 500 000 Euro)
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Wielkopolska Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu

Nr i Nazwa Działania	b.2.14 MODERNIZACJA ZABYTKOWEGO OBIEKTU SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 26 IM. RYSZARDA BERWIŃSKIEGO PRZY UL. BERWIŃSKIEGO 2/4 W POZNANIU
Cel Działania	Celem projektu jest kontynuacja rozpoczętych działań remontowych i modernizacyjnych obiektu szkoły, oraz polepszanie infrastruktury społecznej dzielnicy Łazarz, a także poszerzenie oferty kulturalnej szkoły. Planowane przedsięwzięcia mają na celu: • podniesienie walorów estetycznych, ekonomicznych i ekologicznych obiektu szkoły oraz poprawę warunków kształcenia dzieci i młodzieży, • zahamowanie procesów destrukcyjnych zabytkowej tkanki budowlanej obiektu, stworzenie terenów zieleni od ul. Berwińskiego, • rozszerzenie funkcji kulturalnych i usługowych szkoły, poprzez stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców Łazarza – dzieci i dorosłych, • podniesienie jakości warunków pracy, zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim osobom przebywającym wewnątrz i na zewnątrz budynku szkolnych, • podniesienie walorów estetycznych zabytkowego obiektu szkoły oraz zwiększenie zainteresowania turystów (krajowych i zagranicznych), promowanie schroniska młodzieżowego znajdującego się na w budynku szkoły, co przyczyni się także do rozszerzenia oferty turystycznej miasta.
Opis Działania	Zakres przeprowadzanych zmian obejmować będzie następujące działania w sferze remontów oraz modernizacji: • odnowienie elewacji obiektu wraz z przeprowadzeniem pilnych prac konserwatorskich- naprawą odpadających gzymsów i wieżyczek, balkonu, • wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, • remont i modernizację wewnątrz obiektu oraz dostosowanie ich do współczesnych wymogów szkolnictwa, • wymianę instalacji elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej, • konserwację zegara znajdującego się na wieży szkolnej.
Oczekiwane efekty	Planowane efekty realizacji programu: • zwiększenie się liczby uczniów oraz poprawa bezpieczeństwa użytkownika obiektu, • powstanie licznych kółek zainteresowań w zmodernizowanych pomieszczeniach, otwartych dla uczniów również w godzinach popołudniowych, • stworzenie nowej jakości przestrzeni publicznej, poprawa atrakcyjności osi widokowej ul. Berwińskiego – zwiększenie atrakcyjności turystycznej dzielnicy, • zwiększenie oferty kulturalnej dla całej społeczności Łazarza, • zmniejszenie bieżących kosztów utrzymania szkoły oraz spadek emitowanych zanieczyszczeń, m. in. poprzez modernizację przestarzałych instalacji.
Termin realizacji	2007 – 2013
Szacunkowy koszt realizacji	5 895 000 zł (~1 500 000 Euro)
Źródła finansowania	Środki publiczne, środki UE, wkład własny
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	b.2.15 REMONT I MODERNIZACJA BUDYNKU MIESZKALNEGO PRZY UL. GROTTGERA 5 W POZNANIU
Cel Działania	Planowane w ramach projektu działania, pilotażowe w zakresie odnowy substancji mieszkaniowej, mają na celu: - poprawę stanu technicznego oraz funkcjonalności starej substancji mieszkaniowej obszaru objętego Programem Rewitalizacji poprzez przeprowadzanie koniecznych remontów oraz modernizacji, dostosowywanie obiektów do ówczesnych standardów zabudowy mieszkalnej, - działanie na rzecz ogólnej poprawy standardów mieszkaniowych dzielnicy i miasta, wspieranie odnowy staromiejskiej zabudowy w historycznych dzielnicach miast, - polepszanie wizerunku dzielnicy Łazarz oraz wzmacnianie sfery społeczno-gospodarczej, zwłaszcza poprzez rozwój turystyki, ożywianie dzielnicy poprzez poprawę estetyki przestrzeni oraz obiektów zabytkowych znajdujących się w bliskim sąsiedztwie Traktu Królewsko-Cesarskiego, - nadawanie impulsu rozwojowego dzielnicy poprzez stopniowe wdrażanie projektów mieszkaniowych na zasadzie współpracy partnerskiej między różnymi podmiotami oraz w oparciu o lokalne doświadczenia, wymiana doświadczeń jako pozytywny efekt wdrażania pilotażowych dla miasta projektów dotyczących substancji mieszkaniowej, - integrowanie działań ściśle remontowych oraz modernizacyjnych z tworzeniem placówek kulturalnych (planowane działanie w ramach projektu: utworzenie Izby Pamięci Jerzego Waldorfa)
Opis Działania	W ramach projektu planuje się zrealizować są następujące działania: - prace remontowo-modernizacyjne, w tym: naprawa dachu, remont fasady, wymiana głównych pionów instalacyjnych oraz adaptacja pomieszczeń poddaszowych na pokoje gościnne, - adaptacja pomieszczeń na muzeum/Izbę Pamięci Jerzego Waldorfa, - adaptacja poddaszy na pokoje gościnne
Oczekiwane efekty	Planowane efekty realizacji programu: - podniesienie standardu zabytkowego obiektu oraz polepszenie warunków życia lokatorów, - współdziałanie na rzecz poprawy estetyki przestrzeni dzielnicy Łazarz, - uruchomienie działań remontowo-modernizacyjnych na obszarze objętym Programem Rewitalizacji wśród właścicieli prywatnych, wspólnot oraz spółdzielni mieszkaniowych itp., - trwała poprawa bezpieczeństwa użytkowania lokali mieszkalnych i użytkowych obiektu, - wzmocnienie oferty kulturalnej Łazarza poprzez otwarcie Izby Pamięci Jerzego Waldorfa, możliwość tematycznego zintegrowania oferty muzeum z istniejącym na Jeżycach - Muzeum K. Iłakowiczówny
Termin realizacji	2007 – 2013
Szacunkowy koszt realizacji	Do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE
Wnioskodawca/ Beneficjent	współwłaściciele prywatni

Nr i Nazwa Działania	b.2.16 PRZEKSZTAŁCENIA STRUKTURY URBANISTYCZNEJ, ZABUDOWA ORAZ POPRAWA FUNKCJONOWANIA PRZESTRZENI PUBLICZNEJ MIĘDZYNARODOWYCH TARGÓW POZNAŃSKICH POMIĘDZY ULICAMI: MATEJKI, GRUNWALDZKĄ I UŁAŃSKĄ W POZNANIU
Cel Działania	Kształtowanie nowej, funkcjonalnej oraz atrakcyjnej przestrzeni miejskiej poprzez: - utrzymywanie terenu jako całościowego kompleksu funkcjonalno-przestrzennego, stanowiącego ważne miejsce identyfikacji przestrzeni miasta i wzmocnienia funkcji kongresowych Międzynarodowych Targów Poznańskich, - poprawę dostępności komunikacyjnej terenu przez organizację obsługi komunikacyjnej, powiązanie z terenami funkcjonalnymi miasta również systemem połączeń podziemnych, - wspieranie procesów rozwojowych, inwestycyjno-budowlanych na obszarze objętym ochroną konserwatorską, - poprawa atrakcyjności turystycznej oraz wizerunku Poznania jako miasta biznesowego, kongresowego, miasta Targów Poznańskich.
Opis Działania	- funkcjonalne powiązanie obszaru zgodnie z przeznaczeniem na cele kongresowe wraz z usługami towarzyszącymi: biurami, hotelami, bankami, handlem, gastronomią, rozrywką, a także usługami związanymi z obsługą komunikacyjną, jak garaże (podziemne i wielokondygnacyjne); jako funkcję uzupełniającą dopuszcza się usługi sportu, - kształtowanie atrakcyjnej zabudowy, której charakter oraz parametry zgodne będą z istniejącą architekturą, oraz tworzyć będą z nią komplementarną całość, - eliminowanie niefunkcjonalnych przestrzeni oraz wprowadzanie udogodnień o wysokich standardach w zakresie komunikacji oraz parkowania, - tworzenie przestrzeni multifunkcjonalnych, integralnych, przyjaznych mieszkańcom, respektujących charakter dzielnicy.
Oczekiwane efekty	- poprawa atrakcyjności turystycznej oraz funkcjonowania przestrzeni publicznej, w tym w zakresie komunikacji, - rozbudowa infrastruktury technicznej i komunikacyjnej towarzyszącej wzmocnieniu funkcji kongresowych MTP, - powstanie nowych miejsc pracy, - poprawa jakości życia mieszkańców.
Termin realizacji	2007 – 2013
Szacunkowy koszt realizacji	Do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji.
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Międzynarodowe Targi Poznańskie sp. z o.o.

Nr i Nazwa Działania	b.2.17 RENOWACJA ZABYTKOWEGO OBIEKTU WYDZIAŁU CHEMII UNIwersYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA PRZY UL. GRUNWALDZKIEJ 6 W POZNANIU
Cel Działania	Obiekt Wydziału Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Collegium Chemicum powstał w 1929 roku, zbudowany został w stylu neorenesansowym i pierwotnie służyć miał jako siedziba Politechniki Poznańskiej. Budynek był również jednym z pawilonów Powszechnej Wystawy Krajowej. Celem projektu jest przywrócenie dawnej wartości zabytkowej substancji oraz podniesienie standardów budynku, z uwagi na znajdujący się tam Wydział Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Planowane działania mają na celu: • podniesienie stanu zachowania obiektu zabytkowego Collegium Chemicum, • utrzymanie na odpowiednim poziomie infrastruktury dla prowadzenia zajęć z zachowaniem właściwego komfortu studentów i pracowników nauki, • zwiększenie atrakcyjności terenu poprzez restaurację obiektu o ważnej funkcji użyteczności publicznej wraz z otoczeniem, • poprawę osi widokowej ul. Grunwaldzkiej oraz estetyki przestrzeni publicznej, • wzrost atrakcyjności turystycznej na jednej z głównych arterii miejskich.
Opis Działania	W ramach działań planuje się przeprowadzenie przedsięwzięć remontowych i modernizacyjnych na substancji zabytkowej obiektu jak i rewaloryzację otoczenia obiektu. Planowane działania obejmować mają m. in: • remont dachów, • wymianę okien, • zagospodarowanie terenu przyległego wraz z polepszeniem dróg dojazdowych.
Oczekiwane efekty	Efektami realizacji działania będą: • przywrócenie wartościowych walorów zabytkowego obiektu, • podniesienie atrakcyjności terenu w oczach mieszkańców, turystów, uczestników Międzynarodowych Targów Poznańskich, • zmiana estetyki obiektu Wydziału Chemii, co przyczyni się do lepszego postrzegania danego terenu, dzielnicy, • zatrzymanie negatywnych procesów degradacji społeczno-przestrzennych, • zapewnienie jakości kształcenia na odpowiednim poziomie, dostosowanie standardów nauczania do współczesnych wymogów szkolnictwa wyższego.
Termin realizacji	2008 – 2010
Szacunkowy koszt realizacji	4 716 000 zł (~1 200 000 Euro)
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE
Wnioskodawca / Beneficjent	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Nr i Nazwa Działania	b.2.18 MODERNIZACJA ZABYTKOWEGO BUDYNKU SZPITALA I PRZYCHODNI 111 SZPITALA WOJSKOWEGO Z PRZYCHODNIĄ SAMODZIELNEGO PUBLICZNEGO ZAKŁADU OPIEKI ZDROWOTNEJ PRZY UL. GRUNWALDZKIEJ 16/18 W POZNANIU
Cel Działania	Głównym celem działania jest: • przywrócenie estetyki obiektowi zabytkowemu i likwidacja zagrożeń związanych ze złym stanem elewacji, poprawa stanu zabytkowej substancji obiektu, • dostosowanie szpitala i przychodni do wymogów określonych rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 22.06.2005 r. (Dz.U.nr116 p.985 z późn. zm.), • przystosowanie obiektów dla potrzeb osób niepełnosprawnych, • poprawa funkcjonowania placówki oraz terenu przyległego wraz z parkiem, • poprawa przestrzeni publicznej, uatrakcyjnienie obszaru oraz podniesienie jego atrakcyjności.
Opis Działania	Realizacja projektu przewiduje: • ocieplenie, wymianę stolarki drzwiowej i okiennej, remont elewacji z odtworzeniem wejścia głównego z roku 1927, • pełną modernizację wszystkich oddziałów i apteki szpitalnej z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych, • modernizację instalacji c.o., wod-kan • dostosowanie szpitala do wymogów przeciwpożarowych, • wykonanie oświetlenia awaryjnego, • wykonanie sieci komputerowej oraz informatyzację, • zainstalowanie windy dla osób niepełnosprawnych, wymianę stolarki i remont kapitalny dachu w przychodni, • zagospodarowanie terenu przyległego (parku) jako miejsca spacerowego dla chorych.
Oczekiwane efekty	Planowane w ramach projektu działania wpłyną na: • poprawę warunków socjalno-bytowych osób hospitalizowanych i personelu medycznego, • stworzenie właściwych warunków osobom niepełnosprawnym, • zapewnienie właściwych warunków sanitarno-higienicznych, • poprawa wizerunku dzielnicy oraz jej zabytkowej architektury oraz struktury urbanistycznej.
Termin realizacji	2008 – 2013
Szacunkowy koszt realizacji	25 545 000 zł (~6 500 000 Euro)
Źródła finansowania	Środki własne, środki UE lub inne
Wnioskodawca / Beneficjent	111 Szpital Wojskowy z Przychodnią Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Poznaniu

Nr i Nazwa Działania	b.3.1 BUDOWA SYSTEMU INFORMACJI MIEJSKIEJ NA OBSZARZE JEŻYC I ŁAZARZA W POZNANIU
Cel Działania	Celem projektu jest stworzenie kompleksowej informacji miejskiej, obejmującej identyfikację adresową, informację turystyczną oraz o funkcjach i użyteczności wybranych obiektów miejskich. Realizacja projektu pozwoli na zwiększenie atrakcyjności oraz dostępności Poznania i aglomeracji poznańskiej dla mieszkańców i turystów.
Opis Działania	System Informacji Miejskiej: • jest systemem otwartym, niezamykającym możliwości rozwijania go w oparciu o nowe technologie i zadania funkcjonalne, • umożliwia pozyskanie niezbędnych informacji o mieście, obszarze, obiektach zabytkowych, kierunkach dojść lub dojazdów do urzędów, szpitali, obiektów kultury, zabytków, policji, poczty, parkingów, przystanków komunikacji zbiorowej itp., • stanowi wizytówkę miasta i jest elementem jego promocji, opisuje miasto w sposób spójny i kompleksowy i jest zintegrowany z innymi systemami informacji, • jest oryginalnym rozwiązaniem, wnosi nowe jakości i rozwiązania odróżniające go w pozytywny sposób od systemów funkcjonujących w innych miastach; • wydziela strefę znaków drogowych od strefy informacji miejskiej oraz reklamy, ustala zasady egzystencji informacji reklamowej (reklamy funkcjonalnej) w systemie informacji miejskiej; • opiera się na czytelnej siatce odniesień zgodnej z podziałem administracyjnym miasta, tradycją i zwyczajami mieszkańców; • wykorzystuje istniejące obiekty infrastruktury miejskiej; • łączy zasadę standaryzacji, powtarzalności i uporządkowania rozwiązań projektowych z zasadą unikania unifikacji, jest systemem otwartym, rozwojowym, nie zamykającym możliwości rozwijania go w oparciu o nowe technologie i zadania funkcjonalne; • jest trójjęzyczny (j. polski i j. angielski, j. niemiecki), w swojej części o funkcjach informacji turystycznej oraz „kół ratunkowych” (informacje o atrakcjach Poznania oraz informacje o sieci komunikacyjnej miasta). Dotychczas zrealizowano następujące poziomy informacji SIM: • informację turystyczną, (wykonano tabliczki przed najważniejszymi zabytkami w centrum miasta – istnieje możliwość oznakowania także najważniejszych zabytków Jeżyc i Łazarza), • informację kierującą dla pieszych (możliwość rozszerzenie powstałej w 2005 r. sieci oznakowania w ścisłym centrum miasta), • informację kierującą dla kierowców (oznakowano już kierunek dojazdu do „Jeżyc” i „Łazarza”), • informację o mostach. Na obszarze Łazarza i Jeżyc planuje się realizację następujących elementów System Informacji Miejskiej: • informację turystyczną o patronach i nazwach ulic (do końca 2006 r. planuje się wykonanie tabliczek dla ulic ścisłego Centrum – do rzeki Warty oraz kilku ulic na Chwaliszewie i Ostrowie Tumskim; możliwość rozszerzenie informacji także na Jeżyce i Łazarz), • informację ulicową i adresową (planowane jest w 2007 r. wykonanie dokumentacji projektowej oraz ew. rozpoczęcie wdrażania, które rozpocznie się od Centrum miasta, w latach następnych sukcesywnie także w kolejnych obszarach),

Nr i Nazwa Działania	b.3.1 BUDOWA SYSTEMU INFORMACJI MIEJSKIEJ NA OBSZARZE JEŻYC I ŁAZARZA W POZNANIU
	• identyfikacja przystanków – element realizowany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne (MPK), • trójjęzyczne „koła ratunkowe” - atrakcje Poznania + informacja MPK (częściowo opisują fragmenty Jeżyc i Łazarza przylegające do Centrum - planowana realizacja 2007 r.), • informacja osiedlowa - podświetlane panel z informacją o osiedlu (planowana w 2007 r. realizacja ponad 70 paneli na terenie całego miasta uwzględnia także obszar Jeżyc (4 panele) i Łazarza (5 paneli).
Oczekiwane efekty	Mieszkańcom i gościom odwiedzającym Poznań SIM ułatwi dotarcie do najważniejszych miejsc i obiektów: użytkowych, publicznych, zabytkowych, atrakcyjnych turystycznie oraz szybszy i łatwiejszy dostęp do poszukiwanych informacji. Ujednolicona forma wizualna nośników ułatwi poruszanie się po mieście i będzie miało wpływ na bezpieczeństwo turystów i mieszkańców Poznania (informacja dla pieszych). Usprawni także funkcjonowanie sieci ulicznej i zwiększa komfort przejazdu (informacja dla kierowców). Realizacja projektu pozwoli na zwiększenie atrakcyjności oraz dostępności obszarów Poznania dla mieszkańców i potencjalnych turystów.
Termin realizacji	etap I: 2006 – 2007 etap II: 2008 – 2010
Szacunkowy koszt realizacji	Łącznie dla miasta: 5 500 000 zł (~1 447 400 Euro) etap I: 2 400 000 zł (~631 600 Euro) etap II: 3 100 000 zł (~815 800 Euro)
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE lub inne
Wnioskodawca / Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	b.3.2 „CZYSTA ENERGIA DLA ŁAZARZA”, „CZYSTA ENERGIA DLA JEŻYCE”- LIKWIDACJA NISKIEJ EMISJI W PÓŁNOCNEJ CZĘŚCI DZIELNICY ŁAZARZ ORAZ W DZIELNICY JEŻYCE POPRZECZ ROZBUDOWĘ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ W ZAKRESIE MIEJSKIEJ SIECI CIEPLENEJ
Cel Działania	<u>Łazarz</u> Konieczność rozwijania miejskiej sieci ciepłej wynika z faktu, iż przedmiotowy obszar nie posiada infrastruktury technicznej pozwalającej na bezemisyjne ogrzewanie mieszkań. Dotyczy to w szczególności starej substancji mieszkaniowej, należącej do właścicieli prywatnych, wspólnot mieszkaniowych, w nieznacznym procencie należące do Miasta. Badania ankietowe z marca 2005 r. wykazały, iż zdecydowana część obiektów mieszkalnych (ok. 60 %) posiada niezorganizowane źródła ciepła, np. piece w mieszkaniach. Teren Łazarza nie jest dostatecznie uzbrojony w infrastrukturę techniczną umożliwiającą zapewnienie bezpiecznego i ekologicznego ogrzewania - brak miejskiej sieci ciepłej oraz ograniczone możliwości podłączenia się do lokalnych źródeł ciepła miejskiej sieci ciepłej. Podejmowane w ramach projektu działania są kontynuacją rozpoczętych już działań. <u>Jeżyce</u> Na terenie dzielnicy istnieje sieć ciepła umożliwiająca podłączenie obiektów do miejskiej sieci, istnieją jednak obiekty znacznie od niej oddalone, w dużej mierze pozbawione instalacji wewnętrznej (84 % budynków na Jeżycach). Budynki, w których przeważa ogrzewanie za pomocą pieców dotyczy głównie budynków administrowanych przez Miasto oraz budynków bez uregulowanych spraw własnościowych. Znaczący problem wśród mieszkańców stanowi brak środków finansowych na budowę instalacji wewnętrznej przez właścicieli lokali; w zdecydowanej większości w budynkach zamieszkuje biedniejsza część społeczeństwa oraz emeryci, którzy nie chcą inwestować w modernizację mieszkania. Zainteresowani podłączeniem do miejskiej sieci ciepłej to przede wszystkim wspólnoty mieszkaniowe administrowane przez Miasto i prywatni właściciele lokali.
Opis Działania	<u>Łazarz:</u> - zasięg projektu: obszar ograniczony ulicami: <i>Kolejowa-Krauthofera-Arciszewskiego-Reymonta-Jarochowskiego-Matejki-Gąsiorowskich</i> (na obszarze tym zlokalizowanych jest ok. 764 budynków). • realizacja 3,5 km sieci ciepłej wspólnej umożliwiającej docelowe podłączenie 35 MW, • realizacja przyłączy sieci ciepłych oraz węzłów ciepłych do budynków na moc 20 MW, • realizacja i modernizacja instalacji wewnętrznej w budynkach <u>Jeżyce:</u> - zasięg projektu: obszar ograniczony ulicami: <i>Grunwaldzka-Roosevelta-Norwida-Kościelna-Dąbrowskiego-Przybyszewskiego-Bukowska</i> (na obszarze tym zlokalizowanych jest ok. 530 budynków). • realizacja 4,6 km sieci ciepłej wspólnej umożliwiającej docelowe podłączenie 20 MW, • realizacja przyłączy sieci ciepłych oraz węzłów ciepłych do budynków na moc ok. 6,5 MW, • realizacja i modernizacja instalacji wewnętrznej w budynkach

Nr i Nazwa Działania	b.3.2 „CZYSTA ENERGIA DLA ŁAZARZA”, „CZYSTA ENERGIA DLA JEŻYC”- LIKWIDACJA NISKIEJ EMISJI W PÓŁNOCNEJ CZĘŚCI DZIELNICY ŁAZARZ ORAZ W DZIELNICY JEŻYCE POPRZECZ ROZBUDOWĘ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ W ZAKRESIE MIEJSKIEJ SIECI CIEPLENEJ
Oczekiwane efekty	Skutki planowanych działań na obszarze Łazarza i Jeżyc: • podniesienie standardów zabudowy mieszkaniowej, w znacznej części zabytkowej, oraz poprawa warunków życia społeczności lokalnej, • umożliwienie likwidacji źródeł węglowych, olejowych oraz pieców kaflowych w mieszkaniach - zmniejszenie emisji szkodliwych substancji, poprawa jakości środowiska przyrodniczego, • przygotowanie infrastruktury pod przyszłe inwestycje, z uwagi na fakt istniejących już, intensywnych procesów budowlanych na obszarze Łazarza i Jeżyc. • promowanie bezpiecznych źródeł ciepła oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej dzielnic.
Termin realizacji	2007 – 2010
Szacunkowy koszt realizacji	<u>Łazarz</u> : 4 375 000 Euro <u>Jeżyc</u> : 3 730 000 Euro
Źródła finansowania	Środki własne, środki publiczne, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Dalkia S.A.

Nr i Nazwa Działania	b.3.3 MODERNIZACJA PRZESTRZENI PUBLICZNEJ JEŻYC I ŁAZARZA W POZNANIU
Cel Działania	- Stworzenie ogólnodostępnych, przyjaznych dla społeczeństwa przestrzeni publicznych, zaspokajających potrzeby mieszkańców, a także turystów w sferze rekreacji, wypoczynku i komunikacji społecznej. - Kontynuacja podjętych już działań zmierzających ku trwałej poprawie funkcjonowania przestrzeni publicznych.
Opis Działania	Istotnym problemem śródmiejskich dzielnic miast jest niedostatek lub wadliwe funkcjonowanie przestrzeni publicznych. Ich postępująca degradacja wymaga podjęcia natychmiastowych działań naprawczych i prewencyjnych oraz bezwzględnego kontynuowania podjętych już czynności zmierzających ku ich uatrakcyjnieniu. W sferze przestrzeni publicznej szczególną rolę odgrywają tereny zieleni: parki, skwery, bulwary, które nie tylko pozytywnie wpływają na wizerunek dzielnic, ale przede wszystkim zaspokajają potrzebę wypoczynku oraz rekreacji wśród społeczności zamieszkującej tereny miejskie. Przedmiotem działań w zakresie poprawy przestrzeni publicznej powinna być również odnowa, przekształcanie oraz modernizowanie infrastruktury komunikacyjnej (ulice, place, skwery, parkingi). W sferze infrastruktury komunikacyjnej zbudowany zostanie zintegrowany system sterowania ruchem na ul. Grunwaldzkiej w Poznaniu. Planuje się również przeprowadzenie remontów oraz modernizacji układu komunikacyjnego Jeżyc i Łazarza; harmonogram tych prac ułożony zostanie w zależności od pilności potrzeb na podstawie wizji w terenie oraz szczegółowej inwentaryzacji obszaru Jeżyce-Łazarz.
Oczekiwane efekty	- Ułatwienie mieszkańcom korzystania z publicznych przestrzeni miasta, bezpośrednim efektem może być, identyfikacja mieszkańców z miejscem zamieszkania. - Wzrost poziomu zadowolenia wśród mieszkańców, aktywizacja mieszkańców do podejmowania nowych działań zmierzających do poprawy stanu swojego miejsca zamieszkania. - Zapewnienie warunków harmonijnego rozwoju dzielnicy dzięki przenikaniu się przestrzeni prywatnych i publicznych. - Poprawa krajobrazu miejskiego oraz wpływanie na podnoszenie atrakcyjności turystycznej.
Termin realizacji	2007 – 2013
Szacunkowy koszt realizacji	Do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji dla konkretnych fragmentów przestrzeni
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki UE lub inne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	b.3.4 ZABUDOWYWANIE PUSTYCH PRZESTRZENI W HARMONII Z OTOCZENIEM NA CELE MIESZKANIOWE, USŁUGOWE, EDUKACYJNE, SPOŁECZNE, TURYSTYCZNE, REKREACYJNE, KULTURALNE I GOSPODARCZE
Cel Działania	• Usuwanie skutków wieloletnich zaniedbań w sferze architektury i urbanistyki poprzez uruchomienie budowlanych procesów inwestycyjnych głównie na terenach obecnie niezabudowanych i zdegradowanych Łazarza i Jeżyc • Tworzenie nowej substancji budowlanej o różnorodnych funkcjach, zharmonizowanej z istniejącą zabudową pod względem formy architektonicznej oraz funkcji. • Wzmacnianie sfery gospodarczej oraz tworzenie nowych potencjałów rozwojowych w zakresie usług, turystyki i rekreacji. • Poprawa krajobrazu miejskiego oraz wpływanie na podnoszenie atrakcyjności turystycznej.
Opis Działania	W zaniedbanych strukturach miast istnieją obszary o znacznym potencjale, które nie są w żaden sposób użytkowane. Ta sytuacja jest dla miasta ekonomicznie niekorzystna, ponieważ tereny śródmiejskie, jako te – o najwyższej rencie położenia, powinny generować zysk, przynosić wymierne korzyści dla miasta i społeczeństwa. Istotą projektu jest więc zagospodarowywanie pustek miejskich, tworzenie zwartych pierzei ulic poprzez zabudowę tzw. „plomb”, tworzenie struktur zwartych oraz logicznych przestrzennie i funkcjonalnie. Jednocześnie uznaje się, że podstawą rozwoju dzielnicy jest istnienie na jej obszarze wielu różnorodnych, ale nie kolidujących ze sobą funkcji, co jest uzasadnieniem dla realizacji niniejszego projektu.
Oczekiwane efekty	• Wzrost intensyfikacji zabudowy o wysokim standardzie i różnorodnych funkcjach. • Wzmacnianie funkcji mieszkaniowych poprzez zapewnianie infrastruktury koniecznej dla realizacji różnorodnych potrzeb mieszkańców Łazarza • Poprawa krajobrazu miejskiego oraz wpływanie na podnoszenie atrakcyjności turystycznej. • Pojawienie się nowych aktywności gospodarczych, wzmacnianie sfery ekonomicznej, rozwój drobnej przedsiębiorczości oraz zaplecza handlowo – usługowego dzielnicy. • Silne oddziaływania gospodarcze poprzez tworzenie miejsc pracy w różnych sektorach działalności gospodarczej, aktywizacja społeczno –gospodarcza mieszkańców.
Termin realizacji	2007 – 2020
Szacunkowy koszt realizacji	Do określenia na etapie sporządzenia dokumentacji
Źródła finansowania	Środki własne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Właściciele, inwestorzy prywatni

6.3. DZIAŁANIA WSPÓLNE NA OBSZARACH REWITALIZACJI**6.3.1. Zestawienie zbiorcze planowanych działań (o)**

Nr	Nazwa działania (projektu)	Termin realizacji	Wnioskodawca / Beneficjent	Szacunkowe koszty realizacji w zł i euro ⁵	Typ działania
o.1	Objęcie Śródkki, Ostrowa Tumskiego, Chwaliszewa, Jeżyc i Łazarza ogólnomiejskim projektem: Kompleksowy program doradczo – szkoleniowy szansą dla kobiet Poznania i powiatu poznańskiego	2005 – 2007	Miasto Poznań, projekt jest realizowany w partnerstwie publiczno-społecznym	3 347 590 zł (~851 800 €)	społeczne
o.2	Objęcie Śródkki, Ostrowa Tumskiego, Chwaliszewa, Jeżyc i Łazarza ogólnomiejskim projektem: Lokalne Centra Partnerstwa – organizowanie społeczności lokalnej z Radami Osiedli	2006 – 2007	Fundacja SIC!	384 030 zł (~97 720 €)	społeczne
o.3	Objęcie Śródkki, Ostrowa Tumskiego, Chwaliszewa, Jeżyc i Łazarza ogólnomiejskim projektem: „Kampania przeciw ubóstwu- najwyższy szczebel dobroczynności”	2005 – 2008	Stowarzyszenie MONAR Projekt ma charakter Partnerski.	17 129 858,54 zł (~4 358 742 €)	społeczne
o.4	Objęcie Śródkki, Ostrowa Tumskiego, Chwaliszewa, Jeżyc i Łazarza ogólnomiejskim „Poznańskim Programem Integracji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych (PIAZON)	2005 – 2010	Miasto Poznań	4 018 000 zł (~1 022 391 €)	społeczne
o.5	Objęcie Śródkki, Ostrowa Tumskiego, Chwaliszewa, Jeżyc i Łazarza ogólnomiejskim projektem: „Pomagajmy sobie”	2005 – 2010	Miasto Poznań	8 200 000,00 zł (~2 086 513 €)	społeczne
o.6	Objęcie Śródkki, Ostrowa Tumskiego, Chwaliszewa, Jeżyc i Łazarza ogólnomiejskim projektem: Reintegracja społeczno – zawodowa osób długotrwale bezrobotnych i bezdomnych w Poznaniu	2006 – 2007	Miasto Poznań, projekt jest realizowany w partnerstwie publiczno-społecznym	1 538 743 zł (~391 540 €)	społeczne

Nr	Nazwa działania (projektu)	Termin realizacji	Wnioskodawca / Beneficjent	Szacunkowe koszty realizacji w zł i euro ⁵	Typ działania
o.7	Objęcie Śródki, Ostrowa Tumskiego, Chwaliszewa, Jeżyc i Łazarza ogólnomiejskim Programem „Seniorzy”	2006 – 2010	Miasto Poznań	19 648 316 zł (~4 999 571 €)	społeczne

6.3.2. Opis poszczególnych działań

Nr i Nazwa Działania	o.1 OBJĘCIE ŚRÓDKI OGÓLNOMIEJSKIM PROJEKTEM „KOMPLEKSOWY PROGRAM DORADCZO – SZKOLENIOWY SZANSĄ DLA KOBIECI POZNANIA I POWIATU POZNAŃSKIEGO”
Cel Działania	• Zapewnienie i zwiększenie możliwości przekwalifikowania się kobiet (zdobywania nowych kwalifikacji) oraz wzrost liczby kobiet prowadzących działalność gospodarczą. • Ograniczenie marginalizacji kobiet w życiu społeczno – zawodowym poprzez wzrost odpowiednich w stosunku do wymogów rynku pracy, kwalifikacji kobiet oraz wzrost umiejętności poruszania się kobiet po rynku pracy. • Poprawa dostępu kobiet do usług opiekuńczych dla osób zależnych od nich. • Zwiększenie preferencji dla pracodawców zatrudniających kobiety oraz wzrost skuteczności działań podejmowanych przez instytucje okołobiznesowe na rzecz aktywizacji zawodowej kobiet. Cele Programu Aktywizacji Zawodowej Kobiet są zgodne z działaniem 1.6 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwoju Zasobów Ludzkich dotyczącego integracji i reintegracji zawodowej kobiet, którego zadaniem jest udzielanie wielostronnego wsparcia kobietom na rynku pracy, prowadzące do wzrostu stopy zatrudnienia kobiet i podniesienia ich statusu zawodowego oraz społecznego, poprzez promocję jednakowego dostępu przedstawicieli obu płci do zatrudnienia.
Opis Działania	Doskonalenie, aktualizacja umiejętności i kwalifikacji kobiet w warunkach nowoczesnej gospodarki oraz tworzenie nowych miejsc pracy poprzez świadczenie kompleksowych usług szkoleniowo-doradczych dla kobiet, opartych o nowoczesne techniki i technologie komunikacyjne oraz informatyczne. Beneficjentkom (klientkom) udzielana będzie pomoc na następujących poziomach: • psychologa oraz doradcy zawodowego, którzy wyznaczą kierunek pomocy - określą rodzaj szkolenia (25 rodzajów dostępnych szkoleń), w jakim będą mogły uczestniczyć; • pośrednika pracy, który będzie poszukiwał pracy dla przeszkolonych kobiet (w projekcie zagwarantowane są fundusze na staże dla 146 kobiet w UMP i w ZUS i innych przedsiębiorstwach); • prawnika, który będzie doradzał klientkom w obszarach prawa pracy i prawa rodzinnego; • usług opiekuńczych dla dzieci w czasie trwania szkolenia (dla 120 dzieci), lub gdy klientka zostanie zatrudniona lub rozpocznie własną działalność gospodarczą (dla 20 dzieci); • akcji informacyjno-edukacyjnych skierowanych do kobiet i pracodawców na rzecz zwalczania stereotypów dotyczących podziału ról kobiecych i męskich w życiu zawodowym i rodzinnym, a także działania pilotażowe (lobbying na rzecz zalegalizowania pracy osób zatrudnionych w charakterze pomocy domowych, 2 akcje medialne, 2 konferencje "XXI wiek zmienia kobietę", konkurs "Przedsiębiorca przyjazny kobiecie", konkurs "Najlepszy biznes plan") – realizacja w trybie ciągłym; • nawiązania współpracy z wybranym bankiem i instytucją wspierającą finansowo kobiety zamierzających otworzyć działalność gospodarczą – realizacja w trybie ciągłym. Na obszarze Śródkki będzie uruchomiony punkt informacyjno – konsultacyjny projektu „Kompleksowy program doradczo – szkoleniowy Szansą dla Kobiet Poznania i powiatu poznańskiego”.

Nr i Nazwa Działania	o.1 OBJĘCIE ŚRÓDKI OGÓLNOMIEJSKIM PROJEKTEM „KOMPLEKSOWY PROGRAM DORADCZO – SZKOLENIOWY SZANSĄ DLA KOBIET POZNANIA I POWIATU POZNAŃSKIEGO”
	Projekt skierowany jest do następujących beneficjentek ostatecznych: • kobiet bezrobotnych i poszukujących pracy oraz o niskich i zdezaktualizowanych kwalifikacjach; • kobiet biernych zawodowo; • kobiet powracających na rynek pracy po długiej nieobecności; • kobiety z obszarów wiejskich; • kobiet prowadzących własną działalność gospodarczą lub chcących ją rozpocząć. Projekt realizowany jest przez miasto przy współudziale kilku partnerów: Polskiej Federacji Klubów Business & Professional Women's (PFK BPW), Powiatowego Urzędu Pracy, Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży, poznańskiego Towarzystwa „Amazonki”, Demokratycznej Unii Kobiet oraz Polskiej Izby Gospodarczej Importerów, Eksporterów i Kooperacji.
Oczekiwane efekty	Rezultaty "miękkie" projektu określane są w następujący sposób: • zwiększenie motywacji, wiary we własne siły, umiejętności autoprezentacji; • wzmocnienie samooceny i asertywności kobiet. Wymiar społeczny procesu aktywizacji dotyczy także otoczenia społecznego rodzin i sąsiedztwa beneficjentek. Rezultaty „twarde” obejmują: • 600 kobiet, które zdobyły lub podniosły kwalifikacje i tyle samo wydanych certyfikatów ukończenia kursów, których jest w ofercie 21; • 146 osób będzie odbywać staże w Urzędzie Miasta Poznania i jednostkach jemu podległych oraz w ZUSie, • 240 osób podejmie zatrudnienie; • 120 dzieci beneficjentek będzie uczęszczało do przedszkola przez trzy miesiące. Uzyskana zostanie oferta bankowa dla kobiet, zakładających działalność gospodarczą. W ramach akcji informacyjno-edukacyjnych skierowanych do kobiet i pracodawców odbędą się dwa konkursy, których rezultatem będzie wyłonienie zwycięzców: przedsiębiorcy zatrudniającego kobiety oraz kobiety, mającej najlepszy business plan. Otrzyma ona 10 h. bezpłatnych konsultacji na jego realizację. Akcje te przyczynią się do zwalczania stereotypów w postrzeganiu ról kobiecych i męskich w życiu zawodowym i rodzinnym. PFK BPW zorganizuje także pięć konferencji: dwie medialne i dwie z udziałem kobiet, przedsiębiorców oraz jedną podsumowującą rezultaty projektu. W wyniku podjęcia działań pilotażowych, przewiduje się prowadzenie prac, których rezultatem byłoby w przyszłości zalegalizowanie w Polsce pracy osób zatrudnionych w charakterze pomocy domowych. Projekt wspierać będzie działania na rzecz budowy społeczeństwa informacyjnego.
Termin realizacji	2005 – 2007
Szacunkowy koszt realizacji	łącznie dla miasta 3 347 590zł (~873 600 Euro)
Źródło finansowania	Środki UE, budżet miasta, środki prywatne, Fundusz Pracy
Wnioskodawca / Beneficjent	Miasto Poznań Projekt jest realizowany w partnerstwie publiczno-społecznym

Nr i Nazwa Działania	o.2 OBJĘCIE ŚRÓDKI, OSTROWA TUMSKIEGO, CHWALISZEWA, JEŻYC I ŁAZARZA OGÓLNOMIEJSKIM PROJEKTEM: „LOKALNE CENTRA PARTNERSTWA – ORGANIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ Z RADAMI OSIEDLI”
Cel Działania	Celem działania jest zwiększenie aktywności społeczności lokalnej, poczucia współodpowiedzialności i współzależności w tworzeniu tożsamości lokalnej poprzez wzmacnianie lokalnego współdziałania międzysektorowego w działaniach na rzecz społeczności lokalnej: • poszerzanie praktycznych umiejętności liderów społeczności lokalnych – radnych samorządów pomocniczych - niezbędnych do efektywnego zaspokajania potrzeb i rozwiązywania problemów społeczności, • budowanie podstaw do rozwoju lokalnych społeczności poprzez wzmacnianie uczestniczących w życiu społeczności podmiotów lokalnych (pracowników socjalnych, przedstawicieli organizacji pozarządowych, samorządów lokalnych, radnych samorządów pomocniczych, nauczycieli i pedagogów, lokalnych ośrodków religijnych, itd.), • promowanie i inicjowanie zorganizowanego wolontariatu w społeczności lokalnej, • pogłębienie współpracy pomiędzy samorządami pomocniczymi, organizacjami pozarządowymi, pracownikami socjalnymi i innymi partnerami na rzecz polepszania warunków do rozwiązywania problemów lokalnych, • inicjowanie powstawania i wspieranie grup samopomocowych i zachęcanie do uczestnictwa w społeczeństwie obywatelskim.
Opis Działania	Działania w projekcie adresowane są do radnych rad osiedli w Poznaniu, organizacji i instytucji działających na terenie rad osiedli, aktywnych mieszkańców społeczności osiedlowych, pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Poznaniu i wolontariuszy. Centrum Innowacji Społecznej SIC! promuje społeczności, które realizują innowacyjne metody samoorganizacji i funkcjonalności. Dlatego planuje się konsekwentne uczestnictwo w działaniach lokalnych w taki sposób, aby pobudzać nowe inicjatywy i tworzyć społeczności lokalne o cechach modelowych. Wyznaczone do projektu społeczności posiadają niezbędny potencjał zarówno osobowy, infrastrukturalny jak i gospodarczy, aby w pełni realizować idee społeczeństwa obywatelskiego. Rodzaje działań jakie zostaną podjęte w projekcie: • promocja założeń projektu i zaproszenie do współpracy Rad Osiedli, • szkolenia i warsztaty dla adresatów projektu, • diagnoza potrzeb społeczności lokalnych, • budowanie lokalnych koalicji rozwiązywania problemów społeczności lokalnej, • budowanie Lokalnych Centrów Partnerstwa, • przygotowanie lokalnych strategii rozwoju społecznego, • realizacja przygotowanych lokalnych strategii, • promowanie efektów projektu, • ewaluacja projektu i skuteczności lokalnych działań.
Oczekiwane efekty	Zakłada się następujące efekty twarde: • Wzmocnione zostaną Rady Osiedla objęte projektem, które przyjmą w społeczności lokalnej rolę lidera zmian i innowacji.

Nr i Nazwa Działania	o.2 OBJĘCIE ŚRÓDKI, OSTROWA TUMSKIEGO, CHWALISZEWA, JEŻYC I ŁAZARZA OGÓLNOGOSPODARSTWEM: „LOKALNE CENTRA PARTNERSTWA – ORGANIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ Z RADAMI OSIEDLI”
	• Powstanie 12 Lokalnych Centrów Partnerstwa, które realizować będą, poprzez wolontariat i inne działania lokalne, proces aktywizowania społeczności lokalnej (6 Rad Osiedli i Lokalnych Centrów Partnerstwa rocznie). W każdym z 12 Lokalnych Centrów Partnerstwa realizowane będą co najmniej dwa programy wolontariackie adresowane do społeczności lokalnych. Powstanie także 12 map potrzeb usług wolontariackich przygotowanych indywidualnie dla każdej społeczności. • W działalność wolontarystyczną w każdej społeczności zaangażuje się co najmniej 100 osób. Rocznie z usług Lokalnych Centrów Partnerstwa skorzysta co najmniej 20 instytucji i organizacji, a w ciągu trwania projektu każde Lokalne Centrum Partnerstwa zorganizuje co najmniej dwie imprezy/akcje na rzecz społeczności lokalnej. • W każdym Lokalnym Centrum Partnerstwa uruchomiony zostanie Bank Czasu. • W 12 Radach Osiedli w Poznaniu powstanie 12 koalicji lokalnych zajmujących się rozwiązywaniem określonych lokalnych problemów. • 80 osób rocznie weźmie udział w cyklu szkoleń, na których nabierze umiejętności – wykorzystywania podejścia sieciowego w realizacji działań, budowania krok po kroku lokalnych koalicji na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. • W każdej społeczności powstanie co najmniej jedna grupa robocza liderów do organizowania społeczności lokalnej, która będzie kanwą szerszej aktywności lokalnej. • Opracowanych zostanie 12 Lokalnych Strategii Rozwoju Społecznego. Efekty miękkie zakładane w projekcie to, m.in.: • Wzmocnienie partnerstwa publiczno-społecznego w osiedlach objętych projektem, dzięki praktycznemu przećwiczeniu efektywności takiej współpracy; • Utworzenie nowych inicjatyw w środowiskach lokalnych dzięki innowacyjnym zasadom współpracy wprowadzonym w społecznościach lokalnych; • Wzmocnienie działań koalicyjnych służących rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnych; • Zwiększenie skuteczności rozwiązywania lokalnych problemów społecznych; wspieranie idei solidarności sąsiedzkiej i lokalnej oraz propagowanie społeczeństwa obywatelskiego; • Wpieranie w tworzeniu programów i staraniu się o środki na działania; umożliwienie lokalnym społecznościom zainicjowania aktywnych form i metod zaspokajania lokalnych potrzeb społeczności. Zakładane rezultaty w sposób trwały wpiszą się w lokalną strukturę zaspokajania potrzeb społecznych. Celem projektu jest wyposażenie społeczności lokalnej w sprawdzone i skuteczne narzędzia rozwiązywania problemów społecznych. Umiejętności, które naberą bezpośredni adresaci projektu w czasie jego trwania, pozostaną jako wartość po zakończeniu projektu. Jednakże najważniejszym i głównym efektem jest wypracowanie kierunków i metod współpracy między różnymi partnerami, przećwiczenie ich w „codzienności”. Realizowane

Nr i Nazwa Działania	o.2 OBJĘCIE ŚRÓDKI, OSTROWA TUMSKIEGO, CHWALISZEWA, JEŻYC I ŁAZARZA OGÓLNOMIEJSKIM PROJEKTEM: „LOKALNE CENTRA PARTNERSTWA – ORGANIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ Z RADAMI OSIEDLI”
	lokalnie projekty wydajnie wzmocnią działania na rzecz społeczności lokalnej. Taki pozytywny wymiar współpracy ułatwi w przyszłości podejmowanie kolejnych wspólnych inicjatyw.
Termin realizacji	2006 – 2007
Szacunkowy koszt realizacji	384 030 zł (~97 700 Euro)
Źródła finansowania	Budżet Miasta, środki własne
Wnioskodawca/ Beneficjent	Fundacja SIC!

Nr i Nazwa Działania	o.3 OBJĘCIE ŚRÓDKI, OSTROWA TUMSKIEGO, CHWALISZEWA, JEŻYC I ŁAZARZA OGÓLNOMIEJSKIM PROJEKTEM: „KAMPANIA PRZECIW UBÓSTWU-NAJWYŻSZY SZCZEBEL DOBROCZYNNOŚCI”
Cel Działania	Celem projektu jest zwiększenie szansy powrotu na rynek pracy i ograniczenie marginalizacji społecznej osób długotrwale bezrobotnych, uzależnionych, bezdomnych i zagrożonych bezdomnością. Głównym celem jest podniesienie wiedzy, umiejętności, kwalifikacji podopiecznych przy odpowiednio dobranych do ich potrzeb programów terapeutycznych. Cele szczegółowe realizowane w ramach projektu to: • ułatwienie dostępu do darmowej informacji i edukacji oraz integracja ze społeczeństwem informacyjnym osób wykluczonych społecznie poprzez stworzenie Internetowego Systemu Wsparcia (ISW), • ułatwienie dostępu do darmowego poradnictwa społecznego i uruchomienie procesu integracji ze społeczeństwem informacyjnym dla społeczności lokalnej poprzez Stworzenie Lokalnego Systemu Wsparcia, • stworzenie zintegrowanego systemu terapii, edukacji i pracy powiązanego z usługami ISW, ułatwiającego powrót na rynek pracy osobom bezdomnym i wykluczonym społecznie oraz zapewnienie jego multiplikacji poprzez stworzenie Ośrodkowego Systemu Wsparcia.
Opis Działania	Projekt realizowany jest w ramach Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL w temacie A: Ułatwianie wchodzenia i powrotu na rynek pracy osobom mającym trudności z integracją lub reintegracją na rynku pracy, celem promowania rynku pracy otwartego dla wszystkich. Program Partnerstwa skierowany jest do grupy 250 osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie, a w szczególności osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością oraz do 45 pracodawców lub przedsiębiorstw włączanych w innowacyjny sposób w ideę zatrudniania osób wykluczonych. Podopieczni Programu to osoby, które najczęściej, ze względu na brak kwalifikacji zawodowych, niski poziom wykształcenia, uzależnienia oraz niezaradność społeczną, pozostają długotrwale poza rynkiem pracy i nie funkcjonują samodzielnie w życiu społecznym. Jednocześnie Projektem zostanie objęta społeczność lokalna, w tym osoby zagrożone wykluczeniem społecznym z powodu braku kwalifikacji zawodowych oraz braku dostępu do edukacji. Miasto Poznań będąc jednym z Partnerów współrealizuje projekt wraz ze: • Stowarzyszeniem MONAR – MARKOT Wielkopolskie Centrum Pomocy Bliźniemu, które pełni rolę lidera projektu, • Urzędem Gminy Rogoźno, • Fundacją Równych Szans, • Wyższą Szkołą Zawodową „Kadry Dla Europy”, • Poznańskim Akademickim Inkubatorem Przedsiębiorczości – PAIP.
Oczekiwane efekty	• Wdrożenie wypracowanego nowatorskiego modelu terapii i edukacji skierowanego do osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością. • Aktywizacja, edukowanie i usamodzielnianie osób długotrwale bezrobotnych, uzależnionych i bezdomnych. • Zbudowanie systemu kształcenia ustawicznego dla osób niezaradnych społecznie i powracających z wykluczenia społecznego.
Termin realizacji	2005 – 2008
Szacunkowy koszt realizacji	17 129 858,54 zł (~4 358 742 Euro)
Źródło finansowania	Budżet państwa, środki UE (EFS)
Wnioskodawca / Beneficjent	Stowarzyszenie MONAR Projekt ma charakter Partnerski.

Nr i Nazwa Działania	o.4 OBJĘCIE ŚRÓDKI, OSTROWA TUMSKIEGO, CHWALISZEWA, JEŻYC I ŁAZARZA OGÓLNOGOSPODARSTWEM POZNAŃSKIM PROGRAMEM INTEGRACJI I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH (PIAZON)
Cel Działania	Celem strategicznym projektu jest integracja osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy. Najważniejszymi celami operacyjnymi projektu są: • zwiększenie potencjału zawodowego oraz aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, • rozwój i dostosowanie usług adresowanych do osób niepełnosprawnych, • tworzenie i rozwijanie systemu zachęt dla pracodawców oraz usług organizatorów zatrudnienia osób niepełnosprawnych, • zmiana postaw społecznych osób niepełnosprawnych i pracodawców.
Opis Działania	Program adresowany jest do trzech najważniejszych podmiotów występujących w procesie integracji i rehabilitacji zawodowej: • osób niepełnosprawnych – niepełnosprawni mieszkańcy miasta Poznania, w tym dzielnic z objętym II etapem Miejskiego Programu Rewitalizacji: Śródki, Ostrowa Tumskiego, Chwaliszewa, Jeżyc oraz Łazarza, • pracodawców - w szczególności pracodawców otwartego rynku pracy, • instytucji z otoczenia osób niepełnosprawnych.
Oczekiwane efekty	Efekt realizacji projektu powinien doprowadzić do osiągnięcia jak najszerzej integracji i aktywizacji osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy. Zakłada się również następujące efekty projektu: • zwiększenie potencjału zawodowego i możliwości uzyskania pracy przez osoby niepełnosprawne, • zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, w tym podniesienie motywacji osób niepełnosprawnych do podejmowania pracy, wzrost umiejętności w zakresie poruszania się po rynku pracy, • zwiększenie świadomości osób niepełnosprawnych w zakresie możliwości zatrudnienia, • poszerzenie dostępności usług dla osób niepełnosprawnych, w tym usług w zakresie poszukiwania miejsc pracy, poradnictwa zawodowego, wsparcia w fazie podejmowania pracy oraz jej utrzymania, • rozwój usług dla pracodawców, zwłaszcza w zakresie doradztwa technicznego, prawnego, organizacyjnego, • wypracowanie i tworzenie systemu zachęt finansowych dla pracodawców, subsydiowanie i wyrównywanie kosztów zatrudnienia osób niepełnosprawnych, • rozpowszechnienie form współpracy między pracodawcami i organizacjami pozarządowymi.
Termin realizacji	2005 – 2010
Szacunkowy koszt realizacji	4 018 000 zł (~1 022 391 Euro)
Źródła finansowania	PFRON - źródła unijne lub w formie dofinansowania zadań zleczanych organizacjom pozarządowym
Wnioskodawca / Beneficjent	Miasto Poznań

Nr i Nazwa Działania	o.5 OBJĘCIE ŚRÓDKI, OSTROWA TUMSKIEGO, CHWALISZEWA, JEŻYC I ŁAZARZA OGÓLNOMIEJSKIM PROJEKTEM: „POMAGAJMY SOBIE”
Cel Działania	Celem generalnym projektu jest integracja mieszkańców osiedli Poznania wokół działań na rzecz rozwoju tych społeczności i rozwiązywania lokalnych problemów. Wyróżnić można następujące cele szczegółowe: • integracja działań samorządu lokalnego, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych na szczeblu lokalnym na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, zapobiegania potencjalnym zagrożeniom oraz na rzecz rozwoju odpowiednich struktur i usług, • zmiana postaw społeczności z biernej na aktywną, wzmocnienie idei wyjścia z pozycji "klienta" instytucji pomocy społecznej, • przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży, w oparciu o zintegrowane działania międzysektorowej koalicji, • podniesienie świadomości mieszkańców na temat zasobów i sił społecznych działających w środowisku lokalnym, a także występujących w nim zagrożeń i problemów, • stworzenie możliwości włączenia się mieszkańców w działania na rzecz zaspokajania potrzeb społeczności lokalnych, • zwiększanie dostępu mieszkańców osiedli do nowoczesnych metod rozwiązywania problemów społecznych.
Opis Działania	Program „Pomagajmy sobie” jest jednym z działań zawartych w Planie Rozwoju Miasta Poznania na lata 2005-2010 w Prioryecie: Obywatelski Poznań. W ramach programu opracowano następujące przedsięwzięcia: • "Organizowanie społeczności lokalnej "-integracja i aktywizowanie środowisk osiedlowych wokół rozwiązywania własnych problemów, • "Info-Cafe" dla seniorów - tworzenie kawiarenek informacyjnych dla osób starszych w celu umożliwienia im dostępu do Internetu i technik informatycznych, • tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży - świetlic realizujących programy terapeutyczne adekwatne do potrzeb dzieci i młodzieży, • "Starszy brat - starsza siostra" - organizowanie pomocy dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym w zakresie edukacji i ciekawych sposobów wolnego czasu, • "Mój dziadek - moja babcia" - organizowanie dla osób starszych pomocy wolontariuszy w zakresie spędzania wolnego czasu, • tworzenie osiedlowych klubów seniora aktywizujących osoby starsze do wspólnych przedsięwzięć, • "Ku międzypokoleniowej solidarności" - organizowanie pomocy wolontariuszy służącej przeciwdziałaniu izolacji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych, • "Wolontariat razem z MOPR" - działania MOPR polegające na łączeniu na poziomie lokalnym ludzi chętnych do niesienia pomocy z ludźmi, którzy takiej pomocy potrzebują. Nowe propozycje działań: • szkolenia dla bezrobotnej młodzieży "kluby pracy" - tworzenie lokalnych punktów informacji i edukacji dla młodych, bezrobotnych mieszkańców poznańskich osiedli,

Nr i Nazwa Działania	o.5 OBJĘCIE ŚRÓDKI, OSTROWA TUMSKIEGO, CHWALISZEWA, JEŻYC I ŁAZARZA OGÓLNOMIEJSKIM PROJEKTEM: „POMAGAJMY SOBIE”
	- kształtowanie społeczeństwa informacyjnego - tworzenie punktów dostępu do Internetu i technik informatycznych dla dzieci i młodzieży, - edukacja językowa - organizowanie szkoleń nauki języków obcych dla dzieci i młodzieży z osiedli objętych programem, - aktywizowanie młodych mieszkańców osiedli - "ekspresja poprzez sztukę" - umożliwienie młodzieży poznańskich osiedli realizacji zainteresowań artystycznych i sportowych, - tworzenie osiedlowych centrów wolontariatu z bazą danych o wolontariuszach chętnych do pomocy w danych społecznościach, - kursy "Bezpieczne Miasto": organizowanie kursów z zakresu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania, "Szkola dla rodziców" - organizowanie kursów dla rodziców z zakresu problemów opiekuńczo-wychowawczych, - tworzenie banku danych dla osób starszych oraz niepełnosprawnych, - edukacja obywatelska - tworzenie punktów poradnictwa z zakresu wiedzy o organizacjach pozarządowych i podejmowaniu działalności społecznej, - aktywizowanie młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym - organizowanie warsztatów i szkoleń w zakresie doskonalenia umiejętności społecznych dla młodych mieszkańców poznańskich osiedli, - Banki Czasu - tworzenie sąsiedzkich sieci pomocy, świadczenie sobie nawzajem różnych usług.
Oczekiwane efekty	- zwiększenie o około 10% działań wspólnych jednostek pomocniczych z organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi, na rzecz rozwoju społeczności lokalnej i rozwiązywania jej problemów, - zwiększenie o ok. 20% liczby osób uczestniczących w programach wzmacniających aktywną postawę społeczną, - zwiększenie o ok. 205 liczby dzieci i młodzieży uczestniczących w programach i innych działaniach służących zmianie sposobu spędzania przez nich czasu wolnego, - wzrost liczby osób ubiegających się o mandat radnego i wzrost frekwencji wyborczej w wyborach do rad osiedli, - wzrost liczby rad osiedli realizujących projekty wynikające z programu, - zwiększenie w roku 2004 o około 5 , a w latach 2005 i 2006 r.- o około 15 liczby punktów bezpłatnego dostępu do Internetu (kawiarenek internetowych) oraz wzrost liczby osób, w tym w szczególności osób starszych, dorosłych, dzieci i młodzieży, które wzbogaciły swoje umiejętności posługiwania się komputerem oraz korzystania z Internetu.
Termin realizacji	2005 – 2010
Szacunkowy koszt realizacji	8 200 000,00 zł (~2 086 513 Euro)
Źródła finansowania	Budżet miasta, budżet państwa oraz środki UE
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań Projekt ma charakter partnerski.

Nr i Nazwa Działania	o.6 OBJĘCIE ŚRÓDKI OGÓLNOMIEJSKIM PROGRAMEM: „REINTEGRACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH I BEZDOMNYCH W POZNANIU”
Cel Działania	Celem strategicznym projektu jest wzrost poziomu uczestnictwa osób długotrwale bezrobotnych i bezdomnych w życiu społeczno- zawodowym w Poznaniu. Cele bezpośrednie projektu: • zwiększenie szans osób długotrwale bezrobotnych i bezdomnych w uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia poprzez wzmocnienie potencjału zawodowego, psychologicznego i społecznego tych osób; niwelowanie psychologicznych skutków długotrwałego bezrobocia, zwiększenie stopnia ich samodzielności, podwyższenie poziomu ich kwalifikacji zawodowych i zdolności do samozatrudnienia, a także umiejętności społecznych („miękkich”), praktycznych umiejętności funkcjonowania na rynku pracy; • umożliwienie pogodzenia życia rodzinnego i zawodowego; • wzmocnienie efektywności funkcjonowania instytucji zajmujących się udzielaniem pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Ww. cele są zgodne z Sektorowym Programem Operacyjnym „Rozwój Zasobów Ludzkich”, Działanie 1.5 - Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka.
Opis Działania	Przedmiotem projektu jest: • aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez kompleksowy program szkoleniowo-doradczy, poprzedzony diagnozą potencjału zawodowego tych osób, uzupełniony poradnictwem i działaniami towarzyszącymi, zatrudnienie subsydiowane; • przeprowadzenie szkoleń dla pracowników instytucji publicznych i NGO's zajmujących się świadczeniem pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Projekt realizowany będzie przez miasto przy współudziale kilku partnerów: Powiatowego Urzędu Pracy, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Stowarzyszenia „Pogotowie Społeczne”, Wielkopolskiego Centrum Pomocy Bliźniemu Monar – Markot, Ośrodka dla Bezdomnych nr 1. Beneficjentami projektu jest 250 osób, w tym 200 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających z systemu pomocy społecznej: osoby długotrwale bezrobotne (24+) oraz osoby bezdomne oraz 50 pracowników socjalnych zatrudnionych w instytucjach publicznych i w organizacjach pozarządowych. Planowane działania: szkolenia zawodowe, językowe i psycho-społeczne (ok. 20 rodzajów), zatrudnienie subsydiowane – dla 80 osób długotrwale bezrobotnych i bezdomnych, szkolenia dla pracowników socjalnych z zakresu wiedzy zawodowej, zwiększania kwalifikacji zawodowych i umiejętności pracy z osobą zagrożoną wykluczeniem społecznym.
Oczekiwane efekty	I. Rezultaty "miękkie" projektu określone są w następujący sposób: • zdobycie przez beneficjentów umiejętności z zakresu autoprezentacji, zwiększenia koncentracji i motywacji do samodzielnego poszukiwania pracy, podniesienie samooceny, radzenie sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych; • zmniejszenie niepewności i depresji odczuwanej przez osoby bezrobotne i bezdomne, zwiększenie motywacji do usamodzielnienia się i porzucenia statusu osoby bezdomnej, zwiększenie poczucia sprawstwa i motywacji, wiary we własne siły, zwiększenie umiejętności autoprezentacji -a więc rozwijanie umiejętności

Nr i Nazwa Działania	o.6 OBJĘCIE ŚRÓDKI OGÓLNOMIEJSKIM PROGRAMEM: „REINTEGRACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH I BEZDOMNYCH W POZNANIU”
	interpersonalnych; • podniesienie poczucia odpowiedzialności wobec obowiązków zawodowych, zdobycie umiejętności organizacyjnych i analitycznych; świadomości nt. konieczności permanentnego kształcenia się. Wymiar społeczny procesu aktywizacji dotyczy także otoczenia społecznego – rodzin, beneficjentów. II. Rezultaty „twarde” obejmują: • 200 os. bezrobotnych i bezdomnych, które zdobyły lub podniosły kwalifikacje zawodowe (umiejętność korzystania z nowoczesnych technik informacyjno - komunikacyjnych, umiejętności zawodowo - techniczne) i tyle samo wydanych certyfikatów ukończenia kursów, których jest w ofercie ok. 20 • 90 os. które skorzystają z poradnictwa zawodowo – psychologicznego; • 90 os. które wezmą udział w grupach wsparcia, w wysokim stopniu niwelujących skutki długotrwałego bezrobocia i problemu bezdomności; • 80 os. które uzyskają możliwość odbycia przygotowania zawodowego w miejscu pracy, • 73os. które uzyskają zatrudnienie; • 2os. które podejmą dalszą naukę; • 40 dzieci którym zostanie zapewniona opieka w trakcie trwania kursu lub pracy ich rodziców. Inne osoby zależne od beneficjentów będą pod opieką wolontariuszy pracujących w organizacjach partnerskich; • 150 os. które uzyskają dodatek szkoleniowy; • 50 pracowników socjalnych, którzy podniosą swoje kwalifikacje zawodowe z zakresu problematyki zagrożenia wykluczeniem społecznym (nabycie/podniesienie umiejętności z zakresu prawidłowej komunikacji interpersonalnej z osobą zagrożoną wykluczeniem społecznym, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi i ze stresem, zapobieganie wypaleniu zawodowemu osób współpracujących z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym). Projekt wspierać będzie działania na rzecz budowy społeczeństwa informacyjnego wg założeń programowych przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 28.11.2000 r. w dokumencie „Cele i kierunki rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce”. Jest on podzielony na 9 równorzędnych części, z których druga pt. „edukacja informatyczna” realizowana będzie w projekcie poprzez szkolenia informatyczne dla beneficjentów, co stanowi także wartość dodaną. Wartością dodaną projektu jest kompleksowość i innowacyjność działań podejmowanych w Poznaniu, na rzecz reintegracji zawodowo - społecznej osób bezrobotnych i bezdomnych. Mierzona jest w kategoriach jakościowych (pomoc klientom udzielana jest w systemie wielostopniowym, tj. świadczenie usług zarówno doradczych jak i szkoleniowych, pośrednictwa pracy, a także zindywidualizowane podejście do klientów, wysoki standard szkoleń zgodnych z potrzebami na rynku pracy). Projektodawca – Urząd Miasta Poznania zorganizuje konferencję podsumowującą rezultaty projektu.
Termin realizacji	2006 – 2007

Nr i Nazwa Działania	o.6 OBJĘCIE ŚRÓDKI OGÓLNOMIEJSKIM PROGRAMEM: „REINTEGRACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH I BEZDOMNYCH W POZNANIU”
Szacunkowy koszt realizacji	łącznie dla miasta 1 538 743 zł (~429 000 Euro)
Źródło finansowania	Środki UE, budżet miasta, środki prywatne, Fundusz Pracy
Wnioskodawca/ Beneficjent	Miasto Poznań Projekt jest realizowany w partnerstwie publiczno-społecznym

Nr i Nazwa Działania	o.7 OBJĘCIE ŚRÓDKI, OSTROWA TUMSKIEGO, CHWALISZEWA, JEŻYC I ŁAZARZA OGÓLNOMIEJSKIM PROGRAMEM „SENIORZY”
Cel Działania	Celem głównym programu jest stworzenie systemu wzajemnie powiązanych działań instytucji i organizacji służących osobom starszym i ich rodzinom na różnych płaszczyznach ich funkcjonowania. Cele szczegółowe są następujące: • stworzenie wielowariantowego programu mieszkaniowego adresowanego do osób starszych, mieszkających na terenie miasta Poznania, • poszerzenie dostępu osób starszych do systemu opieki geriatryczno-gerontologicznej, • zwiększenie możliwości aktywnego uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym i kulturalnym, aktywizacja fizyczna osób starszych, • przeciwdziałanie marginalizacji i izolacji seniorów w społeczeństwie, • zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osobistego osób starszych, • integracja wewnątrz- i międzypokoleniowa.
Opis Działania	Program „Seniorzy” jest jednym z działań zawartych w Planie Rozwoju Miasta Poznania na lata 2005-2010 w Priorytecie: Obywatelski Poznań. W ramach Programu planowane jest między innymi: • utworzenie Ośrodka Geriatryczno-Gerontologicznego, • przeprowadzanie badań dot. otyłości wśród seniorów i ich rodzin – w ramach przedsięwzięcia „Od juniora do seniora”, • prowadzenie bloku działań zwiększających bezpieczeństwo osobiste seniorów, • wprowadzenie systemu ulg dla poznańskich seniorów przy korzystaniu z pływalni, • zorganizowanie spartakiad dla seniorów, • przegląd twórczości artystycznej seniorów, • rozwijanie działalności informacyjno-doradczej dla osób starszych, • wspieranie procesu dydaktycznego przez seniorów w świetlicach szkolnych.
Oczekiwane efekty	• Poprawa warunków mieszkaniowych ludzi starszych. • Wzmacnianie pozytywnych postaw społecznych wobec osób starszych. • Pomoc osobom starszym w ich codziennym życiu. • Tworzenie inicjatyw społecznych i wzmocnienie więzi społecznych.
Termin realizacji	2006 – 2010
Szacunkowy koszt realizacji	19 648 316 zł (~4 999 571 Euro)
Źródła finansowania	Budżet miasta, środki własne, inne
Wnioskodawca / Beneficjent	Miasto Poznań Projekt ma charakter partnerski

7. FINANSOWANIE MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Głównymi źródłami finansowania Miejskiego Programu Rewitalizacji dla miasta Poznania w latach 2007-2013 będą:

- budżet miasta Poznania;
- środki z Budżetu Państwa;
- środki unijne Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności;
- środki prywatne.

Wskazane w programie projekty, które będą realizowane przez miasto, zostaną ujęte w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym Miasta Poznania w ramach poszczególnych zadań wskazujących wielkość środków przeznaczonych na ich realizację w kolejnych latach programowania.

Wskazane w programie działania stanowią podstawę do konstruowania montażu finansowego i przygotowania aplikacji o dofinansowanie wskazanych projektów ze środków unijnych oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Poniżej przedstawiono w tabeli plan finansowy dla działań przewidzianych na obszarze pilotażowym Śródka w stosunku do których Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął decyzję o dofinansowaniu w ramach Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego, Działanie 3.3.1 *Rewitalizacja obszarów miejskich*, w okresie programowania 2004 – 2006.

Tabela 3. Plan finansowy dla działań, w stosunku do których Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął decyzję o dofinansowaniu w ramach Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego, dotyczący okresu programowania 2004 - 2006

lp.	Działanie	Źródła finansowania	2006 [zł]	2007 [zł]	2008 [zł]	Razem [zł]
1.	Budowa Mostu Cybińskiego między Śródką a Ostrowem Tumskim w Poznaniu	Ogółem	4 000 000	5 500 000	0	9 500 000
		Budżet Miasta	1 000 000	1 375 000	0	2 375 000
		Budżet Państwa	0	0	0	0
		Środki UE / MF	3 000 000	4 125 000	0	7 125 000
		Środki prywatne	0	0	0	0
		Inne	0	0	0	0
2.	Renowacja zabytkowego zespołu obiektów Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Nesłyszających ul. Bydgoska 4a w Poznaniu, etap I	Ogółem	40 000	1 150 000	40 000	1 230 000
		Budżet Miasta	10 000	287 500	10 000	307 500
		Budżet Państwa	0	0	0	0
		Środki UE / MF	30 000	862 500	30 000	922 500
		Środki prywatne	0	0	0	0
		Inne	0	0	0	0

8. ORGANIZACJA MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI, ZARZĄDZANIE PROGRAMEM

Opracowanie II edycji Miejskiego Programu Rewitalizacji dla miasta Poznania poprzedziły następujące działania przygotowawcze i formalne:

- powołanie w dniu 9 marca 2005r. Zarządzeniem Nr 11/2005/K Prezydenta Miasta Poznania Pełnomocnika Prezydenta Miasta Poznania ds. rewitalizacji i Traktu Królewsko-Cesarskiego oraz zespołu zadaniowego ds. rewitalizacji i Traktu Królewsko-Cesarskiego;
- podjęcie w dniu 10 maja 2005r. przez Radę Miasta Poznania uchwały Nr LXIX/722/IV/2005 w sprawie przystąpienia do opracowania Miejskiego Programu Rewitalizacji dla miasta Poznania oraz powołania Komisji Rady Miasta Poznania ds. rewitalizacji;
- opracowanie przez pełnomocnika Założeń Miejskiego Programu Rewitalizacji;
- podjęcie w dniu 20 września 2005r. przez Komisję Rady Miasta Poznania ds. Rewitalizacji stanowiska ws. Akceptacji Założeń Miejskiego Programu Rewitalizacji dla miasta Poznania;
- podjęcie w dniu 7 marca 2006r. Uchwały Nr LXXXIX/1006/iv/2006 w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Rewitalizacji – etap pilotażowy Śródka;
- przyjęcie w dniu 12 września 2006r. przez Komisję Rady Miasta Poznania ds. Rewitalizacji stanowiska ws. akceptacji wybranych obszarów do drugiej edycji Miejskiego Programu Rewitalizacji dla miasta Poznania.

8.1. UCZESTNICY PROCESU REWITALIZACJI

8.1.1. Doraźna Komisja Rady Miasta Poznania ds. Rewitalizacji

Uchwałą Rady Miasta Poznania z 10 maja 2005r. została powołana Doraźna Komisja RMP ds. Rewitalizacji. Głównym zadaniem Komisji jest:

- opiniowanie w ramach opracowania i realizacji programu: kryteriów i wyników badań, zasięgu granic obszaru rewitalizacji, projektów rewitalizacji;

- przedstawianie Radzie Miasta rekomendacji dotyczącej przyjęcia Miejskiego Programu Rewitalizacji i kolejnych jego edycji.

8.1.2. Pełnomocnik ds. Rewitalizacji

Pełnomocnik Prezydenta Miasta Poznania ds. rewitalizacji i „Traktu Królewsko-Cesarskiego” został powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Poznania 9 marca 2005r.

Pełnomocnik kieruje pracą zespołu zadaniowego ds. rewitalizacji i Traktu Królewsko-Cesarskiego. Odpowiedzialny jest za sporządzenie i wdrożenie Miejskiego Programu Rewitalizacji oraz organizację systemu monitorowania programu, współpracę z administracją rządową i samorządową w zakresie wykorzystania funduszy europejskich, przygotowanie projektów aktualizacji programu.

8.1.3. Zespół Zadaniowy ds. rewitalizacji

Zarządzeniem z 9 marca 2005 r., Prezydent Miasta Poznania powołał międzywydziałowy Zespół Zadaniowy ds. rewitalizacji i Traktu Królewsko-Cesarskiego. Członkowie zespołu zobowiązani są do współpracy z Pełnomocnikiem Prezydenta Miasta Poznania i odpowiadają za dostarczanie informacji, prowadzenie badań i studiów oraz wypracowanie rozwiązań w zakresie poszczególnych specjalności w celu sporządzenia i wdrożenia Miejskiego Programu Rewitalizacji dla miasta Poznania. Członkami zespołu zadaniowego są przedstawiciele wydziałów i biur urzędu miasta, których działalność związana jest ściśle z tworzeniem oraz realizacją programu rewitalizacji w mieście.

8.1.4. Mieszkańcy Poznania

Rewitalizacja jako proces złożony, obejmujący działania przestrzenne, społeczne i gospodarcze może spotkać się z niechęcią i oporem wśród mieszkańców rewitalizowanych obszarów. W związku z tym bardzo ważne jest prowadzenie „akcji” informacyjnej o samym procesie rewitalizacji, programie, jego skutkach dla rozwoju miasta, perspektywach dla mieszkańców, źródłach finansowania itp. W szczególności potrzebne jest prowadzenie konsultacji społecznych dotyczących rozwiązań przyjętych w Miejskim Programie Rewitalizacji.

Podczas tworzenia programu informacja nt. Miejskiego Programu Rewitalizacji przekazywana była różnymi drogami komunikacji poprzez:

- Radio, TV, prasę,
- Miejską stronę internetową nt. rewitalizacji oraz inne portale miejskie.
- Spotkania z mieszkańcami,

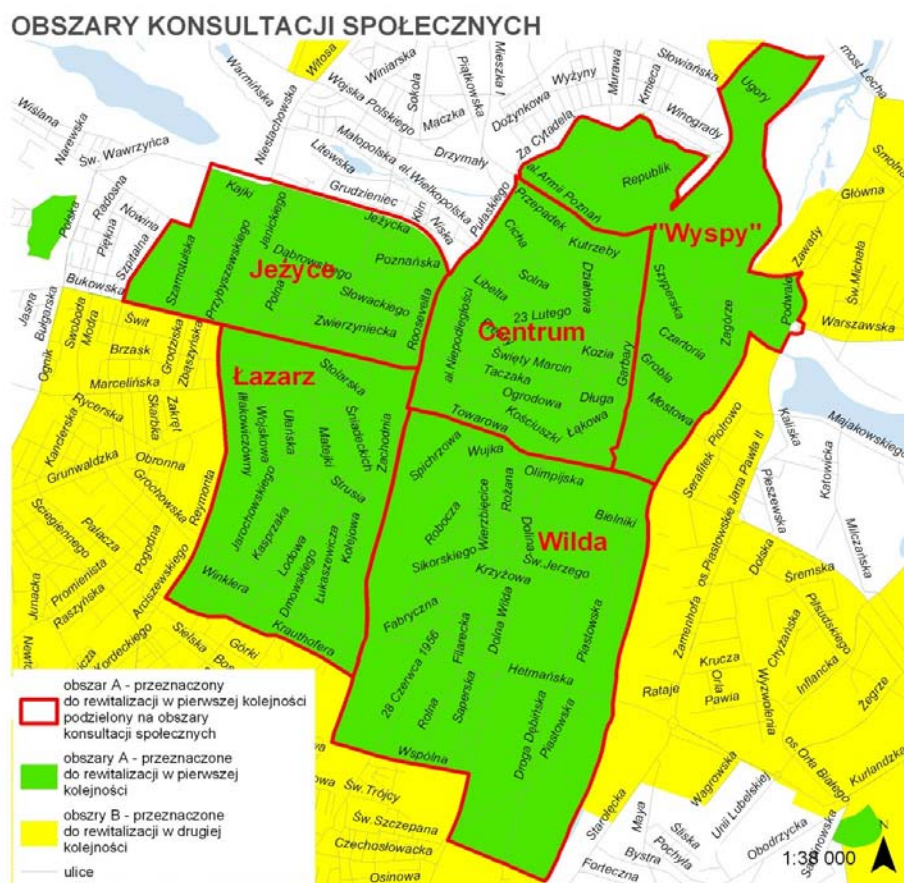
W przeprowadzanym procesie partycypacji społecznej przewidziano dwa etapy konsultacji.

Pierwszy etap polegał na przeprowadzeniu terenowych konsultacji społecznych poświęconych wyborowi obszarów do rewitalizacji oraz zebraniu wniosków złożonych przez osoby fizyczne i prawne, o objęcie terenów Miejskim Programem Rewitalizacji.

W okresie od lutego do września 2005 r. złożono 71 wniosków o objęcie terenów Miejskim Programem Rewitalizacji. Wnioski dotyczyły zarówno obszarów, jak i pojedynczych obiektów, a złożone zostały przez osoby zainteresowane i właścicieli prywatnych, zarządców nieruchomości i spółdzielnie mieszkaniowe, firmy deweloperskie, instytucje publiczne, w tym kościelne, rady osiedlowe i wspólnoty mieszkaniowe.

W dniach 21, 22 i 23 lipca 2005 r. w siedmiu zróżnicowanych przestrzennie, społecznie i kulturowo punktach miasta takich jak: Rynek Jeżycki, Rynek Łazarski, Rynek Wilecki, Rondo Rataje, Centrum Handlowo-Rozrywkowe „Plaza”, Stary Marych – „Kupiec Poznański”, Most Teatralny, w godzinach 10.00-18.00 przeprowadzono terenowe konsultacje społeczne. Czternastu ankietatorów, przeszkolonych do prowadzenia konsultacji i zapoznanych z problematyką rewitalizacji (studenci nauk społecznych) przeprowadziło wśród mieszkańców Poznania ankietę w sprawie rewitalizacji miasta. Zebrano 849 ankiet. Większość ankietowanych pochodziła z Poznania, z dzielnic: Stare Miasto (28,7 %), Grunwald (21,2 %), Jeżyce i Nowe Miasto (po ok. 15 %). Wśród ankietowanych była podobna liczba kobiet i mężczyzn. Ankietowani reprezentowali też różne grupy wiekowe: osoby w wieku do 30 lat stanowiły 45 %, a osoby w wieku od 41 do 50 i od 51 do 60 lat, po 15 % ogółu ankietowanych. Przeważały osoby z wyższym i średnim wykształceniem (ok. 80 %).

Drugi etap polegający na przeprowadzeniu szczegółowych konsultacji z lokalnymi społecznościami jest w trakcie realizacji. Odbyły się do tej pory dwie tury spotkań z mieszkańcami śródmieścia, podzielonego roboczo na pięć rejonów.

W rejonach tych: „Wyspy” – Śródka, Ostrów Tumski, Chwaliszewo, Grobla, Cytadela, tereny nadwarciańskie; Centrum; Jeżyce; Łazarz i Wilda, w okresie od stycznia do września 2006 r. odbyło się 12 spotkań. Informacje uzyskane na spotkaniach zostały wykorzystane do skonstruowania programu rewitalizacji drugiej edycji. Planowane kolejne tury spotkań, będą służyły opracowaniu następnych edycji Miejskiego Programu Rewitalizacji. W trakcie drugiego etapu szczegółowych konsultacji z lokalnymi społecznościami zebrano 154 wnioski o umieszczenie projektów w Miejskim Programie Rewitalizacji.

Wnioski tak jak w pierwszym etapie, dotyczyły zarówno pojedynczych obiektów jak i większych obszarów, a złożone zostały przez osoby zainteresowane i właścicieli prywatnych, zarządców nieruchomości i spółdzielnie mieszkaniowe, firmy deweloperskie, instytucje publiczne, w tym kościelne, rady osiedlowe i wspólnoty mieszkaniowe.

Tabela 4. Złożone wnioski o objęcie terenów Miejskim Programem Rewitalizacji.

Lp.	Podmioty	LICZBA WNIOSKÓW	OBSZARY	POJEDYNCZE OBIEKTY
1	Osoby prywatne, w tym właściciele i osoby postronne	22	14	9
2	Deweloperzy	16	1	15
3	Rady osiedlowe	14	18	1
4	Wydziały i jednostki organizacyjne Urzędu Miasta	14	20	6
5	Spółdzielnie mieszkaniowe	5	2	5
6	Wspólnoty mieszkaniowe	3	3	-
7	Firmy	4	4	-
8	Instytucje państwowe	7	1	1
9	Instytucje kościelne	1	-	1
10	Stowarzyszenia	3	2	1
	Liczba wniosków	89	65	39

Wyniki przeprowadzonych dotąd konsultacji społecznych drugiego etapu zawiera pkt 4.2.2.

8.2. MONITORING WDRAŻANIA MIEJSKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Monitoring będzie podstawą systematycznej, okresowej oceny Miejskiego Programu Rewitalizacji, zarówno w zakresie uzyskiwanych rezultatów jak aktualności przyjętych założeń programu oraz formułowania propozycji zmian celów i zadań w kolejnych aktualizacjach programu.

Do monitorowania, oceny realizacji programu i jego aktualizacji służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami programu (realizatorami poszczególnych projektów) oraz osiągania wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania.

Właściwe wydziały Urzędu Miasta i jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację i wdrażanie zadań i projektów Miejskiego Programu Rewitalizacji będą gromadzić dane dotyczące wskaźników monitoringowych dla realizowanych zadań i projektów.

Rezultaty realizacji zadań objętych programem rewitalizacji oraz uwarunkowań zewnętrznych realizacji Miejskiego Programu Rewitalizacji będą oceniane przez Pełnomocnika ds. Rewitalizacji i przedkładane w formie raportu Prezydentowi Miasta Poznania.

Prezydent przedłoży Radzie Miasta Poznania raport wraz z oceną realizacji Miejskiego Programu Rewitalizacji oraz stosownie do potrzeb przedstawi propozycje koniecznych zmian w programie.

Podstawą monitorowania oraz oceny realizacji programu będą wskaźniki produktów, rezultatów i oddziaływania. Szczegółowe wskaźniki dla wszystkich rodzajów projektów, zostaną określone na etapie przygotowania wniosku o dofinansowanie, zgodnie z wytycznymi zamieszczonymi w dokumencie Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

9. BIBLIOGRAFIA

1. Carl A. Heller, *Rewitalizacja obszarów miejskich. Praktyczny przewodnik: Jak opracować lokalny plan rozwoju?*, publikacja w ramach Niemiecko-Francuskiego Projektu Bliźniaczego: Przygotowanie do wdrażania ERDF w Polsce, Ministerstwo Gospodarki i Pracy
2. *Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej miasta Poznania w 2004 r.*, Urząd Miasta Poznania, Wydział Rozwoju Miasta, Poznań sierpień 2005
3. *Plan Rozwoju Miasta Poznania na lata 2005-2010. Studia nad kierunkami rozwoju miasta*, Urząd Miasta Poznania, Wydział Rozwoju Miasta, Poznań maj 2005
4. *Podręcznik procedur wdrażania Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego: stan na dzień 25 października 2005 r.*, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa 2005
5. *Podręcznik rewitalizacji. Zasady, procedury i metody działania współczesnych procesów rewitalizacji*, Urząd Mieszkalnictwa i Rozwoju Miasta, Warszawa 2003
6. *Przewodnik dotyczący kryteriów planowania oraz zarządzania projektami dotyczącymi rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich, po-przemysłowych i po-wojskowych w ramach ZPORR finansowanego ze środków funduszy strukturalnych*, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa 2004
7. *Rewitalizacja, Rehabilitacja, Restrukturyzacja-Odnowa Miast*, pod. red. Z. Ziobrowskiego, D. Taszyckiej-Jackowskiej, A. Rębowskiej, A. Geisslera, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej oddz. w Krakowie, Kraków 2000
8. *Ruch turystyczny przyjazdowy krajowy i zagraniczny oraz wykorzystanie bazy konferencyjnej Poznania i aglomeracji*, Q-Market Research, Poznań listopad 2004
9. *Sieć handlowa miasta Poznania i jej ocena z punktu widzenia zaspokojenia potrzeb konsumentów i lokalizacji nowych obiektów handlowych*, Dedal Incest-Eko, Poznań czerwiec 2004 r.
10. *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Poznania. Część I – Uwarunkowania* – wersja robocza, Miejska Pracownia Urbanistyczna, Poznań 2005
11. *Sytuacja społeczno-gospodarcza w Poznaniu w 2004 r.*, Urząd Miasta Poznania, Wydział Rozwoju Miasta, Poznań 2005
12. *Uzupełnienie Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006* (tekst jednolity uwzględniający zmiany przyjęte przez Komitet Monitorujący ZPORR w dniu 17 marca 2005 r., 12 maja 2005 r. oraz 15 czerwca 2005 r.), Ministerstwo Gospodarki i Pracy

13. *Vademecum rewitalizacji dawnych dzielnic mieszkaniowych*, red. Krzysztof Skalski, Kraków 2004
14. *Wieloletni Program Inwestycyjny Miasta Poznania na lata 2006-2010*, Urząd Miasta Poznania, Wydział Rozwoju Miasta, Poznań grudzień 2005
15. *Wskaźniki Jakości Życia Mieszkańców Poznania. Raport 2004*, Centrum Badania Jakości Życia, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań 2004
16. *Wykluczenie, Rewitalizacja, Spójność społeczna*, praca zbiorowa pod red. Nauk. Lucyny Frąckiewicz, Śląsk Wydawnictwo Naukowe, Katowice-Warszawa 2004
17. *Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006*, załącznik do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 1 lipca 2004 r., poz. 1745
18. *Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 - 2013*, projekt, wersja 4.2.- Poznań 22 sierpnia 2006 roku

10. ZAŁĄCZNIKI

- 1 Wykaz wniosków o włączenie obszarów do miejskiego programu rewitalizacji – tabela;
- 2 Wykaz wniosków o włączenie obszarów do miejskiego programu rewitalizacji – mapa;
- 3 Kwestionariusz ankiety;
- 4 Terenowe konsultacje przestrzenne poświęcone wyborowi obszarów do rewitalizacji w Poznaniu – wyniki wywiadów i obserwacji, raport;
- 5 Wyniki ankiet, obszary miasta uznane przez mieszkańców za najbardziej zaniedbane – mapa;
- 6 Wykaz wniosków o ujęcie projektów w miejskim programie rewitalizacji – tabela;
- 7 Wykaz wniosków o ujęcie projektów w miejskim programie rewitalizacji – mapa;
- 8 Zestawienie kryteriów i wskaźników użytych do wyznaczenia obszarów kryzysowych – tabela;
- 9 Poziom bezrobocia, liczba osób bezrobotnych zarejestrowana w PUP – mapa;
- 10 Poziom ubóstwa, liczba osób korzystających z pomocy MOPR z powodu ubóstwa – mapa;
- 11 Poziom przestępczości, liczba przestępstw ogółem – mapa;
- 12 Poziom przedsiębiorczości, liczba podatników prowadzących działalność gospodarczą – mapa;
- 13 Poziom degradacji infrastruktury technicznej i zanieczyszczenie środowiska, brak lub zły stan sieci wodociągowej, sanitarnej, ogólnospławnej – mapa;
- 14 Struktura wiekowa, liczba osób w wieku emerytalnym – mapa;
- 15 Aktywność inwestycyjna, liczba wydanych decyzji pozwoleń na budowę i rozbiórkę budynków ogółem – mapa;
- 16 Synteza wyników analizy stanów kryzysowych i konsultacji społecznych – mapa;
- 17 Synteza wyników analizy stanów kryzysowych i konsultacji społecznych – mapa;
- 18 Uchwała Nr LXXXIX/1006/IV/2006 w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Rewitalizacji – etap pilotażowy Śródka;
- 19 Obszar „Śródka – Ostrów Tumski – Chwaliszewo” – uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne – mapa;
- 20 Obszar „Śródka – Ostrów Tumski – Chwaliszewo” – inwentaryzacja fotograficzna;

- 21 Obszar „Śródka – Ostrów Tumski – Chwaliszewo” – walory i potencjały – mapa;
- 22 Obszar „Śródka – Ostrów Tumski – Chwaliszewo” – deficyty i zagrożenia – mapa;
- 23 Obszar „Śródka – Ostrów Tumski – Chwaliszewo” – planowane działania – mapa;
- 24 Obszar „Jeżyce – Łazarz” – uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne – mapa;
- 25 Obszar „Jeżyce – Łazarz” – inwentaryzacja fotograficzna;
- 26 Obszar „Jeżyce – Łazarz” – walory i potencjały – mapa;
- 27 Obszar „Jeżyce – Łazarz” – deficyty i zagrożenia – mapa;
- 28 Obszar „Jeżyce – Łazarz” – planowane działania – mapa;
- 29 Lista wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania.